Gemeente Amsterdam

Nota van beantwoording adviezen en inspraakreacties: concept Participatieverordening gemeente Amsterdam

Inleiding
De participatieverordening is een vertaling van het Beleidskader Participatie en het Beleidskader Buurtrechten, vastgesteld door de gemeenteraad in het najaar van 2021. Een vertaling van beleidsteksten naar regels. Deze regels maken het mogelijk om participatie in de stad te verbeteren. Dat betekent niet per definitie meer participatie of meer zeggenschap, maar participatie die *zorgvuldig, transparant en navolgbaar is*. Met deze verordening maken we de nadrukkelijker de beweging van inspraak, toetsen en controleren achteraf, naar een expliciete en bewuste afweging voorafgaand aan het proces. Dit zien we als een belangrijke stap naar meer mede-eigenaarschap van de stad door bewoners, in wijken en buurten en in de hele stad.

Een goed participatietraject vraagt om 'procedurele rechtvaardigheid'. Dat wil zeggen: een zorgvuldig proces, waarin tegemoet wordt gekomen aan de gerechtvaardigde behoefte van betrokkenen om gehoord te worden en om te weten wat ze mogen verwachten bij participatie. Hoe we dat doen leggen we vast in deze verordening.

Conform de Verordening stadsdelen en stadsgebied Amsterdam 2022 dient formeel advies te worden ingewonnen bij het dagelijks bestuur van de stadsdelen en bij de bestuurscommissie van het stadsgebied Weesp. De termijn voor advies en inspraak bedraagt zes weken na verzending van het adviesverzoek aan de stadsdelen c.q. publicatie van de inspraakmogelijkheid. De inspraaktermijn liep tot en met 31 januari 2024; de adviestermijn voor de stadsdelen liep tot en met 29 februari 2024.

De stadsdelen hebben een gezamenlijk advies uitgebracht en daarnaast per stadsdeel specifieke suggesties meegegeven. Op deze adviezen wordt in het eerste deel van de nota van beantwoording ingegaan.

Amsterdammers, belangenorganisaties, ondernemers en andere belanghebbenden zijn via verschillende kanalen uitgenodigd hun reactie te geven. Naast een inloopbijeenkomst op 17 januari jl. en een gesprek met betrokkenen bij de totstandkoming van het Beleidskader Participatie, op 25 januari, hebben we ook de WMO-Adviesraad en Cliëntenbelang Amsterdam gesproken. Daarnaast hebben we bewonersorganisaties en het maatschappelijk middenveld aangeschreven. In totaal zijn 140 reacties ontvangen waarvan 49 unieke reacties. Veel reacties gingen in op twee of drie onderdelen van de participatieverordening. 67 reacties richten zich uitsluitend op netwerkparticipatie. De inspraakreacties worden in het tweede deel van de nota van beantwoording beantwoord.

Leeswijzer
Hoewel veel inzenders en stadsdelen het feit dat er nu een verordening ligt als positief ervaren is op een aantal punten kritiek en/of worden suggesties gedaan. Niet alles is echter geschikt om in de participatieverordening op te nemen. De participatieverordening geeft aan in welke gevallen participatie moet worden georganiseerd en beschrijft de eisen waaraan een participatieproces moet voldoen. De inspraakreacties zijn op verschillende manieren verwerkt:

- Veel suggesties kunnen worden verwerkt in het instrumentarium dat de gemeente de laatste twee jaar heeft ontwikkeld om participatieprocessen zorgvuldig in te richten en uit te voeren. Te denken valt hierbij aan handleidingen, stappenplannen en trainingen.
- Ook zijn er suggesties gedaan en vragen gesteld die mogelijk kunnen landen in de Participatiewerkplaats: de plek waar Amsterdammers en de gemeente werken aan een leerprogramma om de vakbekwaamheid bij participatie te verhogen en zo de participatie in de praktijk te verbeteren. In een aantal bijeenkomsten worden de onderwerpen bepaald die moeten leiden tot een leerprogramma.
- Soms is naar aanleiding van de reacties de toelichting bij de verordening aangescherpt en in enkele gevallen zijn onderdelen van artikelen in de verordening aangepast, geschrapt of aangevuld.
- Sommige reacties vallen buiten het domein van de participatieverordening. Deze reacties zijn per mail beantwoord.
- Als gevolg van de inspraak is de nummering van de artikelen gewijzigd. Daarbij is ervoor gekozen om de oorspronkelijke artikelnummering in de inspraakreacties te behouden. In de beantwoording wordt verwezen naar de nummering in de huidige versie van de verordening.

Een aantal onderwerpen komt vaker terug in de advisering en de inspraak:

1. *De verordening is niet toegankelijk qua taal en daardoor niet voldoende inclusief.*
   De verordening is een juridisch document en dat kan soms de toegankelijkheid belemmeren. Als reactie hierop is de toelichting op de verordening herschreven in duidelijke bewoordingen. Na vaststelling van de verordening door de gemeenteraad wordt een publieksversie gemaakt.

2. *Als gevolg van persoonlijke ervaringen met participatie bestaat weinig optimisme over de werking van de verordening in de praktijk als de politiek en de gemeentelijke organisatie niet tot een cultuuromslag bereid zijn.*
   Op basis van ervaringen zoals door een aantal insprekers wordt gedeeld, onder meer het gebrek aan terugkoppeling en onduidelijkheid over de rol van bewoners bij participatie, is in 2021 het Beleidskader Participatie vastgesteld. Nu wordt dit beleidskader vastgelegd in een verordening. Dit betekent dat voor het eerst op de schaal van de gemeentelijke organisatie een norm wordt gesteld voor de manier waarop we participatie inzetten. Participatie begint met een expliciete afweging, afgestemd met de bestuurder, zo vroeg mogelijk in het proces,

zodat bewoners weten waar ze aan toe zijn. In het participatieplan moet worden beargumenteerd waarom we kiezen voor een bepaald proces, in het eindverslag wordt hierop gereflecteerd. Hiermee biedt de participatieverordening een basis waarop we als gemeente aanspreekbaar zijn, een basis waarmee we tegemoetkomen aan een flink deel van de zorgen van bewoners. Tegelijkertijd is het college zich ervan bewust dat het werken met de participatieverordening niet van de één op de andere dag de praktijk verandert. Participatie is een onderwerp waar we gedurende de komende jaren in willen leren.
De verordening vraagt ook om een cultuuromslag. In de *Participatiewerkplaats* wordt met Amsterdammers, ambtenaren en de politiek een leerprogramma ontwikkeld om de vakbekwaamheid bij participatie te verhogen. Om de gemeentelijke organisatie bij de implementatie van het beleid te ondersteunen is allerlei instrumentarium ontwikkeld. Ook wordt jaarlijks een monitor gemaakt zodat het bestuur én de Amsterdammers de uitvoering van participatie kunnen volgen. Doen we wat de verordening ons verplicht? En wordt daarmee bereikt wat we beogen? Kortom: als we op deze manier werken, zien we dan (op de langere termijn) ook dat Amsterdammers meer tevreden zijn over participatieprocessen?
De reacties leiden verder niet tot een aanpassing van de verordening.

3. *De in de verordening opgenomen proces- en kwaliteitseisen zouden ook moeten gelden voor externe partijen die een Omgevingsvergunning aanvragen*.
Veel reacties gingen over de relatie tussen de participatieverordening en de Omgevingswet. Hiervoor is een schema opgesteld en toegevoegd in de bijlage om helder te maken hoe e.e.a. zich tot elkaar verhoudt. Kortweg: de participatieverordening regelt de proces- en kwaliteitseisen voor de initiatieven die de gemeente neemt. De participatieverordening geldt niet voor marktpartijen of particulieren die een vergunning aanvragen. Hiervoor geldt het beleid dat is opgesteld door de directie Vergunningen, Toezicht en Handhaving (VTH) met betrekking tot participatie op pagina 48 en de handreiking voor externe initiatiefnemers. De gemeenteraad heeft in het aanwijzingsbesluit onderwerpen benoemd voor verplichte participatie en bindend adviesrecht, de zogenaamde Bopa's (buitenplanse omgevingsplanactiviteit). Daarnaast worden de Omgevingsvisie, het Omgevingsplan, of een stedenbouwkundig plan indien ze gewijzigd worden om initiatieven vanuit bijvoorbeeld de markt mogelijk te maken, wel conform de participatieverordening vastgesteld. Dit zijn producten van de gemeente. De reacties leiden verder niet tot een aanpassing van de verordening.

4. *De verordening impliceert dat het de gemeente is die bepaalt wanneer participatie plaatsvindt en beslist over de rol die bewoners kunnen spelen in het participatieproces.*
Voor verreweg de meeste participatietrajecten geldt dat deze volgen op een voornemen van de overheid. Het initiatief om participatie op te zetten, ligt in veel gevallen dan ook bij de overheid. Afhankelijk van de context en de beleidsruimte kan het participatieproces ook met bewoners worden vormgegeven. In de verordening zijn ook buurtrechten opgenomen. Het initiatief voor een project ligt dan bij (georganiseerde) bewoners waarbij de overheid op haar beurt wordt uitgenodigd te participeren. De reacties leiden verder niet tot een aanpassing van de verordening.

5. *De uitzonderingen onder artikel 3 geven te veel ruimte om willekeurig te bepalen wanneer de verordening niet van toepassing is.*
De verordening dwingt de gemeente een expliciete en onderbouwde keuze te maken voor de manier waarop samen met Amsterdammers tot een besluit wordt gekomen. De keuze om een beroep te doen op de uitzonderingsgronden is niet willekeurig en moet altijd worden onderbouwd.

6. *Inwoners hebben verschillende belangen. Zorg dat bij uiteenlopende of verschillende belangen aparte inwonersgroepen bij de participatie worden betrokken, zodat beter rekening kan worden gehouden met de impact van het voorgenomen besluit.*
Een belangrijk doel van participatie is om alle voor het besluit relevante belangen en perspectieven aan het bestuur voor te leggen. De verordening heeft hier specifiek aandacht voor door verplicht te stellen aan ambtenaren die participatie organiseren, om van tevoren goed na te denken en ook te verantwoorden op wie het besluit impact heeft en hoe deze groep vervolgens wordt betrokken. In het eindverslag moet daarop worden gereflecteerd. Er is voor ambtenaren instrumentarium ontwikkeld dat handvatten biedt voor de manier waarop verschillende belangen in beeld kunnen worden gebracht. Het college werkt samen met bewoners aan de ontwikkeling van een bewonerseffectrapportage die beoogt de impact van een besluit op de omgeving/ belanghebbenden in beeld te brengen. De reacties leiden verder niet tot een aanpassing van de verordening.

7. *Zorg dat participatie wordt georganiseerd voordat er al uitgewerkte voorstellen liggen.*
De participatieverordening stimuleert dat bewoners in een zo vroeg mogelijk stadium betrokken worden bij het participatieproces. In het instrumentarium dat is ontwikkeld voor het inrichten van een goed participatieproces is als eerste stap, voordat er voorstellen worden uitgewerkt, een verkenningsfase opgenomen. Parallel aan deze verordening wordt gewerkt aan de actualisatie van plan instrumenten van de gemeente. Bijvoorbeeld het Plaberum, een planproces voor projecten bij gebiedsontwikkeling. Daarin wordt, vóórdat een principebesluit wordt genomen, de mogelijkheid van een verkenningsfase toegevoegd. Mede op basis van deze reacties is in artikel 4 een extra onderdeel toegevoegd.

8. *Er wordt onvoldoende omschreven hoe de gemeente van plan is om ondervertegenwoordigde groepen te betrekken. Inspanning is een vaag begrip, en ook de omschreven groepen worden niet gedefinieerd. Wie zijn ondervertegenwoordigd en door wie? Insprekers pleiten voor een verplichting op resultaten, in plaats van op inspanning.*
Aan het begin van elk participatieproces wordt de impact op specifieke groepen beschreven. Daarnaast is het uitgangspunt de participatie inclusief te organiseren. In het verplichte participatieplan is een onderdeel opgenomen waarin beschreven staat op welke doelgroepen dit project impact heeft en welke (ondervertegenwoordigde) doelgroepen we wensen te betrekken in het proces. In het eveneens verplichte verslag moeten de resultaten worden beschreven van de inspanningen die zijn verricht om dit te bereiken. Bij het opzetten van het participatieproces wordt de organisatie gestimuleerd vooraf een goed beeld te vormen van de manier waarop deze (extra) inspanningen het proces beïnvloeden en de tijd en capaciteit die daarvoor nodig is. Het college begrijpt de wens om meer context te hebben bij de inspanningen en ondervertegenwoordigde groepen en daarom is in de toelichting meer uitleg gegeven over hoe deze inspanningen en ondervertegenwoordigde groepen eruit zouden kunnen zien. We volgen niet alleen de inspanningen per project om ervoor te zorgen dat ondervertegenwoordigde groepen worden bereikt, maar doen dit ook via de monitor. In het dashboard zijn een drietal indicatoren opgenomen die het resultaat volgen van de inspanning die de verordening vereist op diversiteit.

9. *Er is een ongelijk speelveld tussen deelnemers en ambtenaren bij participatie, bijvoorbeeld door tijd, kennis, en budget.*

Het is belangrijk dat Amsterdammers zich vrijwillig inzetten voor hun leefomgeving en het is aan de gemeente het proces zo te organiseren dat deze inzet voor deelnemers van waarde is. Het college vindt het van belang dat het speelveld zo eerlijk mogelijk is. In die zin dat alle deelnemers aan een participatieproces over de informatie beschikken die nodig is om goed te kunnen deelnemen. Daarom is dit in artikel 8, onderdelen a en c, ook opgenomen. Voorts bestaat in voorkomende gevallen de mogelijkheid een vergoeding voor deelname aan een proces te krijgen. Om financiële ondersteuning te ontvangen, is een persoonlijke uitnodiging van de gemeente vereist. Dat gebeurt op momenten waarop we specifieke expertise nodig hebben om tot betere besluiten en uitvoering te komen. In dergelijke gevallen worden belanghebbende dus persoonlijk uitgenodigd door de gemeente en hanteert de gemeente bepaalde richtlijnen om de ondersteuning te faciliteren. Mogelijk kan de beantwoording bij punt 13 voor een deel tegemoet komen aan deze reactie. De reacties leiden verder niet tot een aanpassing van de verordening.

10. *Zorg dat bewoners en andere belanghebbenden in alle fases van besluitvorming zo vroeg mogelijk worden betrokken en niet pas op het einde van de besluitvorming.*
    Het college begrijpt de wens om te benadrukken dat participatie zo vroeg mogelijk in het proces moet plaatsvinden. Dit punt is daarom overgenomen door een extra onderdeel toe te voegen in artikel 4 van de verordening. Het nieuwe onderdeel luidt: participatie vindt plaats zo vroeg mogelijk in het proces.

11. *Definitie van luisteren ontbreekt en is geen vorm van participatie.*
    Informeren en luisteren zijn in strikte zin geen actieve participatie, maar het is wel een belangrijke basisvoorwaarde voor participatie, en daarmee een belangrijke procesvereiste voor het nadenken over participatie. Daarom heeft het college ervoor gekozen dit informatieniveau wel te benoemen als participatieniveau. Betrokkenen worden actief geïnformeerd over het (voorgenomen) besluit en de informatie is voor iedereen begrijpelijk, toegankelijk en betrouwbaar. Informeren is voor de gemeente nooit éénrichtingsverkeer. Er kunnen altijd, en dus ook naar aanleiding van gemeentelijke informatie, signalen binnenkomen. Informeren gaat hand in hand met luisteren.

    Luisteren betekent dat de gemeente benaderbaar is voor vragen, suggesties en ideeën. Onder luisteren verstaan we ook dat de gemeente minimaal op signalen reageert en aangeeft wat daar binnen een project wel of niet mee kan gebeuren en waarom. Als het nodig is kan een project door een signaal dat door te luisteren is opgepakt, worden aangepast. Bij een participatieproces waarin voor één van de andere niveaus (reageren, samenwerken, meebepalen) wordt gekozen, zorgt de gemeente, naast de informatie over het voorgenomen besluit en de context, voor duidelijke informatie over de procedure, de opbrengsten van participatie en wat daarmee gaat gebeuren of al is gedaan.

    Naar aanleiding van verschillende reacties over definities, is ervoor gekozen om alleen nog de belangrijkste definities in de verordening te zetten. Dit in verband met de leesbaarheid. De andere begrippen, zoals informeren en luisteren, worden uitgelegd in de toelichting of in de artikelen zelf.

12. *De rol van de georganiseerde bewoner, in de vorm van bewonersplatformen, per buurt waar die er is, moet worden opgenomen in het eerste deel van de participatieverordening dat gaat over burgerparticipatie. Daarnaast moet het buurtplatformrecht als een 'right-to-organize-and-be-a-partner' worden opgenomen in het tweede deel van de participatieverordening als onderdeel van buurtrechten.*
    In het eerste deel van de verordening zijn buurtplatforms toegevoegd in de toelichting bij het begrip belanghebbenden. Afhankelijk van gemaakte samenwerkingsafspraken wordt de rol van buurtplatforms bepaald. De tekst over netwerkparticipatie/ buurtplatformen is opgesteld op basis van het bestuurlijke standpunt dat het college hierover op 30 januari jl. heeft ingenomen n.a.v. de evaluatie van de proeftuin buurtplatformrecht. Deze evaluatie wordt in maart in de raad besproken, de tekst wordt op basis daarvan mogelijk nog aangepast.

13. *Verschillende insprekers en een stadsdeel doen suggesties voor een vorm van bezwaar- of klachtencommissie.*
    Deze reactie heeft geleid tot het voorstel om aan de hand van een pilot te onderzoeken op welke wijze een vorm van arbitrage, bezwaar of procesinterventie tijdens of na participatie ingezet zou kunnen worden.

14. *De dagelijks besturen van de stadsdelen adviseren verduidelijking en versteviging van rol van het dagelijks bestuur bij participatie, en verzoeken deze in de verordening te expliciteren.*
    Het college onderschrijft het belang van een duidelijke en stevige rol voor de stadsdelen bij participatie. De mandaten en verantwoordelijkheden van de dagelijks besturen bij participatie zijn beschreven in taak 18 van de verordening op de stadsdelen. De nu voorliggende participatieverordening sluit aan bij de verordening op de stadsdelen in relatie tot het onderwerp participatie. In praktijk blijkt dat het voor dagelijks besturen toch nog onduidelijk is welke rol ze hebben bij participatie, hoe zij (beter en tijdig) betrokken kunnen worden bij participatieplannen en daarin samen werken met directies. Omdat de mandaten voor participatie al helder beschreven staan in de verordening op de stadsdelen en in de handleiding taak 18 daarvan, ligt nadere explicitering in de participatieverordening niet voor de hand. Het college erkent tegelijkertijd dat het signaal van de dagelijkse besturen vraagt om de komende tijd extra aandacht te besteden aan het versterken van de rol en samenwerking met de directies en werkt met portefeuillehouders democratisering hiervoor een plan uit.

15. *De insprekers en dagelijkse besturen van de stadsdelen hebben verschillende vragen gesteld over de wijze van evalueren binnen projecten en die van de verordening zelf en de rol van bewoners daarbij.*
    Met ingang van volgend jaar wordt de participatieverordening tot en met 2027 jaarlijks geëvalueerd. In de raadsinformatiebrief van 17 april over de participatiemonitor staat hoe participatie wordt gemonitord en hoe ook bewoners hierbij worden betrokken. In het monitoren staat hoe participatie door bewoners wordt beleefd centraal. Dit wordt momenteel niet structureel gedaan en vraagt veel capaciteit. Daarom maken we vanaf 2024 een start en evalueren we een beperkt aantal trajecten per onderwerp met bewoners. Het Stedelijk Team Participatie ontwikkelt hiervoor een instrument dat bij de evaluaties in 2024 meteen wordt getoetst. De reacties leiden verder niet tot een aanpassing van de verordening.

Gemeente Amsterdam

Hoofdstuk 1: Adviezen stadsdelen en stadsgebied Weesp

De dagelijkse besturen van de stadsdelen Zuidoost, Centrum, Noord, Zuid, West, Nieuw-West en Oost zijn verheugd met de participatieverordening, die streeft naar versterking van het vertrouwen en heldere transparantie tussen overheid en bewoners. Wij lezen in de verordening veel terug van onze input gedurende de afgelopen 2 jaar dat we nu werken met het beleidskader participatie. Met deze verordening zetten we een belangrijke stap in het stevig neerzetten van het participatiebeleid en zorgen we voor meer zeggenschap en heldere processen. Gezien het algemene en uniforme karakter van de verordening, past het wat ons betreft beter om daar als 7 bestuursorganen gezamenlijk op te adviseren. Echter, vanwege de afwijkende procedure in het stadsgebied Weesp met betrekking tot advisering - die verschilt van de procedures in de andere zeven stadsdelen - zal het advies van Weesp apart worden aangeleverd. Het is belangrijk te benadrukken dat dit verschil uitsluitend procedureel is en niet inhoudelijk.
U leest eerst ons gezamenlijk advies, vervolgens aangevuld met specifieke punten per stadsdeel.

1. **Versterking van vertrouwen en transparantie in Participatieverordening**

Wat ons betreft dient participatie niet om weerstand te verminderen, maar vooral om een open dialoog te bevorderen waarin alle belangen en perspectieven aanbod komen. Dat bij effectieve participatie alle belangen worden belicht, boven het enkel voldoen aan individuele wensen, mag in de inleiding van de verordening daarom nadrukkelijker worden vermeld.

Reactie van het college:
Het college onderschrijft uw stelling dat participatie a priori niet gericht is op het wegnemen van weerstand. Participatie wordt ingezet om met de kennis en kunde vanuit de omgeving besluiten beter te maken. En ook om alle perspectieven en belangen rond een onderwerp mee te kunnen nemen en af te wegen bij het nemen van een besluit. Als door een goed participatieproces de weerstand vermindert is dat een effect maar geen doel.

Het college onderschrijft eveneens dat het bij participatie om betrokkenheid bij collectieve vraagstukken gaat en dat het er bij participatie vooral om gaat belangen en perspectieven op tafel te leggen. In de verordening wordt participatie dan ook als volgt omschreven: een proces waarbij individuen, groepen of organisaties betrokken worden bij, invloed uitoefenen op of controle delen over collectieve vraagstukken, beslissingen of diensten die hen aangaan.

Conform het advies wordt dit in de toelichting verder aangescherpt.

2. **Continuïteit en voortdurende aandacht na afloop van het Participatieproces**

In onze ervaring met het werken met participatieplannen, zien wij een sterke verbetering. We zien betere plannen waarin goed is uitgewerkt wat bewoners en ondernemers van de gemeente kunnen verwachten in het proces van participatie en wat er met hun input zal worden gedaan. Er leeft wel een zorg hoe dit tot uitvoering komt en welke opvolging dit krijgt nadat het project is gestart of is afgerond. Goede terugkoppeling op hoe de input van bewoners en ondernemers is verwerkt, en met name ook het leren van projecten en het meenemen van ervaringen naar volgende, vergelijkbare projecten vraagt meer aandacht. Wij vragen het college van B&W om in de verordening of in het werkproces meer aandacht op te leggen, en de rol van de dagelijks besturen daar ook goed in te positioneren zodat wij kunnen toezien op goede processen en uitvoering.

Reactie van het college:
U vraagt hier drie dingen waar we achtereenvolgens op ingaan.

- *Meer aandacht voor een goede terugkoppeling aan bewoners en ondernemers: de verordening schrijft voor dat bij elk participatietraject een eindverslag wordt gepubliceerd, waarin ook opgenomen en onderbouwd wordt hoe de input van bewoners en ondernemers in het besluit is verwerkt. Het college verwacht dan ook dat de verordening zal bijdragen aan een goede terugkoppeling naar betrokkenen.*
- *Meer aandacht voor het leren in projecten en het meenemen van ervaringen. Het college onderschrijft dat we als bestuur en organisatie nog beter de lessen en ervaringen die we opdoen bij participatie kunnen verspreiden en delen. We hebben als college een Stedelijk Team Participatie ingesteld dat de opdracht heeft om juist kennis te verspreiden en delen. Dat gebeurt nu bijvoorbeeld in netwerkbijeenkomsten en interviews/artikelen met collega's over hun lessen en ervaringen bij participatie. De verordening geeft hier een extra impuls aan. Door het introduceren van een jaarlijkse monitor willen meer (in)zicht krijgen op hoe het ervoor staat met participatie.*

- *Het goed positioneren van DB's in het bewaken van kwaliteit van de uitvoering. Het bevoegd bestuur, waaronder de dagelijks besturen, krijgt met de verordening een expliciete rol: niet alleen de inhoud ligt ter besluit voor aan het bestuur, maar ook het gesprek dat we daarover voeren met de stad, het participatieproces. De primaire instrumenten hiervoor zijn: het participatieplan, de participatieparagraaf in DB-voordrachten, en het eindverslag. Een portefeuillehouder kan aan de voorkant meegeven wat zijn of haar bestuurlijke ambities zijn, wanneer deze betrokken wil worden in het proces en bij de uitkomsten de opbrengsten wegen bij het nemen van het besluit. De rol en taken van de dagelijks besturen bij participatie is beschreven in de handleiding bij taak 18, van de verordening op de stadsdelen. Graag kijkt het college met de stadsdeelbesturen hoe we deze in de praktijk beter werkend kunnen krijgen en wat de DB-ers daarbij nodig hebben. Met de portefeuillehouders democratisering werken we graag een plan uit over bestuurlijke samenwerking en rollen bij participatie. De stadsdelen werken in afstemming met het Stedelijk Team Participatie aan een gezamenlijk implementatieplan waarin ook aandacht is voor het versterken van de advies en signaalfunctie van de stadsdeelorganisatie richting DB-ers als het gaat om participatie.*

3. **Verduidelijken van Overheidsparticipatie: Right to Challenge en Right to Bid**

Het werken met buurtrechten (Right to Challenge en Right to Bid) is voor ons betrekkelijk nieuw en er is veel onduidelijkheid over de specifieke rollen, verantwoordelijkheden en vereiste stappen om initiatieven in dit kader het succesvol te kunnen uitvoeren. Wij lezen in de verordening hier nog te weinig over terug en vragen om in de toelichting van de Participatieverordening, of in een specifieke uitvoeringsparagraaf, dit uitgebreider uit te werken. Wat ons betreft omvat dit het specifiëren van de verantwoordelijkheden in elke fase van het proces, de benodigde stappen voor het succesvol laten verlopen van de initiatieven, en de vereiste besluitvorming.

Reactie van het college:
In de verordening staat beschreven dat het college het besluit neemt over het inwilligen van een buurtrecht. In de praktijk werkt het als volgt: Binnen de werkwijze buurtrechten hebben de raad, het college en de stadsdeelbesturen een belangrijke rol. Als er een buurtrecht wordt ingediend vindt er een integrale beoordeling plaats door inhoudelijk betrokken ambtenaren en het stadsdeel. Zij bereiden een advies voor dat wordt voorgelegd aan de inhoudelijk betrokken stadsdeelbestuurders en de vakinhoudelijke wethouders. Zij geven het uiteindelijke akkoord of het ingediende buurtrecht al dan niet wordt aangegaan. Dit geeft het initiatief bestuurlijk draagvlak en de inhoudelijk betrokken ambtenaren ruimte in de samenwerking met initiatieven om te zoeken naar creatieve oplossingen en ruimte in beleid.

4. **Verduidelijken van 'Netwerkparticipatie' in Participatieverordening**

Wij vinden de definitie van 'netwerkparticipatie', zoals vermeld in Artikel 1 van de Participatieverordening, te summier geformuleerd en stellen voor deze uit te breiden en breder toe te lichten. In de buurten in Amsterdam en Weesp zijn er diverse groepen bewoners en ondernemers actief, soms groeperen zij zich rondom een specifiek onderwerp, of een doelgroep maar vaker zien we dat actieve bewoners en ondernemers elkaar opzoeken en zich bezighouden met diverse vraagstukken in de buurt. Dit is wat ons betreft netwerkparticipatie; bewoners die zich structureel en belangeloos inzetten voor hun buurt en dat in nauwe samenspraak met doen met de gemeente en ander actieve partners in de buurt. Zij zijn voor de dagelijks besturen en de gemeentelijke organisatie van onschatbaar belang, immers door onze contacten met deze buurtnetwerken weten zij goed wat er speelt in de buurt.
Wij vragen het college van B&W om de verordening hierop aan te passen en ook het actief opbouwen en benutten van deze netwerken door de gebiedsmakelaar nadrukkelijk te benoemen. De gebiedsmakelaar is cruciaal voor het aanjagen van de buurtnetwerken en het dagelijks onderhouden van contacten met de buurtnetwerken die bijdragen aan het vertrouwen en de geloofwaardigheid van de overheid. Daarom stellen we voor om de term 'netwerkparticipatie' duidelijker en meer omvattend te definiëren, in lijn met bovenstaande omschrijving en rekening houdend met de cruciale rol van buurtnetwerken en de ondersteunende structuren binnen de gemeenschappen in onze stadsdelen.

Reactie van het college:
Het college onderschrijft het advies van de stadsdelen dat netwerkparticipatie breder geformuleerd dient te worden en stelt voor om netwerkparticipatie in de toelichting uitgebreider als volgt te verwerken. In de toelichting wordt toegevoegd: In de buurten in Amsterdam en Weesp zijn er diverse groepen bewoners en ondernemers actief, soms groeperen zij zich rondom een specifiek onderwerp, soms op buurtniveau, zoals de buurtplatformen. Het actief samenwerken met deze netwerken is vaak onderdeel van het takenpakket van de gebiedsmakelaar, al zijn zij natuurlijk niet de enige samenwerkingspartners voor bewonersgroepen. Er wordt bijvoorbeeld ook door omgevingsmanagers en projectmanagers vaak samengewerkt met georganiseerde groepen bewoners.

5. **Positie en Uitwerking Buurtplatformrecht in Participatieverordening**

Wij zien de buurtplatformen als een bijzondere vorm van netwerkparticipatie, en de uitkomst en evaluatie van de proeftuin buurtplatformrecht laten zien dat zij veel waarde kunnen toevoegen aan de stad en ons werk. De proeftuin heeft de wens geuit om als apart onderdeel benoemd te worden in de verordening. Dat vinden wij (nu nog) een stap te ver. Wij zien hen als onderdeel van de diversiteit aan buurtnetwerken in de stad en hebben nog veel vragen over de exclusiviteit van een buurtplatform in de door hen voorgestelde vorm ten opzichte van de andere netwerken die geen buurtplatformrecht hebben. Ook is er nog veel onduidelijk over onze rol, de rol van de stadsdeelcommissies en bijvoorbeeld buurtpanels en burgerraden in relatie tot de buurtplatformen. Wij zien dit graag verder uitgewerkt

terug en stellen voor om de buurtplatformen voor nu onder te brengen als onderdeel van netwerkparticipatie, als verbijzonderde vorm van een buurtnetwerk. Wat ons betreft geldt voor alle netwerken in de buurt, dat wij hen positie moeten geven, hen serieus moeten nemen en als partner moeten benaderen.

Reactie van het college:
Het college ziet net als de stadsdelen de buurtplatformen als een bijzondere vorm van netwerkparticipatie. Het college stelt echter wel voor om dit ook concreet invulling te geven door buurtplatformen op te nemen in de verordening als samenwerkingspartner van de gemeente en met hen buurtgerichte samenwerkingsafspraken te maken. Al doende kunnen we dan gezamenlijk verder leren op de interessante punten die de stadsdelen in hun advies noemen. Dit vraagt nog wel een set aan spelregels, die samen met de platformen, de stadsdelen en directies zullen worden opgesteld. Het staat de stadsdelen uiteraard vrij ook met andere (buurt)netwerken samenwerkingsafspraken te maken wanneer dat passend is.

6. **Opnemen van Burgerberaad in de Participatieverordening**

Wij vragen het college van B&W om het burgerberaad op te nemen in de Participatieverordening, bijvoorbeeld als onderdeel van netwerkparticipatie of burgerparticipatie. Alhoewel we in de stadsdelen wel bezig zijn met het burgerberaad, is het geen formeel onderdeel van de verordening, wat leidt tot onzekerheid over de legitimiteitsgronden, en toepassingsmogelijkheid ervan evenals de plichten, rollen en verhoudingen ertoe.

Reactie van het college:
Het college is het oneens met de constatering dat er rond het instrument burgerberaad onzekerheid bestaat ten aanzien van legitimiteitsgronden en toepassingsmogelijkheden, verplichtingen, rollen etc., als we het instrument nu niet opnemen in de verordening. Er is namelijk al een beleidskader burgerberaden dat dit inregelt. Het college is van mening dat het zinvol is om eerst meer met het instrument te werken. Het eerste burgerberaad zal dit jaar plaatsvinden. We wachten de ervaringen met het burgerberaad Schone Stad af om op basis daarvan te beoordelen of en hoe deze zou kunnen landen in de participatieverordening.

7. **Afstemming van de Participatieverordening met Bestaande Wetgeving**

Wij wijzen het college van B&W op de noodzaak van nauwkeurige afstemming van de Participatieverordening met huidige juridisch-planologische wetten, zoals de Omgevingswet. Deze harmonisatie zorgt ervoor dat onze lokale regels nationale wetten aanvullen en er niet mee in conflict komen. Belangrijk is ook de relatie van de Participatieverordening met woningwetgeving, vooral wat betreft huurdersparticipatie bij sloop en renovatie, geregeld door de Overlegwet, Woningwet en Kaderafspraken voor nieuwbouw en verbetering. De Participatieverordening moet de rechten en plichten van huurders ondersteunen en versterken. Wij vragen daarom het college van B&W om dit goed te onderzoeken en te evalueren en mogelijke aanpassing van de Participatieverordening om deze in lijn te brengen met deze wetten en regelgeving. Dit voorkomt juridische verwarring en zorgt voor een samenhangende, effectieve aanpak van participatie.

Reactie van het college:
Het college heeft begrip voor de wens om de verschillende participatiemogelijkheden onder een samenhangende noemer te brengen. Echter de participatieverordening kan alleen gelden voor het eigen bestuursorgaan en is niet bevoegd deze regels aan andere partijen op te leggen, tenzij zij participatie uitvoeren in opdracht van de gemeente. Om op uw voorbeeld in te gaan: dat betekent dat de verordening woningbouwcorporaties niet kan dwingen huurdersparticipatie volgens de proces- en kwaliteitseisen van de gemeente Amsterdam te organiseren. Dit geldt ook voor vergunning aanvragers in het kader van de Omgevingswet. Voor de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan geldt de verordening omdat dit producten van de gemeente zijn. De participatieverordening geldt niet voor marktpartijen of particulieren die een vergunning aanvragen.

Voor vergunningsaanvragen van marktpartijen of particulieren geldt het 'VTH-Beleid voor de Fysieke Leefomgeving 2024', dat in november 2023 door het college is vastgesteld en de Participatiehandreiking. In de Participatiehandreiking is vermeld op welke wijze het participatieproces door derden kan worden georganiseerd. Participatie is één van de aspecten die meewegen bij de beoordeling van de vergunningsaanvraag. Het kan gebeuren dat een aanvraag -ondanks een goed uitgevoerd participatieproces- alsnog wordt geweigerd. Bijvoorbeeld als er wettelijke weigeringsgronden zijn of andere belangen zich verzetten tegen het verlenen van de gevraagde vergunning. In de tabel op pagina 48 van het VTH-Beleid is uitgewerkt op welke manier het gevolgde participatieproces van invloed is op de beslissing van de aanvraag. Dit zijn overigens wel algemene uitgangspunten. Bij de beoordeling van een individuele aanvraag wordt altijd zorgvuldig gekeken naar de specifieke omstandigheden van dat geval.

8. **Uitvoeringsparagraaf en knellende capaciteit stadsdelen**

Wij vragen het college van B&W om naast de participatieverordening, ook een uitvoeringsparagraaf (of uitvoeringsplan) op te stellen. Wij lezen graag in deze paragraaf terug hoe de verordening praktisch wordt toegepast, hoe gebied specifieke kennis wordt toegepast in de uitvoering van de verordening en wat dit vraagt van de verschillende organisatieonderdelen, De uitvoeringsparagraaf beschrijft de

rollen van directies, gebiedsteams en -makelaars, projectleiders en (stadsdeel)bestuurders, en stadsdeelcommissies en maakt deze specifiek per onderdeel. Ook omvat deze paragraaf een onderdeel leer en ontwikkelen waarin wordt beschreven hoe er geleerd gaat worden van deze nieuwe werkpraktijk en op basis van welke criteria de verordening kan worden aangepast en/of aangevuld.
Hoewel dit niet aan ons is om hierover te adviseren, delen wij wel de zorg met het college van B&W dat er mogelijk capaciteitstekorten kunnen ontstaan bij de stadsdeelorganisaties wanneer we de verordening met de voorgestelde ambities in uitvoering gaan brengen. Wij voorzien meer werk voor al zwaar belaste functies in de stadsdeelorganisatie, wat betreft advies, ondersteuning en uitvoering. Het is essentieel dat er voldoende middelen en personeel beschikbaar zijn om de doelstellingen van de Participatieverordening te realiseren en effectieve burgerparticipatie te waarborgen. Wij vragen dan ook het college hier oog voor te hebben en waar mogelijk extra te prioriteren in middelen en capaciteit.

Reactie van het college:
Het college onderstreept met de dagelijks besturen het belang van een goede uitvoering van de verordening en heldere taakomschrijving van alle betrokkenen bij participatie. De implementatie van de verordening is in principe een taak van elk stadsdeel en directies zelf. Er is voor gekozen geen aparte uitvoeringsparagraaf bij de verordening op te stellen, maar met implementatieplannen te werken per directie cq stadsdelen. Hiermee kunnen de directies en stadsdelen afspraken maken over de wijze waarop de afspraken zoals in de verordening op de stadsdelen is beschreven kunnen worden geïmplementeerd. De stadsdelen werken op dit moment aan een implementatieplan waarin de rollen ten aanzien van participatie en de relatie met de directies op dit onderwerp wordt verduidelijkt. Uiteraard kunnen stadsdelen daarbij hulp inroepen van het Stedelijk Team Participatie bij vragen of expertise en gebruik maken van het instrumentarium dat is ontwikkeld.

De participatieverordening heeft als uitgangspunt dat de uitvoering binnen bestaande capaciteit en middelen gebeurt. Het werken met de verordening impliceert kennis over de komst en inhoud van verordening, het aansluiten van processen en ambtelijk vakmanschap. In de implementatieplannen die door directies zijn opgesteld worden de activiteiten in het kader hiervan beschreven. Door het daadwerkelijk werken met de verordening wordt de komende periode concreet of en in welke mate (extra) capaciteit nodig is. De verordening maakt nadrukkelijk de beweging van een meer toetsend karakter van participatie (dus achteraf) naar het betrekken van de omgeving en een zorgvuldige afweging vooraf. Mogelijk is het inzetten van capaciteit bij vastgelopen processen, ten gevolge van onzorgvuldige participatie, in de toekomst minder nodig. Juist daardoor zijn stadsdelen nu onnodig veel tijd kwijt.

Deze zienswijze leidt niet tot een aanpassing.

9. **Verduidelijking en verstevigen bestuurlijke rollen in participatieverordening**

De dagelijkse besturen van de stadsdelen Zuidoost, Centrum, Noord, Zuid, West, Nieuw-West en Oost missen een duidelijke afgebakende en gedefinieerde rol van het dagelijks bestuur in participatieprocessen. Het is duidelijk geworden dat de betrokkenheid van het DB in de vroege fasen van participatieprojecten erg wenselijk kan zijn maar niet altijd gegarandeerd is. Daarom adviseren wij om de rol van het DB in de Participatieverordening te versterken en explicieter te maken. Met name de plicht om het DB proactief te betrekken bij participatietrajecten, zelfs in situaties waar participatie niet (wettelijk) verplicht is, zoals bij bepaalde onderhoudswerkzaamheden. Dit is nodig om de specifieke gebiedskennis en lokale bestuurlijke afwegingen en gevoeligheden ook goed mee te wegen in de processen. Zodat wanneer er conflict ontstaat bij de uitvoering, wij daar voldoende verantwoordelijkheid kunnen nemen in het organiseren van de oplossing.

Reactie van het college:
De verordening op de stadsdelen beschrijft de verhouding tussen centrale stad en de stadsdelen. Het overzicht van taken en bevoegdheden van stadsdelen is bij de laatste wijziging van de verordening voorzien van handleidingen. In de handleiding, beschikbaar voor vrijwel iedere taak, is informatie te vinden over de rol van de dagelijks bestuurder, de rol van de stadsdeelorganisatie en een overzicht van de verschillende directies die verbonden zijn aan het specifieke taakveld. De rol van het dagelijks bestuur bij participatieprocessen staat beschreven in de handleiding bij taak 18: burgerparticipatie, inspraak en initiatief. Omdat de verordening op de stadsdelen ingaat op de specifieke taken van de dagelijks bestuurders bij participatie, verwijzen we in de participatieverordening naar taak 18 als het gaat om concretisering van de rol en taak van dagelijks besturen bij participatie.

Ten aanzien van de rol bij participatie(plan) staan in de verordening op de stadsdelen twee taken beschreven.

Openbare ruimte
Bij projecten en besluiten waarvan het dagelijks bestuur opdrachtgever is van de participatie stelt het stadsdeelbestuur de ambitie vast ten aanzien van het participatieniveau, de vorm van participatie, de uitvoering ervan en communicatie erover. *Ook bij werkzaamheden in de openbare ruimte met geringe impact, of bij onderhouds- en vervangingswerkzaamheden moet die afweging over de wijze waarop participatie wordt vormgegeven aan het dagelijks bestuur worden voorgelegd. Het kan daarbij zijn dat het stadsdeel de participatie zelf uitvoert of dat de directies deze uitvoeren (denk aan grotere herprofileringen) (taak 18.1).*

Gebiedsontwikkeling
Bij projecten en besluiten waar het college opdrachtgever van de participatie is adviseert het DB het college in een zo vroeg mogelijk stadium via de gezamenlijke voorbereiding met de betrokken directies. Bij het opstellen van het participatieplan, over welke niveau en vorm van participatie gewenst is gezien de ontwikkelingen en opgaven in het gebied, welke bewoners te betrekken, welke eventuele spanningen er leven op het onderwerp en in het gebied. *Het DB vraagt ook advies aan de stadsdeelcommissie over dit participatieplan. Het stadsdeel draagt bij met raad en relaties aan de*

praktische organisatie van de participatie: samen met de gebiedsteams en de communicatieafdeling van het stadsdeel zorgen zij dat betrokken ambtenaren op de leefwereld van de buurt betrokken zijn en met ondersteunende communicatie vanuit het stadsdeel zorgen zij ervoor dat mensen in de buurt ervan weten (taak 18.2).

In de verordening op de stadsdelen wordt verder geconstateerd dat "het belangrijk is heldere afspraken te maken tussen stedelijke directies en de stadsdelen over het gezamenlijk opstellen van het participatieplan en hoe de stadsdelen in een vroegtijdig stadium betrokken worden bij projecten en besluiten waar het college opdrachtgever van is en hoe tijdig te escaleren indien nodig om zo te voorkomen dat het DB als enige gesprekspartner is voor bewoners of ondernemers waar het college de finale opdrachtgever van het participatietraject is."

Zie ook de beantwoording bij advies nummer 2 van het gezamenlijk advies. Hiermee verwachten we dat aan uw wens tot het verder specifiëren van verantwoordelijkheden en rollen wordt voldaan.

10. **Verduidelijking Rol van DB en College van B&W in Grootstedelijke Gebieden**

Er bestaat momenteel onduidelijkheid over de rolverdeling tussen het DB en het college van B&W, vooral bij grootstedelijke participatieprojecten. Wij adviseren daarom dat het college van B&W duidelijke richtlijnen opstelt over de betrokkenheid en invloed van het DB in de participatieplannen van het college, specifiek in grootstedelijke gebieden. Deze richtlijnen moeten uitgebreid de rollen en verantwoordelijkheden van het DB definiëren, zodat er geen verwarring bestaat over de mate van zeggenschap die het DB heeft in vergelijking met het college van B&W. Het doel is om een heldere en effectieve samenwerking tussen het DB en het college te waarborgen in het belang van een gestroomlijnde en coherente aanpak van participatie in deze gebieden.

Reactie van het college:
Zie de beantwoording bij advies nummer 2 en 9 van het gezamenlijk advies.

11. **Richtlijnen voor Continuïteit van Participatieplannen bij Coalitiewisselingen**

We vragen wij het college van B&W om richtlijnen te ontwikkelen voor de voortzetting van participatieplannen bij wisselingen van coalities. Deze richtlijnen moeten duidelijk maken hoe en in welke vorm een nieuw bestuur de lopende participatieplannen overneemt. Dit is essentieel om de continuïteit, stabiliteit en effectiviteit van participatieprocessen te waarborgen, ongeacht politieke veranderingen.

Reactie van het college:
Het college heeft begrip voor de wens om bij ongewijzigde omstandigheden het ingezette participatieproces voort te zetten. Zoals bij alle ingezette processen is bestuurlijke continuïteit een belangrijke waarde binnen het openbaar bestuur. Bij participatie zijn verwachtingen gecreëerd en afspraken met de omgeving gemaakt waarvan het niet wenselijk is deze bij een nieuwe coalitie te wijzigen. Tegelijk is het zo dat eens per vier jaar kan worden bijgestuurd. Het uitgangspunt is dat als een participatieproces (ver) gevorderd is en de omstandigheden ongewijzigd zijn een participatieproces zoals in het participatieplan is omschreven wordt uitgevoerd. Pas bij een nieuwe (deel) fase wordt een nieuw plan opgesteld waarbij nieuwe keuzes kunnen worden gemaakt mits zorgvuldig beargumenteerd.
Het college is daarom geen voorstander voor nieuwe richtlijnen bij coalitiewisselingen, wel kan een stadsdeelbestuur in overdrachtsdocumenten voor een nieuw college altijd aandachtspunten meegeven t.a.v. participatietrajecten, het college nodigt daar stadsdeelbesturen ook van harte toe uit.

12. **Ondernemers en economie in de Participatieverordening**

Wij benadrukken het belang van het expliciet opnemen van het economisch domein in de Participatieverordening. Momenteel ontbreekt er duidelijkheid over de integratie en betrokkenheid van ondernemers, zoals winkeliers, ZZP-ers, bedrijven belangenorganisaties, in het participatieproces. Dit contrast met de specifieke aanduiding van het sociaal domein leidt tot een onevenwichtigheid en onduidelijkheid. Het is daarom cruciaal dat de verordening duidelijk de belangen en rollen van deze economische actoren erkent en definieert. Wij adviseren om het economisch domein met nadruk op te nemen in de Participatieverordening, zodat de inbreng van deze belangrijke groepen gewaarborgd is.

Reactie van het college:
In het kader van de verordening wordt met belanghebbenden bedoeld: ondernemers, belangenorganisaties, bewonersorganisaties, maatschappelijke instellingen. Kortom eenieder die zich betrokken voelt of waarop een besluit of de uitvoering daarvan impact heeft. Dit is anders dan in het omgevingsrecht waar het om een direct belang gaat. In de inrichting van participatieprocessen is een belangrijk onderdeel het beschrijven van de doelgroepen. Geëxpliciteerd moet worden op welke groepen het voorgenomen besluit effect heeft. Als dat ondernemers zijn moet daar nadrukkelijk de samenwerking mee worden gezocht.

Dit zal in de toelichting worden toegevoegd.

13. **Ontwikkeling van een Effectieve en Inclusieve Communicatiestrategie voor Participatieplannen**

Wij onderstrepen het belang van een goede communicatiestrategie voor participatieplannen. Gezien de diversiteit van de Amsterdamse bevolking, is het essentieel dat de communicatie in- en rondom participatieplannen aansluit bij alle Amsterdammers, onafhankelijk van hun achtergrond. Participatieplannen en de communicatie daaromheen moeten de complexiteit en nuances van het beleidsproces weerspiegelen, maar toch toegankelijk en begrijpelijk blijven voor een breed publiek. Hiertoe dient bijvoorbeeld het hanteren van B1-taalniveau. Deze toegankelijkheidseis draagt bij aan inclusieve en effectieve burgerparticipatie. Wij vragen het college van B&W daarom om deze toegankelijkheidseis ten aanzien van de communicatie in- en rondom participatieplannen expliciet op te nemen in de participatieverordening, om de toegankelijkheid en het begrip van alle betrokken partijen te verzekeren en daarbij specifieke gebiedskennis te benutten om te komen tot een goede en inclusieve communicatie.

Reactie van het college:
In artikel 4 van de participatieverordening staat dat in het participatieplan moet worden beschreven op welke manier de gemeente zich inspant om groepen waarvan bekend is dat zij ondervertegenwoordigd zijn in participatieprocessen te betrekken.
In artikel 8 van de participatieverordening staat dat deelnemers aan participatie mogen rekenen op begrijpelijke gemeentelijke communicatie over de inhoud van de plannen, de vaststaande kaders en de ruimte voor participatie, de verslaglegging van de inbreng en overige relevante stukken.

We nemen uw advies over door artikel 8, lid d, te wijzigen. We vermelden de toegankelijkheidseis door 'begrijpelijke communicatie' te vervangen door 'begrijpelijke, toegankelijke en betrouwbare communicatie'. Daarmee sluiten we aan op de richtlijnen van de directie Communicatie voor gemeentelijke communicatie, dus ook voor de gemeentelijke communicatie in participatieprojecten. Toegankelijk betekent volgens die richtlijnen dat onze communicatie in taal, beeld en ontmoetingen inclusief moet zijn. Deze inclusieve communicatie heeft oog voor iedereen en is vrij van stereotypen. Zo laten we zien dat we het belangrijk vinden dat iedereen zich gezien voelt in onze organisatie en stad. Mensen verschillen in perspectief afhankelijk van etnisch-culturele achtergronden, genderidentiteiten, seksuele oriëntaties, leeftijden, beperkingen; opleidingsrichtingen, inkomensniveaus et cetera. We willen dat Amsterdammers met uiteenlopende kenmerken, achtergronden en perspectieven zich kunnen herkennen in onze uitingen en dat zij zich aangesproken voelen. We houden rekening met de verschillende perspectieven en referentiekaders die aanwezig zijn in een zeer diverse gemeente.

Aanvullend advies vanuit het dagelijks bestuur stadsdeel Centrum

- Het burgerberaad is nog geen onderdeel van de verordening. Het is een nieuw instrument dat invloed heeft op het mandaat van raad, commissie en bestuur. Het is daarom goed om ook in de participatieverordening vast te leggen. Het organiseren en de uitvoering van een burgerberaad kent daarnaast veel raakvlakken met participatie. Het is goed om deze relatie met andere genoemde participatievormen te benoemen.

Reactie van het college:
Zie de beantwoording bij advies nummer 6 van het gezamenlijk advies.

Aanvullend advies vanuit het dagelijks bestuur stadsdeel Noord en stadsdeelcommissie Noord

- In het eerste deel van de participatieverordening dat gaat over burgerparticipatie, de georganiseerde bewoner, in de vorm van bewonersplatformen per buurt mee te nemen. In de huidige versie is dit niet het geval. Terwijl juist in deze periode, met enorme maatschappelijke uitdagingen, het belangrijk is dat we meer samenwerken en het buurtplatform meegenomen wordt in het eerste deel van de participatieverordening.

Reactie van het college:
De rol van georganiseerde bewoner wordt verwerkt in de toelichting van de participatieverordening. Bij participatie heeft de gemeente de verantwoordelijkheid om alle verschillende perspectieven op een onderwerp naar voren te laten komen. Bewonersplatforms hebben daarin een belangrijke stem, zij kunnen ook meedenken hoe minder gehoorde stemmen in de buurt kunnen worden bereikt maar het is niet

de enige stem. Onder inwoners en belanghebbenden zoals beschreven in de participatieverordening vallen natuurlijk ook winkeliers, bedrijven, zzp'ers, belangenorganisaties etc. De definitie is niet bedoeld als onnodig beperkend maar juist als een algemene term om te benadrukken dat de verordening geldt voor eenieder die betrokken is bij een besluit of waarop de uitvoering daarvan impact heeft. Daarbij is ook van belang dat in het participatieplan verder kan worden ingevuld wie bij dat specifieke participatieproces worden betrokken.

- In het tweede deel van de participatieverordening als onderdeel van de buurtrechten het buurtplatformrecht als een 'right-to-organize-and-be-a-partner' meegenomen wordt. De aanpak is voor minstens 20 jaar, dan vraagt om een langlopende relatie met bewoners; dat vraagt om een buurtplatformen met korte lijnen/ die aan de goede tafels komen, vaste plek hebben, een eigen werkwijze en geld, zo krijgen we ruimte om samen te leren hoe wij onze buurt kunnen verbeteren, dat is niet iets eenmaligs. Schoonhouden van- en veilig voelen in een buurt vraagt om een structurele inzet van actieve bewoners, Dit lukt ons alleen als we de mogelijkheid en de ondersteuning krijgen voor zelforganisatie.

Reactie van het college:
Zie de beantwoording bij punt 10 in de inleiding.

- Participatieverordening kan een mooi instrument zijn om het beschadigde vertrouwen van de burger in politiek te herstellen, mits er transparantie en openheid wordt betracht door de deelnemers. Bij participatie moet de relatie tussen gemeente en burgers gelijkwaardig zijn. We adviseren het college daarom open te staan voor transparantie en dialoog, en het proces of resultaten niet te willen controleren.

Reactie van het college:
Het dagelijks bestuur adresseert een aantal onderwerpen bij deze vraag. Allereerst het punt van vertrouwen. Het college betracht enige voorzichtigheid als het gaat om het leggen van een directe relatie tussen participatie en vertrouwen in de overheid. Een deel van onze inwoners en ondernemers ervaart de overheid niet als betrouwbaar en rechtvaardig. Lang niet iedereen voelt zich gehoord en gezien door de overheid; mensen voelen zich geregeld niet eerlijk behandeld, raken in de knel in onze dienstverlening of ervaren dat de drempel naar de gemeente is te hoog. Andere inwoners en ondernemers stellen vraagtekens bij de competentie van de overheid om maatschappelijke problemen op te lossen. Het vertrouwen tussen burger en overheid is in het geding, deze ontwikkeling speelt landelijk en in Amsterdam en heeft uiteenlopende oorzaken. We moeten daarom voorzichtig zijn om in participatie een panacee te zien voor het wegnemen van wantrouwen bij bewoners. Het college is het met het dagelijks bestuur eens dat goed ingerichte participatie, waarin we vooraf transparant zijn over de mate van invloed en achteraf helder over hoe we de inbreng van Amsterdammers en ondernemers hebben meegewogen in onze besluitvorming, bijdraagt aan een betrouwbare overheid. Dat is precies wat deze verordening beoogt. Omgekeerd kan slechte participatie, zoals we ook in Amsterdam hebben ervaren, wantrouwen van (groepen) Amsterdammers voeden. Dus daar ligt een grote verantwoordelijkheid voor ons als bestuur, die u terecht adresseert.
Wat betreft uw punt van gelijkwaardigheid: de relatie tussen gemeente en burgers is niet per definitie gelijkwaardig. Gemeente en burgers hebben andere rollen en verantwoordelijkheden en soms is er weinig beleidsruimte om vergaande samenwerking aan te gaan. Tegelijkertijd zijn we ons als gemeente vaak onvoldoende bewust van de grote verschillen in kennis en informatiepositie tussen gemeente en bewoners. Met de verordening spreken we ook proces- en kwaliteitseisen waar een goed participatieproces aan moet voldoen. Zo voorziet artikel 8 in een aantal eisen die tegemoetkomen aan uw oproep tot gelijkwaardigheid.
U roept ons op om open te staan voor transparantie en dialoog en het proces of de resultaten niet te willen controleren. Het college interpreteert uw oproep als een ondersteuning voor de ingezette weg.

- Wat betreft participatie, zijn Noordelingen af en toe vooral gefrustreerd dat terugkoppeling niet of nauwelijks gebeurt. Na 'ophalen' is het meestal stil of bewoners moeten zelf achter de resultaten aan gaan. Daarom adviseren we om tijdens uitvoering en afronding van de plannen maar ook daarna goed te communiceren met de bewoners over wat er met hun input gedaan is en ze te blijven informeren.

Reactie van het college:
Wij begrijpen deze zorg en op basis van de door u beschreven ervaring geeft de participatieverordening handvatten voor goede terugkoppeling. Artikel 7 van onze verordening voorziet in het opstellen van verslagen na elke nieuwe fase. Dergelijke verslagen en terugkoppelingen worden ook gedeeld. Hiermee wordt beoogd het participatieproces navolgbaar te laten zijn voor deelnemers en andere geïnteresseerden. Daarnaast vormt communicatie de rode draad in artikel 8 van de participatieverordening, waarin randvoorwaarden worden vastgesteld voor een goed participatieproces. Het artikel beschrijft onder meer de toelichting op plannen, verslaglegging van inbreng, toegang tot relevante stukken en duidelijke communicatie door de gemeente. Hiervoor heeft de directie Communicatie een leidraad ontwikkeld met richtlijnen voor begrijpelijke, toegankelijke en betrouwbare gemeentelijke communicatie, dus ook voor de communicatie van de gemeente in participatieprojecten. De directie Communicatie werkt op dit moment aan verbetering van online communicatie over participatietrajecten op amsterdam.nl, met als doel een meer eenduidig ontwerp van projectpagina's voor betere toegankelijkheid van participatieplannen en verslagen van bijeenkomsten. Deze verbeteringen zullen in 2024 worden doorgevoerd.

- We missen een goede beschrijving van de rol van de Stadsdeelcommissie in de verordening en adviseren om dat goed in de verordening te beschrijven.

Reactie van het college:
Zie de beantwoording bij advies nummer 9 van het gezamenlijk advies.

- Participatieverordening is een nulpunt van het in werking gesteld is terwijl Amsterdam en zeker in Noord afgelopen jaren heel veel participatie ervaringen opgedaan zijn. Daarom adviseren we om terug te kijken op eerdere participatietrajecten en de lessen ervan mee te nemen.

Reactie van het college:
De participatieverordening is de formalisering van het Beleidskader Participatie. Deze is tot stand gekomen op basis van evaluaties en de ervaringen uit de praktijk.

- De conclusies van een participatieproces moeten worden opgevolgd en derhalve moet er na verloop van tijd worden geëvalueerd of dit ook daadwerkelijk het geval is. De Stadsdeelcommissie wil meegeven dat het procedurele proces af en toe bij bewoners overkomt als een afvink hokje en ze inhoudelijk niets terugzien van hun input. Daarom adviseert de commissie om tijdens de evaluatie en monitoring ook goed naar de opvolging van de gemaakte afspraken te kijken en waar nodig bij te sturen. Stadsdeelcommissie zal bij dit punt graag de rol van adviseurschap op zich willen nemen.

Reactie van het college:
Het college onderschrijft dat ondanks inspanningen om participatie goed te organiseren, bewonersparticipatie soms nog te veel als afvinkhokje ervaren of vinden dat ze weinig terugzien van hun input in het uiteindelijk ontwerp, het beleid of een besluit. Dit was ook een belangrijke conclusie uit de evaluaties die de basis vormden van het participatiebeleid en nu de verordening. Voor dat laatste kan ook een goede reden zijn, bijvoorbeeld omdat er wettelijke kaders zijn, waardoor iets niet kan, maar dat moet je als ambtenaar, college of bestuurder wel goed uitleggen. De verordening stelt nu aantal proces en kwaliteitseisen aan participatie die ervoor zorgen dat deelnemers van tevoren beter weten wat hun invloed is en hoe hun input zal worden meegewogen. Dat kan al veel frustratie achteraf voorkomen. Ook bevat de verordening regels over het beargumenteerd terugkoppelen over hoe de inbreng van bewoners uiteindelijk is meegewogen in de besluitvorming. Naar verwachting van het college leidt dit tot betere terugkoppeling. Uw verzoek om dit te gaan monitoren kunnen we voor nu maar ten dele in tegemoet komen. Evalueren en monitoren kost veel ambtelijke capaciteit en die moet niet ten koste gaan van de uitvoering van participatie. We zullen in de participatiemonitor voorlopig per directie/stadsdelen een beperkt aantal trajecten evalueren. Tegelijkertijd biedt de verordening stadsdeelcommissies concrete handvatten om te beoordelen of participatie op een zorgvuldige wijze is uitgevoerd. Het college juicht dan ook het voorstel van de commissie om te daarop te gaan toezien van harte toe.

- In de verordening lezen we dat de raad periodiek op de hoogte gesteld zal worden van de monitoring en de evaluatie. Ook de Stadsdeelcommissie ontvangt deze periodieke informatie graag.

Reactie van het college:
Het college zal deze aan de stadsdelen zenden.

Aanvullend advies vanuit het dagelijks bestuur stadsdeel Oost en stadsdeelcommissie Oost

- Wij verzoeken het college de interactie tussen de participatie-instrumenten in deze verordening, en andere participatie-instrumenten (bijvoorbeeld in de Omgevingswet) duidelijk te maken en de rol en positie van de verschillende instrumenten helder af te bakenen.

Reactie van het college:
Zie de infographic en de beantwoording bij nummer 7 van het gezamenlijke advies.

- Wij verzoeken een heldere leidraad of routekaart te maken bij de verschillende participatietrajecten, waarin is opgenomen welke partijen het voortouw nemen en welke vorm de participatie minimaal moet hebben en welke rechten burgers hebben, om bewoners duidelijkheid te geven over wat zij ten aanzien van participatie kunnen verwachten.

Reactie van het college:
Het participatieplan dat bij de start van een traject wordt opgesteld heeft als doel duidelijkheid te geven over de rol die bewoners en andere belanghebbenden (ondernemers, belangenorganisaties enz.) in het betreffende traject kunnen verwachten. In het plan moet voorts onder meer duidelijk worden gemaakt wat de doelgroep is, welke daarbij passende werkvorm wordt ingezet, wat de planning is op hoofdlijnen en hoe gedurende het proces wordt teruggekoppeld.

Deze zienswijze leidt niet tot een aanpassing van de verordening.

- Wij verzoeken duidelijkheid te betrachten in de voorlichting en communicatie naar bewoners toe over de gevolgen van participatietrajecten en de mate van inspraak, om teleurstelling te voorkomen.

Reactie van het college:
Wij begrijpen deze zorg en op basis van de door u beschreven ervaring probeert de participatieverordening handvatten te geven. Zo beschrijft artikel 7 het publiceren en openbaar maken van een participatieverslag. Daarnaast vormt communicatie de rode draad in artikel 8 van de participatieverordening, waarin randvoorwaarden worden vastgesteld voor een goed participatieproces. Het artikel beschrijft onder meer de toelichting op plannen, verslaglegging van inbreng, toegang tot relevante stukken en duidelijke communicatie door de gemeente. Hiervoor heeft de directie Communicatie een leidraad ontwikkeld met richtlijnen voor begrijpelijke, toegankelijke en betrouwbare gemeentelijke communicatie, dus ook voor de communicatie van de gemeente in participatieprojecten. De directie Communicatie werkt op dit moment aan verbetering van online-communicatie over participatietrajecten op amsterdam.nl, met als doel een meer eenduidig ontwerp van projectpagina's voor betere toegankelijkheid van participatieplannen en verslagen van bijeenkomsten. Deze verbeteringen zullen in 2024 worden doorgevoerd.

- Wij verzoeken de rol van stadsdeelcommissies en dagelijks bestuur van het stadsdeel te verduidelijken in de participatieverordening.

Reactie van het college:
Zie de beantwoording bij nummer 9 van het gezamenlijk advies.

- Wij verzoeken bij de uitwerking van buurtrechten te verzekeren dat deze figuur begrijpelijk, aansprekend en toegankelijk is voor alle Amsterdammers, zowel in de opzet van de aanmeldingstrajecten, als de communicatie hierover.

Reactie van het college:
Voor alle vormen van participatie geldt dat het college zich verantwoordelijk voelt voor de toegankelijkheid voor alle Amsterdammers.

- Wij verzoeken meer duidelijkheid te geven over in welke gevallen als bedoeld in artikel 3 lid 1 een participatieplan moet worden opgesteld en criteria te geven aan de hand waarvan wordt bepaald welk type participatie (mate van invloed belanghebbenden) als bedoeld in artikel 5 lid 1 sub c wordt toegepast.

Reactie van het college:
Een participatieplan wordt opgesteld bij alle, door de gemeente geïnitieerde, visies, beleid, plannen, verordeningen, programma's of projecten. De mate van invloed wordt bepaald op basis van het doel van participatie, de beleidsruimte en de impact van het project op de omgeving. Daarnaast wordt ook de ingeschatte wensen vanuit de omgeving op het proces meegenomen bij het bepalen van de mate van invloed.

Aanvullend advies vanuit het dagelijks bestuur stadsdeel West

- **Verplichtingen van (nieuwe) nationale wetten: voldoende uitvoeringskracht is harde randvoorwaarde**

Deze participatieverordening moet ook invulling geven aan wettelijke eisen die voortvloeien uit de Omgevingswet en de Wet versterking participatie op decentraal niveau. De raadsbrief ‘routekaart participatieverordening’ d.d. 9 mei 2023 benoemt dit terecht. De Omgevingswet stelt voor het fysieke domein eisen aan participatie voor beleid dat in voorbereiding is. De Wet versterking participatie op decentraal niveau maakt het mogelijk dat inwoners ook betrokken kunnen worden bij de evaluatie van beleid. Er is dus sprake van twee stukken wetgeving waar de gemeente invulling aan moet (gaan) geven. Uitvoeren van wettelijke maatregelen betekent dat de randvoorwaarden op orde moeten zijn. Voldoende capaciteit en middelen voor goede participatietrajecten is dus niet alleen belangrijk, het is een harde randvoorwaarde. De eisen die aan participatie via wetgeving en via deze verordening gesteld worden, moeten goed ingevuld worden. Dat betekent onherroepelijk extra werk. Hoeveel extra werk dat precies zal zijn, is nu nog lastig in te schatten. Maar het is wel zaak dat het college hierop anticipeert. Anders dreigt het gevaar dat de gemeente zijn eigen teleurstelling organiseert: wel committeren aan hoge participatie-eisen, maar niet de middelen organiseren om dit waar te maken.

Reactie van het college:
Met betrekking tot de invoering van de Omgevingswet wordt de formele VTH-capaciteit waarmee jaarlijks uitvoering wordt gegeven aan de activiteiten/ strategieën uit het VTH-beleid jaarlijks geprogrammeerd in een VTH-Uitvoeringsprogramma. Dit is een separaat document dat op een later moment aan het college ter besluitvorming wordt aangeboden. Bij het opstellen van de beleidsactiviteiten/

-strategieën en de geformuleerde beleidsambities is op hoofdlijnen wel meegenomen of deze binnen de beschikbare capaciteit uitvoerbaar zijn. Zie voor verdere beantwoording ook advies nummer 8 van het gezamenlijk advies.

- **Aanvullingen op de gewenste uitvoeringsparagraaf**

Wij hechten groot belang aan een goede uitvoeringsparagraaf. Hierin moet staan hoe deze verordening zich verhoudt tot de Omgevingswet en de Wet versterking participatie op decentraal niveau. In aanvulling op het gezamenlijke stadsdeeladvies vragen wij in de uitvoeringsparagraaf uit te werken:

A. Welke wetten van toepassing zijn op welke soort werkzaamheden van de gemeente.
Reactie van het college:
De participatieverordening vloeit voort uit de Wet versterking participatie op decentraal niveau die nu in de Eerste Kamer voorligt. Alle, door de gemeente geïnitieerde, visies, beleid, plannen, verordeningen, programma's of projecten vallen hieronder. Oók het Omgevingsplan en de Omgevingsvisie onder de Omgevingswet. De aanvragen van vergunningen in het kader van de Omgevingswet vallen niet onder de Amsterdamse participatieverordening. Zie de infographic in de bijlage.

B. Hoe op goede wijze invulling gegeven kan worden aan die wettelijke eisen. Geef hierbij in ieder geval aandacht aan hoe de participatieverordening in praktijk uitpakt voor ruimtelijke ordening.
Reactie van het college:
In de ruimtelijke ordening –cq gebiedsontwikkeling- wordt gewerkt met het Plaberum. Dit staat voor 'plan- en besluitvormingsproces ruimtelijke maatregelen'. Het Plaberum beschrijft hoe we de ruimtelijke ontwikkeling van een gebied organiseren. We doen dat in (maximaal) vier fases, van grof naar fijn. Elke fase ronden we af met een bestuurlijk besluit dat richting geeft aan de volgende fase. In elke fase moet er straks een participatieplan zijn, of in elke geval een actualisatie van het participatieplan van de voorgaande fase. In gebiedsontwikkeling zonder grondexploitatie wordt het Plaberum niet gevolgd, maar ook hier is meestal sprake van enkele planfases, waarvoor straks de plicht van een participatieplan geldt.

C. Wij vragen om in de uitvoeringsparagraaf ook in te gaan op het betrekken van groepen die nu ondervertegenwoordigd zijn in participatietrajecten.
Reactie van het college:
Het is belangrijk beter ons best te doen Amsterdammers met verschillende achtergronden te bereiken bij participatie. Dat is belangrijk omdat besluiten met deze kennis en perspectieven beter worden. Ook is het belangrijk omdat we vinden dat iedereen in Amsterdam ertoe doet en zich gekend moet voelen. Als gemeente hebben we hierin nog te leren: bijvoorbeeld inzetten van innovatieve werkvormen of intensievere samenwerking met informele organisaties in de buurten. Daarnaast besteedt de organisatie de komende periode extra aandacht aan hoe ondervertegenwoordigde groepen beter kunnen worden bereikt bij participatie. De lessen vanuit bijvoorbeeld Nieuw West (Nationaal Programma) worden hierin meegenomen. Deze 'best practices' worden vertaald in handelingsperspectieven voor de organisatie. Ook middels training en scholing wordt de organisatie beter toegerust om dit onderwerp aan te pakken.

D. We raden aan in de uitvoeringsparagraaf een prioritering op te nemen over de vele participatiemogelijkheden die beschikbaar zijn. Welke instrumenten vindt de gemeente dusdanig belangrijk en/of effectief dat hier echt goed op ingezet moet worden?
Reactie van het college:
Er is voor gekozen geen aparte uitvoeringsparagraaf bij de verordening op te stellen, maar met implementatieplannen te werken per directie cq stadsdelen. Hiermee kunnen de directies en stadsdelen specifieke afspraken maken over de wijze waarop de afspraken zoals in de verordening op de stadsdelen is beschreven kunnen worden geïmplementeerd.

Suggesties A t/m D worden meegenomen in de verdere uitwerking van de verordening en in het implementatieplan van de stadsdelen of krijgt een plek in het participatie-instrumentarium.

- **Verduidelijk óók de rol van de stadsdeelcommissie en de gemeenteraad**

Wij adviseren de rollen van alle gremia in de Amsterdamse representatieve democratie goed uit te werken. Dit betekent dat óók de rol en positie van de stadsdeelcommissie en de gemeenteraad duidelijk in de participatieverordening opgenomen moet worden. En niet alleen die van het dagelijks bestuur en het college van B&W. Het is hierbij belangrijk dat duidelijk omschreven is wat onder participatie verstaan wordt, hoe dat zich onderscheid van representatieve democratie, en hoe beiden samenhangen.

Reactie van het college:
De rol van de stadsdeelcommissie is beschreven in de verordening op de stadsdelen. Zie hiervoor de beantwoording bij nummer 9 van het gezamenlijk advies.
U vraagt om een duiding van de rol van stadsdeelcommissie in relatie tot participatie en de relatie met de representatieve democratie. We verwijzen voor de rol van de stadsdeelcommissies dan ook naar de verordening op de stadsdelen. Tijdens de technische sessie voor commissieleden over de participatieverordening is aangegeven dat de verordening concrete handvatten geeft aan de stadsdeelcommissie om te kunnen beoordelen of participatie zorgvuldig is georganiseerd. Toen is ook voorgesteld om een verdiepingssessie te organiseren over de mogelijkheden en kansen van de verordening voor

stadsdeelcommissieleden om de kwaliteit van participatie te bewaken. Het Stedelijk Team Participatie zal binnenkort stadsdeelcommissies uitnodigen voor deze verdiepingssessie. Met betrekking tot de relatie tussen participatie en de representatieve democratie is het college is van mening dat een goed ingericht participatieproces de representatieve democratie ondersteunt en verrijkt waarbij verkozen volksvertegenwoordigers, zoals raadsleden of het college, het primaat op beslissingen hebben. Door goede participatie komen de belangen en ideeën op tafel die een rol moeten spelen bij de brede afweging door het gemeentebestuur. Bij stedelijke onderwerpen is dat het college, bij lokale onderwerpen is dat het dagelijks bestuur. Bij stedelijke onderwerpen met een grote impact in de stad kan de gemeenteraad, daar waar zij uiteindelijk het besluit neemt, ook het participatieplan vaststellen. Het college vraagt het dagelijks bestuur advies bij het opstellen van het participatieplan. Op haar beurt vraagt het dagelijks bestuur de stadsdeelcommissie bij deze onderwerpen eveneens advies.

Verschillende vormen van participatie leiden tot een andere balans tussen de representatieve democratie en participatie. Dit loopt uiteen bijvoorbeeld bij een burgerberaad waar bewoners zeggenschap krijgen over (een deel van) het besluit tot over de locatie van een maatschappelijke voorziening waarop geen zeggenschap mogelijk is. Gedurende de verschillende fasen van plan- en beleidsvorming kan deze balans verschuiven. Het is belangrijk om vooraf duidelijk te hebben wat al is vastgesteld en waar de ruimte voor invloed ligt. Participatie vraagt dus ook om heldere bestuurlijke keuzes over die ruimte. Het participatieplan en de samenvatting daarvan in de participatieparagraaf in de bestuurlijke voordrachten is een instrument voor de verschillende bestuursorganen (gemeenteraad, dagelijks bestuur en stadsdeelcommissie) hun kaderstellende en controlerende rol in te vullen.

Voor Buurtrechten geldt dat inwoners de uitvoering van taken kunnen overnemen en daar afspraken over maken met de gemeente; de controlerende rol van de raad verandert daarmee niet. Mocht het buurtrecht een bijstelling vragen van bestaande regels die zijn vastgelegd door de raad dan vindt er bestuurlijke besluitvorming plaats door college en de raad.

- **Voorkom participatiestapeling: inwoners raken anders de weg kwijt**

Deze participatieverordening maakt duidelijk hoeveel soorten en maten van participatie er al zijn in de stad. Enerzijds is het een goede stap om dat in één verordening op een rij te hebben. Anderzijds kunnen wij ons voorstellen dat dit overweldigend is voor de mensen die we hiermee proberen te bereiken. Het risico is reëel dat Amsterdammers zoveel participatiemogelijkheden voorgeschoteld krijgen, dat niet meer duidelijk is waar ze met hun ideeën moeten zijn. In de monitoring en de uitvoeringsparagraaf moet hier aandacht voor zijn. Werk uit hoe voorkomen wordt dat inwoners de weg kwijtraken tussen alle participatiemogelijkheden.

Reactie van het college:
Deze situatie doet zich mogelijk vooral voor in de gebieden waar grootschalige gebiedsontwikkeling aan de orde is. In de communicatie over de participatie moet altijd helder zijn wat wordt gevraagd van de mogelijke deelnemers aan het proces, wat hun invloed is en wat het doel van de participatie is. Mogelijk kan hiervoor vaker visuele communicatie ter ondersteuning worden ingezet. Bij elk proces moet duidelijk worden gemaakt wie aanspreekbaar is en waar men met ideeën terecht kan. Deze suggestie zal verder worden meegenomen in het proces van implementatie bij de stadsdelen en directies.

Aanvullend advies vanuit stadsdeelcommissie West

- Maak explicieter in de participatieverordening hoe participatie wordt geregeld in situaties waarin de plannen van de gemeente weerstand oproepen bij andere belanghebbenden (zoals ondernemers en bewoners).

Reactie van het college:
Participatie is a priori niet gericht op het wegnemen van weerstand. Participatie wordt ingezet om met de kennis en kunde vanuit de omgeving besluiten beter te maken. En ook om alle perspectieven rond een onderwerp aan het bestuur te kunnen voorleggen. Veel weerstand betekent wel dat het nóg belangrijker is het participatieproces in te richten zodanig dat keuzes expliciet en transparant worden gemaakt en dat het proces, én de rol van de omgeving daarbij duidelijk is. Het instrumentarium/ stappenplan voor het inrichten van participatieprocessen besteedt hier nadrukkelijk aandacht aan.

Deze suggestie wordt derhalve niet overgenomen.

Aanvullend advies vanuit Stadsdeel Zuid

- **Communicatie**

Voor een goede en transparante participatieprocessen is communicatie essentieel. De huidige (stedelijke) communicatieregels worden in de praktijk door projectteams regelmatig als knellend ervaren. Wij stellen voor te onderzoeken hoe deze regels beter kunnen worden afgestemd op de behoeftes van Amsterdammers.
Investeer daarbij in goede informatievoorziening bij projecten. Door participanten goed te informeren over (on)mogelijkheden bij projecten worden teleurstellingen later in het ontwerptraject voorkomen.

Reactie van het college:
Communicatie vormt de rode draad in artikel 8 van de participatieverordening, waarin randvoorwaarden worden vastgesteld voor een goed participatieproces. Het artikel beschrijft onder meer de toelichting op plannen, verslaglegging van inbreng, toegang tot relevante stukken en duidelijke communicatie door de gemeente. Hiervoor heeft de directie Communicatie een leidraad ontwikkeld met richtlijnen voor begrijpelijke, toegankelijke en betrouwbare gemeentelijke communicatie, dus ook voor de communicatie van de gemeente in participatieprojecten. De directie Communicatie werkt op dit moment aan verbetering van onlinecommunicatie over participatietrajecten op amsterdam.nl, met als doel een meer eenduidig ontwerp van webpagina's voor betere toegankelijkheid van onder meer participatieplannen, verslagen van bijeenkomsten en andere relevante openbare documenten. Deze verbeteringen zullen in 2024 worden doorgevoerd.

Hiermee verwachten we dat aan uw advies tegemoet wordt gekomen.

- **Participatieplan**

Besteed aandacht aan het opstellen van een goed en leesbaar participatieplan bij ieder project. Kijk hierbij naar de behoeftes uit de buurt. Een goed opgesteld participatieplan, waarin duidelijk is waarover geparticipeerd kan worden en hoe groot de ruimte is geeft houvast en duidelijkheid aan alle betrokkenen. Duidelijkheid over kaders en randvoorwaarden is onderdeel van een goed participatieplan, maar ook spelregels en procesafspraken over hoe om te gaan met onvoorziene omstandigheden. Afwijken van een participatieplan is uiteraard altijd mogelijk, maar dient dan ook duidelijk gecommuniceerd en gemotiveerd te worden. Indien de mogelijkheden tot participatie beperkt zijn of het een klein project betreft kan een participatieplan ook beknopt zijn.

Reactie van het college:
We zijn blij om te constateren dat de richtlijnen van het participatieplan beschreven in artikel 4 en 5 van de verordening helemaal in lijn zijn met uw aanbevelingen.

- **Rol adviescommissies**

Wees scherp op de rol van gemeentelijke adviescommissies. Voor projecten in de openbare ruimte is een nieuwe stedelijke structuur geïmplementeerd, waarin een Toetsteam en een Expertteam de CVC en Puccinicommissie hebben vervangen. Wij krijgen signalen dat in de nieuwe structuur de doorlooptijd van ontwerptrajecten in veel gevallen, soms aanzienlijk, is verlengd en gecompliceerder is geworden. Dit heeft ook nadelige gevolgen voor de participatieprocessen bij deze trajecten.

Reactie van het college:
We zijn er alert op dat participatie/inspraaktrajecten zorgvuldig worden doorlopen en burgers hierbij gehoord worden. We waarderen het hierbij dat burgers op thematische wijze hun (jarenlange) betrokkenheid tonen. Hetzelfde geldt voor de advisering vanuit gemeentelijke adviesorganen zoals de Technische Adviescommissie Hoofdgroenstructuur (TAC). Dit voedt de gemeente inhoudelijk. Tegelijkertijd houdt het de gemeente scherp op haar handelen. Verschillen van inzicht over wijze van interpretatie van wet- en regelgeving of een breed maatschappelijk belang kunnen echter aanleiding zijn om input vanuit de participatie niet 1-op-1 over te nemen. Op het moment dat het college vanuit zo een situatie wenst af te wijken van een advies van een gemeentelijk adviesorgaan vraagt dit procedureel veelal om een afwijkingsverzoek. In het geval van de TAC vraagt afwijking van een negatief advies om instemming van de gemeenteraad van Amsterdam. In het geval van het Toetsteam Openbare Ruimte & Mobiliteit vraagt afwijking van een negatief advies om een Collegebesluit.

- **Bestuurlijke bevoegdheden**

Bij tegengestelde en/of negatieve adviezen van gemeentelijke adviescommissies, zoals het Toetsteam en het Expertteam, kan een bestuurlijke interventie, om recht te doen aan de uitkomsten van een participatieproces, gewenst zijn. Om af te wijken van een advies van een adviescommissie is in veel gevallen besluitvorming door het college noodzakelijk. Dit levert in voorkomende gevallen onnodige en complicerende vertragingen op en frustreert participatieprocessen. Door de beslissingsbevoegdheid over dilemma's bij het stadsdeelbestuur te leggen waar het gaat om projecten die onder verantwoordelijkheid van het stadsdeelbestuur vallen te leggen wordt een dergelijk situatie voorkomen.

Reactie van het college:
De stadsdelen vragen om de bevoegdheid om af te wijken van een advies van de adviescommissie als een project onder de verantwoordelijkheid van het stadsdeelbestuur valt. Afwijken van een negatief advies van een stedelijke commissie betekent automatisch afwijken van het stedelijk beleid. De verordening op de stadsdelen bepaalt dat de stadsdelen moeten handelen binnen de richtlijnen van het stedelijk beleid. Dus het is niet mogelijk om deze bevoegdheid bij het stadsdeel neer te leggen. Maar, het college is het er mee eens dat wanneer een project onder de verantwoordelijkheid van het stadsdeelbestuur valt en er wordt afgeweken van een advies van een stedelijke commissie, het college advies moet vragen aan het stadsdeelbestuur. Deze onderwerpen lenen zich ook goed ter bespreking in een bestuursconferentie.

- **Samenbeheer groen**

Ook de participatie na uitvoering van projecten verdient in de praktijk nog aandacht, in het bijzonder in het geval dat bewoners de beheertaak van groen (deels) willen overnemen. De gemeentelijke organisatie lijkt nog onvoldoende in gericht op de vormgeving en uitvoering van samenbeheer van groen met bewoners. Dat geldt zeker op de schaal van een buurt, waar hier sprake van is. Dit terwijl samenbeheer veel kansen biedt, voldoet aan een behoefte vanuit bewoners, bijdraagt aan de cohesie in de buurt en een (stedelijke) ambitie is die in diverse uitingen wordt benoemd. Er is duidelijk vanuit bewoners behoefte aan concrete handvaten en afspraken om tot effectieve samenbeheerssituaties te komen.

Reactie van het college:
Het college onderschrijft dat het medebeheer van groen bijdraagt aan sociale cohesie en welzijn en dat daar concrete afspraken over dienen te zijn. Het is een wezenlijk onderdeel in de uitwerking van de bestuurlijk vastgestelde ambities uit de Groenvisie. Deels zijn die intussen gemaakt. Op de gemeentelijke webpagina 'Groene Stad' zijn deze helder uiteengezet. Daarnaast worden binnenkort concretere richtlijnen voor wat betreft de adoptie van boomspiegels vastgesteld.

- **Delen kennis en ervaring**

Het begeleiden van participatieprocessen vraagt veel van een projectteam. Ervaring leert, dat in projectteams mensen moeten zitten die vakbekwaam zijn. Dit houdt in: sterk communicatief, makkelijk benaderbaar, bestuurlijke sensitiviteit, goed kunnen werken met belangen en deze proberen tot werkbare oplossingen te brengen. Belangrijk is dat leden van een projectteam niet alleen vakbekwaam zijn, maar ook de doelstellingen en vormgeving van het participatietraject onderschrijven. Investeer in delen van kennis en ervaring binnen de gemeentelijke organisatie.
Creëer hiervoor een vorm om structurele uitwisseling van lessen en ervaringen vorm te geven.

Reactie van het college:
Het college onderschrijft het belang en de noodzaak van het investeren in kennisdeling en vakmanschap op participatie en heeft daar ook middelen voor vrijgemaakt in de coalitiemiddelen. Zo is er een Stedelijk Team Participatie ingericht dat als doel heeft het bevorderen van vakbekwaamheid en kennisdeling op het gebied van participatie. Dit doen zij d.m.v. trainingen bewonersparticipatie, het maken van instrumentarium om een participatieproces op te zetten, het aanbieden van werksessies, het organiseren van verdiepingssessies, het delen van 'best practices' etc. De directies met de grootste participatieopgaven en de stadsdelen nemen samen deel aan een integrale werkgroep participatieverordening, die de komende tijd ook in het teken zal staan van uitwisselen en kennisdelen. Verder is ook de Participatiewerkplaats opgericht om samen met bewoners een leerprogramma te ontwikkelen voor ambtenaren, bestuurders en bewoners. Dit programma, dat gericht is op het verbeteren van participatie, start na de zomer van 2024, nadat de participatieverordening van kracht is geworden. Het doel is om gezamenlijk te leren en participatie steeds verder te verbeteren.

- **Gebruik van ervaringskennis**

Elke Amsterdammer heeft ervaringskennis. Deze participatieverordening stelt de Amsterdammer én de gemeente in staat om deze kennis in te zetten. Het DB van Zuid vraagt specifiek aandacht voor het betrekken van doelgroepen en het benutten van ervaringskennis ten behoeve van het toegankelijker en inclusiever maken van onze stad. Het adagium ‘niets over ons, zonder ons’ zou leidend moeten zijn als het gaat om toegankelijkheid en van voorzieningen, dienstverlening en de openbare ruimte.

Reactie van het college:
Participatie gaat uit van de expertise van bewoners. Het betrekken van bewoners bij plannen en projecten doen we omdat dit voor betere plannen en projecten zorgt. Bij het maken van een participatieplan wordt bewust nagedacht over welke doelgroepen impact ervaren of geraakt worden door het project. En hoe deze specifieke doelgroep (met hun ervaringskennis) kan worden betrokken. Zeker ook in het sociaal domein speelt ervaringskennis een belangrijke rol bij het opstellen van beleid. In de toelichting staat beschreven dat in de collegevoordracht moet worden aangegeven of en hoe ervaringskennis is ingezet.

Aanvullend advies vanuit stadsdeelcommissie Zuid

- De buurtrechten, te weten het uitdaagrecht, het biedingsrecht en het buurtplanrecht, geven in onze ogen veel mogelijkheden aan bewoners om zelf aan de slag te gaan. Wij merken en horen dat hier echter weinig gebruik van wordt gemaakt. Wij zien graag concrete inspanningen (en wellicht ook doelstellingen?) genoemd om deze rechten onder de aandacht van burgers te brengen;

Reactie van het college:
Het buurtrecht is relatief nieuw. Met het opnemen van deze rechten in de verordening wil het college steviger positie geven aan indieners van een buurtrecht. Wij willen geen doelstellingen meegeven, omdat het juist om initiatief uit de stad moet gaan. Er wordt gecommuniceerd over buurtrechten, maar commissieleden kunnen uiteraard ook bijdragen vanuit hun rol, om inwoners te wijzen op de mogelijkheden van het buurtrecht.

- Ten aanzien van de start van participatie zouden wij graag toegevoegd zien dat om draagvlak van omwonenden te creëren participatie altijd zo vroeg mogelijk in het proces gestart wordt. Concreet betekent dit dat de participatie niet bij besluitvorming, maar bij planvorming start; Het fundamentele principe van het beleidskader is het vroegtijdig inzetten van participatie, wat tevens

betrekking heeft op besluitvorming met betrekking tot planvorming. Ter verduidelijking is een aanvullend onderdeel toegevoegd aan artikel 4 van de participatieverordening, waarin expliciet wordt vermeld dat participatie in de vroegste fase wordt ingezet.

Reactie van het college:
Participatie is wat het college betreft, a priori niet gericht op het creëren van draagvlak. Participatie wordt ingezet om met de kennis en kunde vanuit de omgeving besluiten beter te maken. En ook om alle perspectieven rond een onderwerp mee te kunnen nemen en af te wegen in de besluitvorming. Een goed ingericht participatieproces kan wel bijdragen aan begrip. De verordening beoogt dat belanghebbenden, ook al zijn zij het oneens met het uiteindelijke besluit, zich kunnen vinden in hoe het participatieproces is verlopen cq vinden dat de participatie zorgvuldig is georganiseerd.

Het college onderstreept het belang van zo vroeg mogelijk participatie te starten. Daarom neemt het college het voorstel over in artikel 4, onderdeel e: Participatie vindt plaats zo vroeg mogelijk in het proces.

- Bij de passage in artikel 4c 'de gemeente spant zich in om groepen waarvan bekend is dat zij ondervertegenwoordigd zijn in participatieprocessen te betrekken' zouden we ook graag geconcretiseerd zien hoe expats en andere nieuwe groepen geïnformeerd worden over de participatieprocessen en hierbij actief worden betrokken;

Reactie van het college:
In artikel 4 van de participatieverordening staat dat in het participatieplan moet worden beschreven op welke manier de gemeente zich inspant om groepen waarvan bekend is dat zij ondervertegenwoordigd zijn in participatieprocessen te betrekken. Ook is in de verordening opgenomen dat een inspanning verricht moet worden om doelgroepen voor wie het besluit impact heeft, te betrekken. Dat kunnen ook expats zijn. Als we verwachten dat er in bepaalde participatietrajecten extra inspanning nodig is, schrijft de verordening voor dat we met specifiek beleid om het bereik te verhogen. We doen dat over het algemeen niet massa mediaal, maar gericht op het bereiken van bepaalde groepen.

- Bij artikel 8d 'een toelichting in begrijpelijke taal' zien wij graag toegevoegd dat in ons stadsdeel ook Engelstalige toelichting beschikbaar is;

Reactie van het college:
In de Algemene wet bestuursrecht artikel 2.6 staat: Bestuursorganen en onder hun verantwoordelijkheid werkzame personen gebruiken de Nederlandse taal, tenzij bij wettelijk voorschrift anders is bepaald. In afwijking van het eerste lid kan een andere taal worden gebruikt indien het gebruik daarvan doelmatiger is en de belangen van derden daardoor niet onevenredig worden geschaad. In het geval van de participatieverordening worden de belangen van derden niet onevenredig geschaad als de verordening alleen in het Nederlands beschikbaar is en daarom wordt de verordening zelf niet vertaald.
Uw reactie vormde wel aanleiding voor een update en aanvulling van de Engelstalige pagina over participatie op amsterdam.nl.

- In artikel 12 wordt als eis gesteld bij buurtrechten dat er sprake moet zijn van een rechtspersoon die een aanvraag doet voor een buurtrecht (bijvoorbeeld voor een buurtplan). Die eis is vanuit bestuurlijke zorgvuldigheid enerzijds wel te begrijpen, maar de vraag is of daarmee anderzijds niet tekort wordt gedaan aan op zichzelf goede initiatieven; bijvoorbeeld van een buurtnetwerk dat aantoonbaar representatief is, maar niet heeft gekozen voor bijvoorbeeld een verenigingsvorm. Ook zo'n netwerk zou in aanmerking moeten kunnen komen om een buurtrecht aan te vragen. Wij voelen ons hierbij gesterkt door de volgende passage uit het gezamenlijke preadvies van de stadsdelen: *In de buurten in Amsterdam en Weesp zijn er diverse groepen bewoners en ondernemers actief, soms groeperen zij zich rondom een specifiek onderwerp, of een doelgroep maar vaker zien we dat actieve bewoners en ondernemers elkaar opzoeken en zich bezighouden met diverse vraagstukken in de buurt.* Dit is wat ons betreft netwerkparticipatie; bewoners die zich structureel en belangeloos inzetten voor hun buurt en dat in nauwe samenspraak met doen met de gemeente en andere actieve partners in de buurt;

Reactie van het college:
Bij het overnemen van taken van de gemeente is het van belang dat duidelijk is dat de taken ook daadwerkelijk worden uitgevoerd. Binnen bewonersgroepen en netwerken varieert de samenstelling nog wel eens: mensen verhuizen, krijgen onverwachts mantelzorgtaken of hebben ineens een te drukke baan. Bij afspraken met een rechtspersoon is deze wisseling van actieve bewoners geen probleem. Bij bewonersgroepen met soms wisselende samenstelling wel. Ook voor het overhevelen van middelen is een rechtspersoon echt nodig.

- Een opmerking over een formulering: met 'overname' in artikel 15a is waarschijnlijk 'inwilliging' bedoeld.

Reactie van het college:
Het voorstel is overgenomen.

Aanvullend advies vanuit het dagelijks bestuur stadsdeel Zuidoost en stadsdeelcommissie Zuidoost

2 – Adviezen aangaande Burgerparticipatie (Artikel 3 t/m 8)

- *Leg vast onder welke voorwaarden een beleidsvoornemen spoedeisendheid genoeg is om de reikwijdte van de verordening te beperken*

Momenteel schrijft de verordening in artikel 3 lid 2 sub f voor dat het verantwoordelijk bestuursorgaan niet verplicht is een participatieplan vast te stellen indien 'de uitvoering van een beleidsvoornemen dermate spoedeisend is dat participatie niet kan worden afgewacht'. Zonder enige verdere toelichting over de voorwaarden waaronder een beleidsvoornemen als dermate spoedeisend kan worden gekwalificeerd om de vaststelling van een participatieplan na te laten, vormt deze clausule een carte blanche. Het Stadsdeel Zuidoost adviseert het college daarom om in de verordening zelf al dan niet de toelichting op te nemen onder welke omstandigheden een beleidsvoornemen wel en niet spoedeisend genoeg is om de vaststelling van een participatieplan na te laten.

Reactie van het college:
Het doel van de participatieverordening is om een weloverwogen en expliciete afweging te maken met betrekking tot de opzet van participatie, ook als er geen participatieplan wordt vereist op basis van één van de uitzonderingsgronden. Niettemin blijft elke uitzondering maatwerk en kan de afweging daarbij niet generiek worden vastgelegd in de verordening. Om te waarborgen dat er altijd een doordachte afweging wordt gemaakt over het al dan niet toepassen van participatie, vereist het beroep op een uitzonderingsgrond altijd een toelichting in de besluitvorming, specifiek in de participatieparagraaf van de bestuurlijke voordracht. Met een beroep op één van de uitzonderingsgronden wordt terughoudend omgegaan. Om deels tegemoet te komen aan uw suggestie is in de toelichting meer duiding gegeven bij dit punt.

- *Neem naast belanghebbenden en bewoners, ook bewonersgroepen expliciet op als actoren die in overweging genomen moeten worden in artikel 5*

In artikel 5 van de participatieverordening wordt expliciet gesteld met welke actoren rekening moet worden gehouden bij het opstellen van een participatieplan. Hierin worden bewoners en belanghebbenden benoemd als actoren. In Stadsdeel Zuidoost hebben we ervaren dat in sommige gevallen participatie effectiever en representatiever kan worden wanneer we werken met georganiseerde bewonersgroepen. Deze groepen vormen een essentieel onderdeel van onze community-opbouw en zijn in sommige gevallen beter in staat om een breed scala aan meningen en behoeften uit hun gemeenschap te vertegenwoordigen.
Het stadsdeel Zuidoost adviseert om de term 'bewoners' in Artikel 5 van de Participatieverordening te wijzigen naar 'bewoners(groepen)'. Deze subtiele, doch significante verandering zal de realiteit van ons participatieproces beter weerspiegelen en recht doen aan de manier waarop wij in Stadsdeel Zuidoost werken aan community-opbouw en burgerbetrokkenheid.

Reactie van het college:
In artikel 5 van de verordening worden bewoners en andere belanghebbenden vermeld als actoren. Dit impliceert niet alleen bewoners en belanghebbenden, maar diverse belanghebbenden, zoals bewonersgroepen, maatschappelijke organisaties, ondernemers, enzovoort.

- *Schrap de uitzondering op de begroting van de kosten bij de verplichting om het vastgestelde participatieplan te publiceren op de website van de gemeente*

De participatieverordening schrijft in artikel 6 lid 2 voor dat het vastgestelde participatieplan, met uitzondering van de begroting van de kosten, openbaar gemaakt en gepubliceerd wordt op de website van de gemeente Amsterdam. Wij zien geen reden om af te zien van de publicatie van de begroting van de kosten tenzij hier zwaarwegende redenen voor zijn. Als gemeente streven we, in lijn met de geest van de Wet Open Overheid, naar proactieve transparantie. Dit dient zich ook te reflecteren in ons participatiebeleid. Een dergelijke uitzondering druist tegen dit principe in. Het stadsdeel Zuidoost adviseert de begroting van de kosten niet uit te zonderen van de publicatieplicht tenzij hier van tevoren vastgestelde zwaarwegende redenen voor zijn waarop getoetst kan worden. Daarmee adviseert het stadsdeel Zuidoost het college om in een apart artikel al dan niet de toelichting op te nemen onder welke omstandigheden de publicatie van de begroting van de kosten niet openbaar gemaakt hoeft te worden.

Reactie van het college:
In het participatieplan dienen onderbouwde keuzes te staan voor onder meer het doel, de mate van invloed, de werkvormen, de doelgroepen, de inspanningen die nodig zijn om ondervertegenwoordigde groepen te bereiken, het plan vormt daarmee een middel om met (potentiële) deelnemers en het bestuur te communiceren over de keuzes die zijn gemaakt voor het te volgen participatieproces. De kosten die verbonden zijn aan een proces zijn niet noodzakelijkerwijs nodig om deel te kunnen nemen aan de participatie. De kosten daarvan zijn onderdeel van de projectbegroting en daarmee openbaar.

- *Maak het voorleggen van participatieplannen aan het adviserend of controlerend orgaan verplicht*

Momenteel kán, indien het Dagelijks Bestuur (DB) optreedt als het bevoegde bestuursorgaan, besloten worden of participatieplannen aan de stadsdeelcommissie worden voorgelegd. Daarnaast kán, indien het college optreedt als bevoegd bestuursorgaan, besloten worden of het participatieplan actief wordt gedeeld met de gemeenteraad.
Leden van de stadsdeelcommissie fungeren als de oren en ogen van de buurt en hebben een scherp inzicht in lokale belangen. Deze inzichten kunnen zeer waardevol zijn voor het bepalen van onder meer het niveau en de intensiteit van participatie. Het verplicht stellen van het ter advisering voorleggen aan de stadsdeelcommissie kan structureel bijdragen aan de kwaliteit van de participatieplannen. Het stadsdeel Zuidoost adviseert daarom om het voorleggen van participatieplannen voor advies door het bevoegde bestuursorgaan aan het controlerende of adviserende orgaan (de gemeenteraad of de stadsdeelcommissie) verplicht te stellen, in plaats van dit discretionair te laten. Indien dit buiten de reikwijdte van de participatieverordening valt, zou het stadsdeel Zuidoost het college adviseren om na te gaan welke wijzigingen in andere verordeningen nodig zijn en deze door te voeren.

Reactie van het college:
Het college erkent het belang van de inzichten van de stadsdeelcommissie en lokale kennis bij participatieprocessen. Echter, de participatieverordening gaat niet over de rolverdeling van het bestuurlijk stelsel. De verordening op de stadsdelen beschrijft de verhoudingen in het bestuurlijk stelsel en eventuele wijzigingen moeten daar dan ook worden geadresseerd. Mogelijk kan in het implementatieplan van de stadsdelen hiertoe een aanzet worden gegeven. Dit onderwerp is interessant om te agenderen bij een volgende bestuursconferentie.

- *Neem de mogelijkheid tot een bezwaarprocedure op waar bewoners gebruik van kunnen maken indien zij zich niet kunnen vinden in het voorgestelde niveau al dan niet de voorgestelde vorm van participatie*

In lijn met de doelstellingen van het programma democratisering, zijnde meer zeggenschap en eigenaarschap voor Amsterdammers, is het wenselijk dat bewoners en ondernemers invloed kunnen hebben over de mate en vorm van participatie. Dit garandeert dat er een check uit de leefwereld is op de overwegingen die vanuit de systeemwereld worden gemaakt. Het stadsdeel Zuidoost adviseert het college daarom om een bezwaarprocedure op te nemen waarop Amsterdammers aanspraak kunnen maken indien zij zich niet kunnen vinden in de participatieplannen van de gemeente, zoals vastgelegd in het participatieplan.

Reactie van het college:
Deze reactie, en die van de verschillende insprekers, heeft geleid tot het voorstel om aan de hand van een pilot te onderzoeken op welke wijze een vorm van arbitrage, bezwaar of procesinterventie tijdens of na participatie ingezet zou kunnen worden.

- *Bied ruimte aan bewoners(groepen) om hun eigen verslaglegging aan te bieden*

In artikel 7 wordt voorgeschreven dat het bevoegd bestuursorgaan bij afronding van een (deel)fase van het participatietraject een (deel)verslag vaststelt. Het stadsdeel Zuidoost adviseert het college tevens ruimte te bieden aan bewoners(organisaties) om een (eigen) deelverslag vast te stellen.

Reactie van het college:
Het college onderschrijft het belang van het perspectief van bewoners(organisaties) bij de verslaglegging en evaluatie. We vinden het een interessante suggestie en staan hier positief tegenover. Voor participatietrajecten kan een verslag door bewoners(organisaties) een belangrijke aanvulling zijn of een mooie manier zijn om de resultaten van het participatieproces vast te leggen. Dit zal echter niet het geval zijn in elke proces. Het stappenplan participatie, dat de organisatie ondersteunt bij het opstellen van een participatieproces zal hierop worden aangepast.

- *Maak onderhouds- en vervangingswerkzaamheden in de openbare ruimte eveneens onderhevig aan volledige participatie*

Momenteel zijn onderhouds- en vervangingswerkzaamheden, zoals beschreven in de USTOR, niet onderhevig aan de volledige scope van de participatieverordening. In plaats daarvan is participatie in dergelijke gevallen conform artikel 5 gericht op ‘informeren en luisteren’. Juist omdat de openbare ruimte een integraal onderdeel vormt van de alledaagse en directe leefomgeving van bewoners, is het van cruciaal belang dat participatie in onderhouds- en vervangingswerkzaamheden hieromtrent niet wordt ingeperkt. De leefwereld van de bewoners is immers direct verbonden met de kwaliteit en inrichting van de openbare ruimte. Deze ruimtes zijn plaatsen waar mensen samenkomen, ontspannen en hun dagelijkse activiteiten uitvoeren. Daarom hebben bewoners een diepgaande kennis van en een sterke emotionele band met deze gebieden.
Het stadsdeel Zuidoost adviseert daarom om onderhouds- en vervangingswerkzaamheden niet enkel gericht te laten zijn op ‘informeren en luisteren’, maar onderhevig te laten zijn aan de volledige scope van de participatieverordening.

Reactie van het college:
Bij onderhouds- en vervangingswerkzaamheden in de openbare ruimte geldt de volledige scope van de verordening maar is participatie in principe gericht op informeren en luisteren, omdat de werkzaamheden gericht zijn op instandhouding: herstel of vernieuwing van de bestaande situatie, hoogstens met enkele kleine wijzigingen binnen de huidige inrichting. Er dient dus ook bij dit type werkzaamheden altijd een afweging te worden gemaakt over het doel en de mate van invloed met inachtneming van de ingeschatte wensen en belangen van de omgeving op inhoud en proces.

3 – Adviezen aangaande Overheidsparticipatie (Buurtrechten) (Artikel 9 t/m 15)

- *Help initiatiefnemers van buurtrechten eerder*

Momenteel schrijft de participatieverordening in artikel 14 lid 1 voor dat initiatiefnemers die gebruik willen maken van het buurtrecht wordt voorzien van gepaste ondersteuning door het buurtorgaan nádat het verzoek is ingewilligd. Buurtrechten behoren tot één van de meest complexe maar krachtigste instrumenten als het gaat om het verschuiven van eigenaarschap van de overheid naar bewoners. Deze complexiteit, met name in de aanvraagprocedure, zorgt ervoor dat veel bewoners verdwaalt raken en überhaupt niet tot het punt komen om een verzoek in te dienen. In onze ervaring zijn er veel initiatieven die in potentie gebruik zouden maken van het buurtrecht maar in de aanvraagprocedure stranden. Daarom adviseren wij om in de participatieverordening vast te leggen dat initiatiefnemers die gebruik willen maken van het buurtrecht op een eerder moment worden ondersteunt. Specifiek adviseren wij om kansrijke aanvragen (financiële en ambtelijke) ondersteuning te bieden vanaf de indiening van de eerste aanvraag.

Reactie van het college:
Het ondersteunen van initiatiefnemers gebeurt ook al vóór het indienen van een buurtrecht. Initiatiefnemers die gebruik willen maken van buurtrechten hebben vaal al contact met ambtenaren in een stadsdeel of één van de directies. Initiatiefnemers die overwegen gebruik te maken van het buurtrecht, zijn namelijk vaak al langer actief. Na het indienen van een buurtrecht is er een aanspreekpunt, namelijk het Bureau Integraal Maatschappelijk Initiatief (BIMI). Dit bureau zorgt ervoor dat er een accounthouder aan het initiatief wordt gekoppeld; deze accounthouder zorg voor coördinatie en afstemming binnen de gemeente en zorgt voor de betrokkenheid van collega's met de benodigde expertise.

- *Bescherm lokale initiatiefnemers tegen grotere partijen die efficiënter kunnen werken maar minder meerwaarde toevoegen aan de lokale buurteconomie*

Lokale partijen die aanspraak willen maken op buurtrechten, zoals het overnemen van overheidstaken, worden geconfronteerd met het feit dat deze taken al zijn uit- of aanbesteed aan grotere partijen door middel van raamcontracten.
Dit leidt ertoe dat lokale partijen, ondanks hun potentieel om unieke en vaak onmeetbare waarde toe te voegen aan de lokale buurteconomie, het onderspit delven tegen deze grote partijen. Hoewel deze grotere partijen mogelijk efficiënter kunnen werken, missen zij de verbinding met de lokale gemeenschap en de specifieke voordelen die kleinere, lokale partijen kunnen bieden. Er dient ruimte te worden gecreëerd voor lokale partijen om aanspraak te maken op buurtrechten, zelfs wanneer dit in conflict is met bestaande raamcontracten. Het stadsdeel adviseert dat het college zich moet inzetten om deze lokale partijen te beschermen en te bevorderen, zodat zij een substantiële bijdrage kunnen leveren aan de wijk-economie, boven de efficiëntie van grotere partijen. Hierdoor wordt de unieke waarde van lokale burgerparticipatie in stand gehouden en versterkt, ten voordele van de gemeenschap en de lokale economie.

Reactie van het college:
Het buurtrecht is een van de middelen waarmee het college initiatiefnemers ruimte geeft om de bestaande wijze van uitvoering van gemeentelijke taken uit te dagen.

4 – Adviezen aangaande Netwerkparticipatie (Buurtplatformrecht)

- *Advies van de stadsdeelcommissie van het stadsdeel Zuidoost*

De stadsdeelcommissie doet een beroep op College en Gemeenteraad om Buurtplatformrechten nog voor vaststelling in de Participatieverordening op te nemen en ook in de instrumentenkoffer bij de opstelling van participatieplannen. Buurtplatforms, als organisatie van samenwerkende actieve bewoners per buurt, kunnen een belangrijke rol vervullen bij burgerparticipatie. Zij hebben een signaalfunctie als ogen en oren van wat speelt op wijkniveau, en kunnen bewonersinitiatieven ondersteunen en stimuleren. Ook kunnen zij met ondersteuning van gebiedsmakelaars een rol spelen bij de uitwerking van gebiedsopgaven en de vertaling ervan in lokale initiatieven, die eventueel in aanmerking komen voor subsidies Sociale Basis.
Het buurtplatformrecht dient - vergelijkbaar met de Sociale Basis - meerjarig (4-6 jaar) te worden voorzien van budget.
Het DB vindt het nog een stap te ver om buurtplatformrecht op te nemen in de participatieverordening. In de reactie van de gezamenlijke DB's wordt aangegeven dat er eerst meer dichtgetimmerde kaders nodig zijn. Maar ook zonder dichtgetimmerde kaders kan de verordening ruimte bieden aan bewonersinitiatieven; de kaders, lees afspraken, kunnen werkende weg worden gevormd. Zie ook de evaluatie Proeftuin Buurtplatformen.
Dat gezegd hebbende, wil de stadsdeelcommissie benadrukken dat buurtplatforms een preferente (voorkeur)positie kúnnen spelen als schakel tussen buurt en gemeente (gebiedsmakelaars) bij participatietrajecten en gebiedsopgaven maar daarbij geen exclusieve positie of rol hebben. Het staat bewoners(organisaties) volledig vrij om hier zelfstandig in op te treden.
Wat ons betreft zou het goed zijn om voor de nadere ontwikkeling van kaders en afspraken de status, erkenning, toegankelijkheid en representativiteit van buurtplatforms verder uit te werken en te waarborgen, en middelen beschikbaar te stellen waarmee buurtplatforms zich ook grootstedelijk kunnen organiseren, ten behoeve van wederzijdse uitwisseling, als steunpunt voor de ontwikkeling van kennis en vaardigheden en de opzet van nieuwe buurtplatforms. !Woon zou daar een coördinerende rol in kunnen spelen.
Uiteindelijk is het de verantwoordelijkheid van de representatieve democratie om het democratisch proces te waarborgen van de bijdrage die buurtplatforms leveren aan de participatiesamenleving.

Reactie van het college:
Het college waardeert het dat de stadsdeelcommissie Zuidoost zich specifiek over het buurtplatformrecht uitspreekt, zeker omdat in de praktijk van Zuidoost al veel buurtplatformen actief zijn en de stadsdeelcommissie hun waarde en mogelijke bijdrage van nabij meemaakt. Het college onderschrijft de reactie van de stadsdeelcommissie, zowel wat betreft de waarde van de platformen, als hun positionering, en het belang van onderlinge uitwisseling. Ook wij zien de samenwerking met de buurtplatformen als een levend iets, dat we gezamenlijk de komende jaren door ontwikkelen. Het college heeft al deze punten dan ook opgenomen in de verordening, de toelichting of de onderliggende uitgangspunten en spelregels. Alleen op het punt van een meerjarig budget van 4-6 jaar doet het college nog geen toezegging. Wel is een basisbudget gereserveerd tot en met 2026.

5 – Adviezen aangaande de Slotbepalingen (Artikel 17 t/m 22)

- *Betrek bewoners(organisaties) in de evaluatie van de participatieverordening*

De uitvoering van de participatieverordening wordt in het eerste, tweede en derde jaar na de inwerkingtreding geëvalueerd. Het college van burgemeester en wethouders zendt hiertoe aan de raad een verslag over de doeltreffendheid en de effecten van de verordening in de praktijk. Het stadsdeel Zuidoost adviseert om de ervaring van participanten, zijnde bewoners(groepen) en ondernemers, centraal te stellen in deze evaluatie.

Reactie van het college:
Het advies volgt de richtlijnen van artikel 17 lid 2 van de participatieverordening. Met ingang van volgend jaar wordt de participatieverordening tot en met 2027 jaarlijks geëvalueerd. In de raadsbrief staat hoe participatie wordt gemonitord en hoe ook bewoners hierbij worden betrokken. In het monitoren staat hoe participatiedoor bewoners wordt beleefd centraal. Dit wordt momenteel niet structureel gedaan en vraagt veel capaciteit. Daarom maken we vanaf 2024 een start en evalueren we een beperkt aantal trajecten per onderwerp met bewoners. Het Stedelijk Team Participatie ontwikkelt hiervoor een instrument dat bij de evaluaties in 2024 meteen wordt getoetst.
.

6 – Algemene Adviezen

- *Onderzoek in de eerstvolgende evaluatie of 'Commons' deel uit kunnen maken van de participatieverordening*

In het stadsdeel Zuidoost hebben we diverse bewonersorganisaties die in staat zijn om publieke diensten te leveren die beter aansluiten bij de lokale behoeften dan wat onze standaard stedelijke partners kunnen bieden. Deze organisaties, veelal te classificeren als 'commons', zouden een groot belang hebben bij de verdere borging van het actieplan AmsterDOEN, het actieplan dat toegespitst is op de ondersteuning van commons, behorend tot het programma democratisering en participatie. Wij adviseren daarom, mede namens onze meest actieve bewoners, om de intentie uit te spreken om tijdens de volgende evaluatie van de participatieverordening expliciet te onderzoeken of en hoe de ondersteuning van commons een structurele plek kan krijgen binnen de participatieverordening.

Reactie van het college:
Commons' zijn een specifieke categorie democratische initiatieven waarbij de deelnemers aan het initiatief samen zorgdragen voor een collectief goed; denk aan energie, voedsel etc. Deze initiatieven zijn georganiseerd en hebben wél een verdienmodel, maar géén winstoogmerk. Dat maakt hen bij uitstek een type partij dat goed gebruik kan maken van het buurtrecht. Commons kunnen nu net als andersoortige initiatieven gebruik maken van bestaande subsidieregelingen en andere bestaande ondersteuningsvormen binnen de gemeente. Er loopt een incubatorprogramma (AmsterDoen) om verder benodigde (gemeentelijke) ondersteuning voor dit type initiatief vorm te geven. Voor alle initiatieven in den brede is het college voornemens om de Regeling Integraal Maatschappelijk Initiatief dit najaar opnieuw in te stellen en uit te bereiden. Het college ziet geen reden om de bestaande en te ontwikkelen regelingen en ondersteuning aanvullend ook in de verordening vast te leggen.

- *Laat trainingen en ondersteuning voor ambtenaren deel uitmaken van de implementatie van de participatieverordening*

In het kader van de participatieverordening is het essentieel om te benadrukken dat een succesvolle verordening niet alleen afhangt van de inhoud, maar vooral van de manier waarop ermee wordt omgegaan. Het is belangrijk dat de wethouder zich bewust is van de cruciale rol van ambtenaren in het slagen van de participatieverordening. Ambtenaren moeten worden toegerust met de nodige vaardigheden in responsiviteit en sensitiviteit. Dit vereist een cultuur waarin luisteren naar en communiceren met bewoners centraal staat, en waar beslissingen niet enkel top-down worden genomen. Het is aan te bevelen dat de wethouder zorgt voor training en ondersteuning voor ambtenaren om deze vaardigheden te ontwikkelen en te versterken. Dit draagt bij aan een meer inclusieve en effectieve manier van werken, in lijn met de geest van de participatieverordening.

Reactie van het college:
Het college is zich ervan bewust dat het werken met de participatieverordening niet van de één op de andere dag de praktijk verandert. Participatie is een onderwerp waar we gedurende de komende jaren verder in willen leren. De ambtelijke organisatie heeft al implementatieplannen opgesteld om te onderzoeken wat de komende periode nodig is om de participatieverordening te laten werken. Bewustwording én ambtelijke vakbekwaamheid heeft daarbij veel aandacht. Er worden op dit moment trainingen gegeven over bewonersparticipatie. In de Participatiewerkplaats wordt met Amsterdammers, ambtenaren en de politiek een leerprogramma ontwikkeld om de vakbekwaamheid bij participatie te verhogen.
Om de gemeentelijke organisatie bij de implementatie van het beleid te ondersteunen is allerlei instrumentarium ontwikkeld. Ook wordt een monitor gemaakt, zodat de uitvoering van participatie kan worden gevolgd. Doen we wat de verordening ons verplicht? En wordt daarmee bereikt wat we beogen? Kortom: als we op deze manier werken, zien we dan (op de langere termijn) ook dat Amsterdammers meer tevreden zijn over participatieprocessen? Elk jaar wordt de monitor aan de gemeenteraad gezonden.

Hiermee verwachten we dat aan uw wens tegemoet wordt gekomen.

- *Produceer een versie van de participatieverordening inclusief toelichting in toegankelijke taal*

Boven op het gedeelde adviespunt waarin wordt geadviseerd om de participatieplannen in begrijpelijke taal te publiceren, wil het stadsdeel Zuidoost benadrukken dat het óók van belang is dat de participatieverordening zelf in begrijpelijke taal moet zijn. Het stadsdeel adviseert het college daarom om een B1-versie van de participatieverordening op te stellen waarin tevens afkortingen als 'SDG's en 'MAEX' worden toegelicht.

Reactie van het college:
De toelichting op de verordening wordt in heldere taal opgesteld. Na vaststelling door de gemeenteraad wordt een publieksversie opgesteld.

- *Verduidelijk de relatie tussen de representatieve democratie en participatieve democratie op stadsdeelniveau*

In de participatieverordening wordt in de toelichting momenteel ingegaan op de relatie tussen bewonersparticipatie enerzijds en de representatieve democratie anderzijds. Hierin wordt specifiek in de toelichting van artikel 4, onderdeel b, ingegaan op de rol van de gemeenteraad en het college. (Pagina 12) 'Onderdeel b moet zo worden gelezen dat het bij plannen met een zeer grote impact die onder de stedelijke bevoegdheid vallen, voor de hand ligt dat de gemeenteraad, als het hoogste besluitvormende orgaan in de representatieve democratie, zich kan uitspreken over de omvang en mate van invloed in het participatietraject. De gemeenteraad kan daartoe ook actief zelf beslissen. Als het gaat om een bevoegdheid van het college, dan kan het College ervoor kiezen het participatieplan actief te delen met de gemeenteraad zodat de gemeenteraad in de gelegenheid om het College te adviseren over de wijze van participatie.' Het stadsdeel Zuidoost zou adviseren om hierin ook de rol van de stadsdeelcommissie op te nemen.

Reactie van het college:
Zie ook de beantwoording bij nummer 9 van het gezamenlijk advies. De stadsdeelcommissie kan een rol nemen door bij advisering bij participatieplannen te toetsen op de verordening en bij het definitieve besluit te toetsen hoe de eerder gemaakte afspraken tot uitvoering zijn gebracht.

Aanvullend advies vanuit het dagelijks bestuur stadsdeel Nieuw-West en stadsdeelcommissie Nieuw-West

- **Benoemen rol en verantwoordelijkheid van stadsdeelcommissie**

Het succes van de verordening staat of valt met de effectieve uitvoering ervan een duidelijke definitie van de rollen en verantwoordelijkheden van betrokken actoren. In het gezamenlijke advies van de stadsdelen (zie verderop) wordt dit toegelicht. Daar voegt Nieuw-West aan toe: het benoemen van de rol en verantwoordelijkheid van de stadsdeelcommissie. In de participatieverordening ontbreekt wanneer en op welke manier de stadsdeelcommissie betrokken wordt bij participatie. Daarom bevelen wij aan om in de participatieverordening, of in de bijbehorende uitvoeringsparagraaf, dit op te nemen.

Reactie van het college:
Zie de beantwoording nummer 9 van het gezamenlijk advies. We gaan zoals aangekondigd tijdens de technische sessie van 11 en 14 december over de verordening, een verdiepingssessie aanbieden over de rol van de stadsdeelcommissies bij participatie. We nodigen de stadsdelen uit om hiervan gebruik te maken.

- **Bestaande participatietrajecten in Nieuw-West**

In het stadsdeel vinden diverse trajecten plaats waar participatie in praktijk wordt gebracht en innovatieve methodes worden toegepast om samen te werken met diverse doelgroepen. Denk bijvoorbeeld aan de Ongewone Ontmoetingen waar bewoners die elkaar zelden tot nooit zien samenkomen, het LHBTQI+ programma waarbinnen intensief samengewerkt wordt met de LHBTQI+ community, scholen en jongerenorganisaties, de Meidagen op Plein '40-'45 die samen met bewoners, ondernemers en lokale kunstenaars zijn vormgegeven, of de laagdrempelige methodes die worden ingezet voor het deelnemen aan Buurtbudget Nieuw-West. De lessen die we in het stadsdeel opdoen over participatie en democratisering delen we actief zodat deze eventueel in een later stadium meegenomen kunnen worden in de verordening of uitvoeringsparagraaf. Daarnaast delen we deze met het Nationaal Programma, de directies en andere relevante stakeholders.

Reactie van het college:
Het college onderschrijft de suggestie om de goede ervaringen vanuit Nieuw-West mee te nemen in de verdere ontwikkeling van participatie.

- **Samenhang met het Nationaal Programma Samen Nieuw-West**

Met betrekking tot de relatie tussen de participatieverordening en het Nationaal Programma geven we de volgende punten mee;

De werkmethode van het Nationaal Programma Samen Nieuw-West zien we als aanvulling op de participatieverordening. In het Nationaal Programma staat voorop dat we samenwerken met bewoners. In wijkallianties wordt met bewoners gewerkt aan diverse opgaves. Deze manier van werken ligt in het verlengde van netwerkparticipatie, het gaat immers over de manier waarop we in partnerschap samenwerken met bewoners. De geleerde lessen uit het Nationaal Programma kunnen eventueel in een later stadium meegenomen worden in de verordening.

Reactie college:

Het college volgt met interesse de ontwikkelingen van het Nationaal Programma en de manier waarop samen met bewoners gewerkt wordt aan diverse opgaves. De ervaring vanuit het Nationaal Programma zullen zeker moeten landen in het instrumentarium van de organisatie. Ook kan bij de eerste evaluatie worden beoordeeld of de ervaring leiden tot een aanpassing in de verordening.

Het is van belang helderheid te verschaffen over diverse initiatieven en samenhang te creëren. We zijn namelijk bewust ervan dat er veel van bewoners wordt gevraagd en dat veel initiatieven naast elkaar plaatsvinden. De complexiteit is groot met een Omgevingswet, een participatieverordening, en een nationaal programma. Dit maakt het extra belangrijk om de samenhang te borgen en duidelijk te zijn over wat de bedoeling is van een bepaalde verordening of initiatief. Dit vraagt om heldere communicatie richting de bewoner.

Reactie van het college:
Wij onderschrijven uw wens om helder te communiceren. In de beantwoording bij nummer 13 van het gezamenlijk advies leest u hoe we dat doen.

Aanvullend zien we als rol van het stadsdeel en van het Nationaal Programma om actief verbindingen te leggen tussen de diverse initiatieven zodat deze elkaar kunnen versterken. Denk hierbij bijvoorbeeld aan wijkallianties en buurtplatformen.

Reactie van het college:
Het versterken van initiatieven door middel van het leggen van verbindingen tussen verschillende partijen is inderdaad een cruciale rol van zowel het stadsdeel als het Nationaal Programma

- **Uitvoerbaar maken Right to Challenge**

In het gezamenlijke advies van de stadsdelen (zie verderop) wordt verzocht om verduidelijking van de buurtrechten Right to Challenge en Right to Bid. We willen hier expliciet aan toevoegen dat de Europese aanbestedingsregels een barrière kunnen vormen bij het uitvoeren van een Right to Challenge. We vragen het college om met een oplossing hiervoor te komen.

Reactie van het college:
De financiering van buurtrecht vraagt om maatwerk. We kijken dus naar de meest passende vorm van financiering die past bij de aard en omvang van het uitdaagrecht. De gemeente moet zich daarbij houden aan bestaande wet- en regelgeving.

- **Meer toelichten over de voorwaarden wanneer en onder welke omstandigheden een beleidsvoornemen wel/niet spoedeisend is om de vaststelling van een participatieplan na te laten.**

In de verordening artikel 3 lid 2 sub f het verantwoordelijk bestuursorgaan is niet verplicht een participatieplan vast te stellen indien “de uitvoering van een beleidsvoornemen dermate spoedeisend is dat participatie niet kan worden afgewacht”. Wanneer is een beleidsvoornemen spoedeisend? Wij willen meer duidelijkheid.

Reactie van het college:
Het doel van de participatieverordening is om een weloverwogen en expliciete afweging te maken met betrekking tot de opzet van participatie, ook als er geen participatieplan wordt vereist op basis van één van de uitzonderingsgronden. Niettemin blijft elke uitzondering maatwerk en kan dit niet generiek worden vastgelegd in de verordening. Om te waarborgen dat er altijd een doordachte afweging wordt gemaakt over het al dan niet toepassen van participatie, vereist het beroep op een uitzonderingsgrond altijd een toelichting in de besluitvorming, specifiek in de participatieparagraaf van de bestuurlijke voordracht. Met een beroep op één van de uitzonderingsgronden wordt terughoudend omgegaan. Om tegemoet te komen aan uw suggestie is in de toelichting meer duiding gegeven bij dit punt.

- **Schrijf de participatieverordening (niet alleen de participatieplannen) in toegankelijke (Jip en Janneke) taal op de gemeentelijke website.**

Reactie van het college:
De toelichting op de verordening wordt in heldere taal opgesteld. Er komt mede op verzoek van de stadsdelen, na vaststelling van de verordening ook een publieksversie.

- **Maak het proces van feedback continu en implementeer dit in de verordening.**

Een goede constante terugkoppeling is nodig om vertrouwen van bewoners, organisaties en ondernemers te winnen en te behouden.

Reactie van het college:
Wij begrijpen deze zorg en op basis van de door u beschreven ervaring geeft de participatieverordening handvatten. Artikel 7 van onze verordening voorziet in het opstellen van verslagen na elke nieuwe fase. Dergelijke verslagen en terugkoppelingen worden ook gedeeld. Hiermee wordt beoogd het participatieproces navolgbaar te laten zijn voor deelnemers en andere geïnteresseerden.
Daarnaast vormt communicatie de rode draad in artikel 8 van de participatieverordening, waarin randvoorwaarden worden vastgesteld voor een goed participatieproces. Het artikel beschrijft onder meer de toelichting op plannen, verslaglegging van inbreng, toegang tot relevante stukken en duidelijke communicatie door de gemeente. Hiervoor heeft de directie Communicatie een leidraad ontwikkeld met richtlijnen voor begrijpelijke, toegankelijke en betrouwbare gemeentelijke communicatie, dus ook voor de communicatie van de gemeente in participatieprojecten. De directie Communicatie werkt op dit

moment aan verbetering van online-communicatie over participatietrajecten op amsterdam.nl, met als doel een meer eenduidig ontwerp van projectpagina's voor betere toegankelijkheid van participatieplannen en verslagen van bijeenkomsten. Deze verbeteringen zullen in 2024 worden doorgevoerd.

- **Inzet op inclusieve, laagdrempelige burgerparticipatie**

We streven naar een inclusieve, laagdrempelige en heldere werkwijze bij participatieprocessen. Wij vragen het college van B&W hier aandacht voor te hebben in de participatieverordening:

- Wij vragen het college van B&W expliciet in de participatieverordening of de uitvoeringsparagraaf daarvan een inspanningsverplichting op te nemen voor een werkwijze die uitgaat van inclusieve en laagdrempelige burgerparticipatie, die aansluit op en rekening houdt met verschillende doelgroepen. Daarbij is aandacht voor groepen die op dit moment nog ondervertegenwoordigd zijn in participatieprocessen, bijvoorbeeld bewoners die de Nederlandse taal niet machtig zijn, vrouwen, of de LHBTQI+ gemeenschap.
- De lijn van ongelijk investeren voor gelijke kansen geldt ook voor participatieprocessen. We wijzen het college van B&W erop dat vanwege de diverse bevolkingssamenstelling en de omvangrijke opgaves in Nieuw-West, extra investeringen in middelen en capaciteit nodig zijn voor effectieve en inclusieve burgerparticipatie. Het gaat hierbij enerzijds om extra ambtelijke inzet om diverse groepen te betrekken en anderzijds om middelen voor een laagdrempelige, inclusieve aanpak om gemeentelijke processen uitlegbaar en toegankelijk te maken voor bewoners.

Reactie van het college:
U noemt het opnemen van een inspanningsverplichting voor groepen die op dit moment nog ondervertegenwoordigd zijn in participatieprocessen en de extra capaciteit die daarvoor nodig kan zijn. Bij het opzetten van het participatieproces wordt de organisatie gestimuleerd vooraf een goed beeld te vormen van de manier waarop deze (extra) inspanningen het proces beïnvloeden en de tijd en capaciteit die daarvoor nodig is. Als daarvoor meer nodig is moet dit aan de start van een proces worden geconstateerd. In de toelichting bij de verordening is meer uitleg gegeven hoe deze inspanningen eruit zouden kunnen zien. Artikel 4, onderdelen a en b geeft handvatten om uw suggestie concreet te vertalen naar een passende werkwijze. Aan het begin van elk participatieproces wordt de impact op een bepaalde groep beschreven: impact van het voorgenomen op een specifieke groep wordt vertaald in een gerichte aanpak hen te betrekken (representativiteit). Daarnaast is het uitgangspunt de participatie inclusief te organiseren: de gemeente spant zich in om groepen waarvan bekend is dat zij ondervertegenwoordigd zijn in participatieprocessen te betrekken.
In het verplichte verslag moeten de resultaten van de inspanning die zijn verricht om de participatie zo representatief én inclusief mogelijk te laten zijn worden beschreven.
Hiermee verwachten we dat aan uw suggestie wordt voldaan.

Advies van de bestuurscommissie stadsgebied Weesp

- In het stadsgebied wordt geen beleid gemaakt maar het is wel van belang dat bij de uitvoering in het stadsgebied burgers worden geïnformeerd, betrokken of geraadpleegd. Wij willen dan ook bij het te maken participatieplan worden betrokken.

Reactie van het college:
Het dagelijks bestuur heeft een nadrukkelijke rol bij participatie over lokale onderwerpen. De bestuurscommissie zal het dagelijks bestuur over deze participatie adviseren. Bij besluiten en projecten waarvan het dagelijks bestuur opdrachtgever is zal het ook over de participatie beslissen. Bij projecten en besluiten waar het college opdrachtgever van de participatie is, adviseert het dagelijks bestuur het college in een zo vroeg mogelijk stadium via de gezamenlijke voorbereiding bij het opstellen van het participatieplan. Dit laatste speelt bij het opstellen van beleid. Uw signaal is helder en zal terugkomen in het implementatieplan dat door de stadsdelen en stadsgebied wordt uitgewerkt.

- Goede communicatie speelt een belangrijke rol bij de uitwerking van participatie. De aanvankelijke ambtelijke inschatting van de impact van beleid of een project beïnvloedt de intensiteit van de participatie. De bestuurscommissie vindt het belangrijk om de geschatte impact gedegen bestuurlijk te kunnen toetsen. Daarvoor dienen participatieplannen inhoudelijk te onderbouwen hoe de mate van impact is geschat. Deze vereiste dient in ieder geval omschreven te worden in het stappenplan dat ondersteunt bij de toepassing van de verordening.

Reactie van het college:
Het college onderschrijft het belang van goede communicatie bij participatie. Zie hiervoor onder meer de beantwoording op punt 13 uit het gezamenlijk advies. De wijze waarop een participatieproces wordt ingericht dient voor alle onderdelen te worden onderbouwd en beargumenteerd, dat geldt ook voor de inschatting van de impact. Hierover kunt u meer informatie vinden in het stappenplan participatieproces.

- Er zijn diverse organisaties met wie we als lokaal bestuur regelmatig in overleg zijn over de wijken en buurten in het stadsgebied. Deze organisaties zouden zich op termijn kunnen ontwikkelen tot een buurtplatform en wij zien dan ook met belangstelling uit naar de evaluatie van de proeftuin buurtplatformrecht in januari-februari 2024. De bestuurscommissie wil wel heel duidelijk stellen dat deze buurtplatforms moeten kunnen aantonen dat ze namens hun buurt spreken en basis van welke legitimiteit ze dat doen.

Reactie van het college:
Het is goed om te horen dat ook buurtorganisaties uit Weesp interesse hebben om zich te ontwikkelen tot buurtplatform. Wij bevelen hen van harte aan zich aan te sluiten bij de coalitie van buurtplatformen Amsterdam, zodat ze deel uit kunnen maken van het netwerk van buurtplatformen dat onderling veel van elkaar leert.
Over het punt van legitimiteit is in de proeftuin veel gesproken. Aangezien buurtplatformen geen onderdeel zijn van de beslisdemocratie, acht het college het niet noodzakelijk dat zij representatief zijn. Wel is cruciaal dat buurtplatformen inclusief werken, en dat het platform laat zien hoe ze dit waarborgen. Buurtplatformen houden zich bezig met participatieve democratie, en hebben als doel om collectief actief te zijn en zoveel mogelijk samenwerking te organiseren tussen de mensen die de handen uit de mouwen steken om de buurt te verbeteren. De legitimiteit van buurtplatformen ligt in het commons-domein, het samen eigenaarschap nemen en concrete resultaten boeken in de buurt, en niet bij het vertegenwoordigende domein van de representatieve democratie.

Voor de uitvoering van de participatieverordening:

- We adviseren u om een publiekssamenvatting te maken van deze participatieverordening voor bewoners.

Reactie van het college:
De toelichting op de verordening is in heldere taal opgesteld. Na vaststelling door de gemeenteraad wordt de verordening op verschillende manieren in een publieksversie gecommuniceerd, denk aan een visualisatie, een brochure of een animatie.

- Maak duidelijk in de uitwerking van deze verordening wanneer wat op welke manier voor participatie wordt opgepakt.

Reactie van het college:
De stadsdelen en stadsgebied Weesp werken in afstemming met het Stedelijk Team Participatie aan een implementatieplan waarin de rollen intern en samenwerking met directies bij participatie verder wordt geadresseerd en uitgewerkt.

- Neem ook ruimte voor participatie tijdens de realisatie van langdurige projecten (bijvoorbeeld in de openbare ruimte) zeker wanneer er sprake is van (tussentijdse) wijzigingen binnen een dergelijk project.

Reactie van het college:
Artikel 3 stelt dat bij elke nieuwe (deel-) fase een plan moet worden opgesteld. In het instrumentarium dat de gemeente voor haar ambtenaren heeft wordt het als volgt beschreven: “Soms zijn er redenen om een participatieplan aan te passen tijdens het participatieproces. Stem dit altijd heel goed af met de deelnemers, opdrachtgever en bij grote wijzigingen de betrokken bestuurder. Indien je participatieplan verandert, publiceer opnieuw het plan en geef aan waarom het veranderd is.” Verder kan een buurtplatform of een andere georganiseerde bewonersorganisatie hierin een rol spelen.

Hiermee verwachten we dat aan uw advies tegemoet wordt gekomen.

Hoofdstuk 2: Inspraakreacties

Inspraakreacties				
Nr.	Naam	Zienswijze	Reactie van het college	Wijzigingen
001	Privépersoon (10 keer ingezonden)	1. De inspreker adviseert het college om participatie altijd als uitgangspunt te nemen bij het maken van plannen, met uitzondering van nood- en crisissituaties. 2. De inspreker benadrukt het belang van het serieus nemen van bewoners met gefundeerde kritiek of plannen en pleit tegen het uitsluiten van participatie op basis van vermeend gebrek aan interesse van burgers. 3. Verder wordt aangedrongen op heldere processen en tijdslijnen voor participatie, waarbij wordt gesteld dat deze benadering de democratische legitimiteit van het bestuur juist versterkt. 4. Tot slot wordt gewezen op het belang van gelijke behandeling in participatie, zonder discriminatie tussen burgers, bedrijven en de gemeente zelf, om het vertrouwen niet te ondermijnen.	De inspreker bevestigt met deze 4 suggesties de richting die met de participatieverordening wordt ingezet. Voorts is ook het college van mening dat goede participatie bijdraagt aan de representatieve democratie. Kennis en kunde vanuit de omgeving wordt ingebracht. Belangen en perspectieven worden expliciet gemaakt. Zo kan het bestuur tot betere besluitvorming komen.	De reactie leidt niet tot een aanpassing van de verordening.
002	Hart voor K-buurt, Bewonersplatform Reigerbos, G-buurt United, Bewonersplatform Vogelbuurt IJplein, Commissie Senioren 1104, Buurtplatform Schinkelkwartier, E-buurt, Transitie Hub K-buurt. (67 keer ingezonden)	Graag twee aanpassingen in de verordening: 1. Dat de participatie verordening altijd geldt voor alle onderwerpen tenzij de gemeenteraad expliciet en openbaar anders beslist (als de gemeente kan blijven bepalen wat wel/niet zich uiteindelijk voor participatie leent, dan blijft de verordening een lege huls). 2. a) Dat de rol van de georganiseerde bewoner, in de vorm van bewonersplatformen, per buurt waar die er is, opgenomen wordt in het eerste deel van de participatieverordening dat gaat over burgerparticipatie. 2. b) Dat het buurtplatformrecht als een ‘right-to-organize-and-be-a-partner’ opgenomen wordt in het tweede deel van de participatieverordening als onderdeel van de buurtrechten.	1. De verordening verplicht om altijd een participatieplan te maken, tenzij er sprake is van de in artikel 3, lid 2 en 3 genoemde uitzonderingen. Wanneer aanspraak wordt gemaakt op deze uitzonderingen moet dat worden beargumenteerd in de college of raadsvoordracht. 2. a) De rol van georganiseerde bewoner wordt verwerkt in de toelichting van de participatieverordening. Bij participatie heeft de gemeente de verantwoordelijkheid om alle verschillende perspectieven op een onderwerp naar voren te laten komen. Bewonersplatforms hebben daarin een belangrijke stem, zij kunnen ook meedenken hoe minder gehoorde stemmen in de buurt kunnen worden bereikt maar het is niet de enige stem. b) De tekst over netwerkparticipatie/ buurtplatformen is opgesteld op basis van het bestuurlijke standpunt dat het college hierover op 30 januari jl. heeft ingenomen n.a.v. de evaluatie van de proeftuin buurtplatformrecht. Deze evaluatie wordt in maart in de raad besproken, de tekst wordt op basis daarvan mogelijk nog aangepast.	Suggestie 2 heeft tot een aanpassing geleid in de verordening.

003	Netwerk de Pijp (15 keer ingezonden)	Netwerk de Pijp erkent de gemeentelijke inzet voor bewonersparticipatie maar vinden dat de huidige verordening voornamelijk vanuit het perspectief van de gemeente is geschreven, wat moet veranderen. 1. We pleiten voor regelingen in de verordening die bewoners in staat stellen participatie-initiatieven te starten en het Right to Challenge te hebben. Gelijkwaardigheid tussen alle betrokken partijen moet het centrale uitgangspunt zijn in het participatiebeleid. 2. Co-creatie van gemeentelijk beleid, waarin alle perspectieven serieus worden genomen, is cruciaal voor het aanpakken van complexe uitdagingen. Uitzonderingen zoals momenteel in de verordening staan moeten worden vermeden. We dringen aan op volwaardige participatie van bewoners en ondernemers in alle fasen van besluitvorming en beleidsimplementatie, wat zal bijdragen aan herstel van vertrouwen tussen overheid en bewoners, en een grotere betrokkenheid bij de lokale politiek. We roepen op tot een radicalere participatieverordening die een inclusieve aanpak waarborgt voor de stad Amsterdam als een co-creatieve gemeenschap. Inspraak op lange juridische teksten staat haaks op het beginsel van gelijkwaardigheid; daarom stellen we voor een samenvatting met visuele ondersteuning te bieden. De oproep tot uitgebreide participatie als oplossing voor het vertrouwensprobleem tussen overheid en burgers is niet nieuw, zoals benadrukt in het rapport "Vertrouwen in Burgers" uit 2012, waarin drie sleutelvoorwaarden voor herstel van vertrouwen worden genoemd die we aanbevelen te volgen.	Het college kan zich voorstellen dat u van mening bent dat de verordening vooral vanuit het perspectief van de gemeente is geschreven. Echter, de verordening richt zich op de spelregels waar de gemeente zich aan moet houden. Als de gemeente initiatiefnemer is, is het de gemeente die de participatie organiseert. We zijn daar met de vaststelling van de verordening op aanspreekbaar (zie voor beantwoording ook zienswijze 23). 1. Het voorstel voor uitdaagrecht en andere mogelijkheden voor initiatiefnemers zijn opgenomen in de verordening. 2. Afhankelijk van de beleidsruimte, de fase in een proces, het doel van de participatie en de wensen en behoeften vanuit de omgeving wordt het participatieniveau bepaald: meebepalen, samenwerken (co creatie), adviseren, reageren, informeren en luisteren, of een combinatie hiervan. De verordening laat nadrukkelijk ruimte om ook co-creatie in te zetten. De toelichting op de verordening wordt in heldere taal opgesteld. Na vaststelling door de gemeenteraad wordt een publieksversie opgesteld, waarbij we ook gebruik maken van visuele ondersteuning.	De reactie leidt niet tot een aanpassing van de verordening.
004	Privépersoon	1. De inspreker bepleit de verordening ook van toepassing te laten zijn op de vergunning aanvragen in het kader van de Omgevingswet. 2. In artikel 1 van de verordening toevoegen: Inspraak: de laatste fase of als enige toegepaste vorm van participatie waarbij de gemeente individuen, groepen, organisaties en bedrijven gelegenheid biedt tot inbreng op een voorgenomen besluit over een visie, plan, verordening, programma, project of vergunning. 3. De beleidsruimte en juist de afwezigheid daarvan moet klip & klaar in het participatieplan of in het besluit om géén participatie te bieden worden gespecificeerd. Oplossing: Aan artikel 5 lid 1-c toevoegen: *voorzien van inhoudelijk geformuleerde beleidsruimte waarbinnen de deelnemers invloed kunnen uitoefenen.* 4. De beleidsruimte waarbinnen de participanten invloed kunnen uitoefenen verschilt natuurlijk per geval maar criteria kunnen & moeten worden geformuleerd aan de hand waarvan de beleidsruimte in het participatieplan wordt vastgesteld. Dergelijke criteria ontbreken in de concept-verordening. Immers, in artikel 3 strekken de overwegingen van lid 2 a t/m h en lid 3 nu juist *niet* tot vaststelling van de beleidsruimte maar tot niet van toepassing verklaren van de verordening zodat er niet eens een participatieplan komt in de gevallen dat lid 2 en lid 3 van toepassing zijn. Op uw site bent u er	1. Zie algemene reactie nummer 3 uit de inleiding over de samenhang Omgevingswet participatieverordening. 2. Naar aanleiding van verschillende reacties over definities, heeft het college ervoor gekozen om alleen de belangrijkste te houden. Dit in verband met de leesbaarheid. We hebben ervoor gezorgd dat alle andere begrippen worden opgenomen in de toelichting of in de artikelen zelf. Daarnaast is de suggestie m.b.t. het verduidelijken van inspraak aangepast in artikel 6 en de toelichting daarop. 3. Bij beleidsruimte wordt toegevoegd: wet- en regelgeving en eerder genomen besluiten. 4. Er wordt altijd een participatieplan opgesteld, tenzij er sprake is van uitzonderingen (2 en 3). Dan wordt in de participatieparagraaf bij de collegevoordracht onderbouwd waarom geen participatie wordt georganiseerd. 5. In de toelichting is aangevuld dat onder besluitvorming alle beslissingen van het bestuur vallen, inclusief startnotities, principebesluiten,	Suggesties 2, 3, 5, 6, 12, 13 en 14 hebben tot aanpassingen geleid in de verordening.

		duidelijk over, *een participatieplan wordt altijd opgesteld*. Echter, dat zie ik nog niet in de concept-verordening. 5. In artikel 3 lid 4 schrijft u, met de strekking dat indien wordt besloten om geen inspraak of andere participatie te bieden, dit bij de besluitvorming wordt toegelicht. Echter, dit kunt u in rede niet menen. Immers, de besluitvorming is achteraf, de voordracht inzake het plan of visie, beleid, programma, of project. 6. In artikel 1 van de concept-verordening geeft u een definitie van meebepalen, volgens de definitie is dit een synoniem van meebeslissen. Echter, in de rest van de verordening geeft u hieraan geen handen & voeten. Sterker nog, in artikel 7 lid 2-c houdt u nu juist de mogelijkheid open dat de gemeente met de inspraak of andere participatie-inbreng niks doet. Dit betekent dat zelfs indien de inspraak of andere inbreng volledig wordt overgenomen ervan meebepalen en meebeslissen simpelweg geen sprake is zodat deze twee begrippen op z'n best verwarring en mogelijk onvrede stichten. Daarom het woord 'gemotiveerd' toevoegen aan artikel 7, lid c. 7. De inspreker vindt dat de definitie van buurtrechten nu impliceert dat bedrijven gemeentetaken kunnen overnemen als vorm van participatie, wat als onwenselijk en mogelijk onrechtmatig wordt beschouwd. 8. De inspreker vindt dat de concept-verordening suggereert dat overheidsparticipatie (buurtrechten) financiële bijdragen omvat, wat volgens de inspreker onwenselijk is. De inspreker stelt een oplossing voor om de terminologie aan te passen aan het wetsvoorstel, waarbij buurtrecht wordt gedefinieerd als het recht om gemeentelijke taken over te nemen zonder financiële implicaties, en om duidelijk onderscheid te maken tussen buurtrechten en subsidieverlening volgens bestaande regels. 9. Netwerkparticipatie / buurtplatformrecht wordt gedefinieerd in artikel 1 van de concept verordening, maar ontbreekt verder volledig in hoofdstuk 4. Dit betekent dat een nieuwe inspraakronde onvermijdelijk is voordat hoofdstuk 4 aan de verordening kan worden toegevoegd, ongeacht de strekking en inhoud ervan. Dit is vooral belangrijk omdat deze platforms lijken te willen concurreren met de door bewoners gekozen Stadsdeelcommissies en mogelijk hun taken willen overnemen. 10. In afwachting van een eventueel voorstel voor een buurtplatformrecht bij voorbaat reeds drie uitgangspunten: -> buurtplatforms komen niet in de plaats van bewoners-inspraak; -> buurtplatforms komen niet in de plaats van advisering door de Stadsdeelcommissies; -> evenals voor het buurtrecht geldt ook voor buurtplatvormrecht dat eventuele financiële steun alleen in de vorm van subsidie kan worden verstrekt en zo nodig aanvullend moet worden geregeld, buiten de Participatieverordening. 11. Eén van de grootste valkuilen van participatie is achteraf blijkende onduidelijkheid over verloop en inhoud van de participatie en onduidelijkheid wat wel en niet met de participatie is gedaan. In die gevallen werkt de participatie zelfs tegengesteld aan zijn doel. De inspreker doet daarom de suggesties om de definities van participatieplan en participatieverslag te verbeteren.	enzovoort. Om geen misverstanden te laten bestaan is hierover in artikel 4 een extra onderdeel opgenomen. 6. Suggestie gemotiveerd toevoegen is verwerkt. Zie ook het antwoord bij uw tweede suggestie. 7. Een buurtrecht mag geen winstoogmerk hebben. Alle rechtsvormen mogen een aanvraag indienen, maar mogen voor het uitvoeren van het buurtrecht geen winstoogmerk hebben. 8. Dat klopt, dat is een term die we in Amsterdam gebruiken voor vormen van participatie waarbij het initiatief bij de Amsterdammer ligt en de overheid participeert. Het Buurrecht is een vorm van overheidsparticipatie. Omdat wij die term ook buiten deze verordening hanteren, passen we deze graag consistent toe in de verordening. De gemeente verwacht niet van Amsterdammers dat als zij taken van de gemeente overnemen dat ze dat gratis doen. Het financieel compenseren voor het uitvoeren van deze taken is dus wel degelijk een relevant onderdeel van het buurtrecht. Als een buurtrecht wordt toegekend, worden ook afspraken gemaakt over de vorm waarin deze bijdrage van de gemeente wordt overgedragen. Een subsidieregeling wordt ingesteld wanneer de gemeente een maatschappelijk doel wil bereiken met activiteiten die de gemeente zelf niet uitvoert. Bij buurtrechten is dit proces precies andersom: de gemeente voert taken uit en worden uitgedaagd door Amsterdammers die de uitvoering over willen nemen. 9. Op basis van de evaluatie van de proeftuin buurtplatformrecht is een artikel over buurtplatformen toegevoegd in de verordening, waarin buurtplatformen erkend worden als meerjarige samenwerkingspartner van de gemeente. De gemeente verplicht zich in de verordening om samenwerkingsafspraken te maken met de platformen. Dit proces is d.m.v. co-creatie vormgegeven en daarover zal geen inspraak meer plaatsvinden. 10. Buurtplatformen komen inderdaad niet in de plaats van bewonersinspraak, noch van de advisering door stadsdeelcommissies. Zij zijn een structurele samenwerkingspartner van de gemeente, maar zeker niet de enige partij waar de gemeente mee samenwerkt. De stadsdeelcommissies zijn onderdeel van de representatieve democratie,	

		12. Uit de verordening wordt niet duidelijk wat het verschil is tussen inspraak en reageren. 13. Inspreker wil een aanduiding van de verantwoordelijk bestuurder als de gemeenteraad bevoegd is het participatieplan vast te stellen. 14. De Gemeentewet schrijft in artikel 150 lid 2 voor met de strekking dat de inspraak wordt verleend door toepassing van Awb afdeling 3.4, voor zover in de (Inspraak-)verordening niet anders is bepaald. In het herziene artikel 150 van het wetsontwerp versterking participatie wordt dat: indien de raad de betrokkenheid regelt in de vorm van inspraak wordt deze verleend door toepassing van Awb afdeling 3.4, tenzij in de (Participatie-)verordening anders is bepaald. Kortom, de gemeente moet de inspraak dus organiseren óf door toepassing van Awb afdeling 3.4, óf door toepassing van een eigen regeling maar de gemeente mag de inspraak evident niet ongeregeld laten. 15. Voor de meeste vergunning-besluiten is niet goed of helemaal niet geregeld dat en welke stukken ter inzage worden gelegd.	terwijl de buurtplatformen actief zijn in de participatieve democratie, ook wel doe-democratie genoemd. De financiële steun moet nog preciezer worden uitgewerkt, maar zal inderdaad verlopen via subsidiëring buiten de participatieverordening om. 11. Waar het participatieplan en het participatieverslag aan moeten voldoen staat expliciet beschreven in artikel 5 en artikel 7. 12. Inspraak vindt plaats wanneer er al een concept besluit is gevormd, terwijl reageren meestal plaatsvindt in de vroege fasen van het proces, of in combinatie met een ander mate van invloed, wanneer bijvoorbeeld drie richtlijnen ter overweging worden voorgelegd. Dit wordt aangescherpt in de toelichting. 13. Het verantwoordelijk bestuursorgaan stelt het participatieplan vast. In de praktijk kan ervoor gekozen worden om deze bevoegdheid te mandateren, bijvoorbeeld aan de wethouder, wanneer dat passend is. Zo kan ervoor worden gezorgd dat het proces niet onnodig wordt vertraagd. 14. Artikel 6 is hierop aangepast. 15. In de Participatieverordening zijn de algemene uitgangspunten voor ons participatiebeleid opgenomen. De Participatieverordening regelt niet de inzage van vergunningen. Maar, het streven naar verbetering van onze processen en producten heeft onze voortdurende aandacht. Daarom is de gemeente Amsterdam een lerende organisatie. Prestaties, leren en verbeteren gaan hand in hand. Als er ruimte is voor verbetering, staan we daarvoor open en we investeren voortdurend in onze organisatie door middel van personeelsontwikkeling, opleidingen en het verbeteren van procedures.	
005	Privépersoon	De reactie bekritiseert het gebrek aan echte inspraak en overleg in de politiek, waarbij de besluitvorming eenzijdig lijkt te worden bepaald en belangrijke punten voor discussie al van tevoren vastliggen. Dit resulteert in frustratie bij burgers, die ervaren dat hun inbreng niet serieus wordt genomen en dat beleid al lijkt te zijn voorgeprogrammeerd zonder ruimte voor alternatieve ideeën. De suggestie wordt gedaan voor een totale verandering in de manier waarop ambtenaren en politici met burgers omgaan, waarbij	De verordening, en in 2021 het Beleidskader Participatie, is opgesteld op basis van ervaringen van Amsterdammers bij participatie. Ondanks inspanningen leverde dat te vaak frustratie op. De verordening wil op een aantal punten verandering bewerkstelligen. Zo spreken we met de vaststelling van deze verordening een expliciete en bewuste afweging af	De reactie leidt niet tot een aanpassing van de verordening.

		echte participatie en luisteren naar de gemeenschap centraal staan, in plaats van oppervlakkige enquêtes zonder ruimte voor tweespraak.	voor over de manier waarop inwoners worden betrokken bij beleid en de uitvoering daarvan in projecten. Dat doen we vroegtijdig en zodanig dat duidelijk is voor inwoners wat de mate van invloed is en het doel van de participatie is en hoe met de inbreng is omgegaan. De verordening is een eerste en belangrijke stap. Het betekent dat een norm wordt gesteld voor de hele organisatie waarop we aanspreekbaar zijn. Een eerste stap om participatie beter te doen. Het betekent niet dat van de één op de andere dag processen zonder meer goed verlopen. Daarvoor is meer tijd nodig en leren en evalueren vanuit de praktijk. Zie verder het antwoord in de inleiding bij het tweede punt.	
006	Privépersoon	De inspreker benadrukt dat een cultuurverandering binnen de organisatie nodig is, om daadwerkelijk problemen aan te pakken. De inspreker betoogt daarnaast dat de pogingen van de gemeente Amsterdam om de inspraak te verbeteren slechts oppervlakkig zijn en niet effectief. Er wordt gesuggereerd dat er achter de schermen andere krachten en machten zijn die de participatie beïnvloeden, waardoor echte verandering moeilijk is. De inspreker geeft verschillende voorbeelden van situaties waarbij participatieprocessen zijn mislukt of gemanipuleerd door zowel ambtenaren als politici, ten koste van de belangen van de burgers. Hierbij worden concrete gevallen uit Oud Osdorp en de Osdorperweg aangehaald, zoals het toestaan van niet-passende bouwprojecten en negeren van de uitkomst van verkeerstellingen. De inspreker uit kritiek op bureaucratische procedures. Er is frustratie over bureaucratische hindernissen, zoals het ingewikkelde subsidieaanvraagproces en onlogische regelgeving, die de effectiviteit van participatie verder belemmeren.	De verordening betekent niet dat van de één op de andere dag processen zonder meer goed verlopen. Daarvoor is meer tijd nodig en leren en evalueren vanuit de praktijk. Een cultuurverandering vraagt altijd tijd, maar in aanloop naar de inwerkingtreding van de verordening zijn wel verschillende maatregelen genomen om een andere manier van werken te helpen versnellen. Daarbij gaat het om de volgende drie zaken: 1. Aandacht voor goede implementatie: Aan de uitvoerbaarheid van de verordening wordt grote waarde gehecht. Door middel van praktijktoetsen is, samen met de betrokken integrale werkgroep, de uitvoerbaarheid getoetst. Ook zijn door de directies met de grootste participatieopgave implementatieplannen opgesteld waarin wordt aangegeven welke activiteiten de komende periode worden ondernomen om de vakbekwaamheid over participatie te vergroten. 2. Aandacht voor goede monitoring en evaluatie: De monitor, opgesteld ten behoeve van de jaarlijkse evaluatie, volgt hoe de verordening in de praktijk functioneert. De evaluatie biedt, waar nodig, een goede basis voor aanscherping van de verordening. 3. Goede participatie vraagt vakbekwaamheid van alle betrokkenen. In de participatiewerkplaats wordt een leeromgeving en een leerprogramma ontwikkeld dat is gericht op samen leren en steeds beter worden in participatieprocessen. Dit wordt in cocreatie ontwikkeld.	De reactie leidt niet tot een aanpassing van de verordening.
007	Privépersoon	De inspreker bekritiseert de gemeente omdat deze slechts pretendeert burgers inspraak te geven wanneer het haar uitkomt. Voorbeelden van beleid, zoals het palenbeleid en het knipbeleid, worden aangehaald als bewijs dat de gemeente vaak haar eigen weg volgt, ongeacht de mening van tegenstanders. De inspreker waarschuwt dat dit gebrek aan luisteren naar burgers uiteindelijk kan leiden tot politieke verschuivingen, met mogelijk negatieve gevolgen, en dringt aan op een echte dialoog tussen gemeente en burgers voordat besluiten worden genomen.	Zie het antwoord bij zienswijze nummer 5 en 6.	De reactie leidt niet tot een aanpassing van de verordening.

008	Privépersoon	1. Bewonersparticipatie is volgens de inspreker alleen succesvol wanneer het stadsbestuur en stadsdeelraden het welzijn van bewoners prioriteren en hen niet alleen gebruiken om hun eigen ideeën te bevestigen. 2. Inspreker doet aanbevelingen voor verbetering, waaronder het respecteren van uitspraken van de Raad van State, het vroegtijdig publiceren van vergunningen en het uitsluiten van externe consultants met commerciële belangen van participatie.	1. De participatieverordening is opgesteld vanuit de overtuiging dat we de veelal complexe vraagstukken die spelen in de stad, alleen samen met bewoners, ondernemers, (belangen)organisaties en maatschappelijke instellingen kunnen aanpakken. Bewonersparticipatie in de verordening heeft als doel het verzamelen van de belangen en/of de perspectieven op een onderwerp zodat het bestuur een weloverwogen besluit kan nemen. Deze belangenafweging is meer dan de optelsom van verschillende individuele belangen. Afgewogen moet worden wat voor Amsterdam als geheel het meest wenselijk is. 2. Participatie wordt altijd onder verantwoordelijkheid van de gemeente georganiseerd en het is de gemeente die daarop aanspreekbaar is. Als de gemeente derden vraagt werkzaamheden te verrichten in opdracht dan gelden de eisen uit de verordening.	De reactie leidt niet tot een aanpassing van de verordening.
009	Privépersoon	De inspreker dringt er bij het college op aan om participatie serieus te nemen en kritiek of plannen van bewoners serieus te overwegen in plaats van af te wijzen in een standaard beantwoordingsdocument. Er wordt benadrukt dat het belangrijk is om ook adviesorganen zoals de TAC te betrekken. De inspreker uit frustratie over het gebrek aan overname van hun inspanningen voor natuurbehoud, ondanks naleving van bestaande wet- en regelgeving, en pleit voor een verandering in beleid die in lijn is met de wensen van zowel het Rijk als de EU.	We zijn er alert op dat participatie/inspraaktrajecten zorgvuldig worden doorlopen en burgers hierbij gehoord worden. We waarderen het hierbij dat burgers op thematische wijze hun (jarenlange) betrokkenheid tonen. Hetzelfde geldt voor de advisering vanuit gemeentelijke adviesorganen zoals de Technische Adviescommissie Hoofdgroenstructuur (TAC). Dit voedt de gemeente inhoudelijk. Tegelijkertijd houdt het de gemeente scherp op haar handelen. Verschillen van inzicht over wijze van interpretatie van wet- en regelgeving of een breed maatschappelijk belang kunnen echter aanleiding zijn om input vanuit de participatie niet 1-op-1 over te nemen. Op het moment dat het college vanuit zo een situatie wenst af te wijken van een advies van een gemeentelijk adviesorgaan vraagt dit procedureel veelal om een afwijkingsverzoek. In het geval van de TAC vraagt afwijking van een negatief advies om instemming van de Gemeenteraad van Amsterdam.	De reactie leidt niet tot een aanpassing van de verordening.
010	Landelijk Samenwerkingsverband Actieve bewoners	Zie bijlage.	Met interesse is kennisgenomen van de modelverordening van het Landelijk netwerk van actieve bewoners. Een aantal elementen daaruit zijn herkenbaar in de Amsterdamse verordening.	De reactie leidt niet tot een aanpassing van de verordening.
011	Privépersoon	1. Toevoegen dat bij inwoners rekening wordt gehouden met hun belangen en dat bij uiteenlopende of verschillende belangen aparte inwonersgroepen bij de participatie worden gehanteerd, zodat beter rekening kan worden gehouden met de impact van het voorgenomen besluit. 2. Definieer begrippen als ‘lokaal eigendom’ en ‘inwoner’ vanuit het concrete belang en op een meetbare wijze (bijvoorbeeld wonend binnen een afstand van 2000 meter van een windturbine). 3. Toevoegen dat bij processen die zijn aangevangen voordat de Omgevingswet van kracht is geworden, bij de uitvoering ervan na 1 januari	1. Bewonersparticipatie in de verordening heeft als doel het verzamelen van de belangen en/of de perspectieven op een onderwerp zodat het bestuur een weloverwogen besluit kan nemen. Deze belangenafweging is meer dan de optelsom van verschillende individuele belangen. Afgewogen moet worden wat voor Amsterdam als geheel het meest wenselijk is. Daarnaast stelt de verordening in artikel 4 dat de impact van een beleidsvoornemen of project op een specifieke groep wordt vertaald in een gerichte aanpak hen te betrekken.	De reactie leidt niet tot een aanpassing van de verordening.

		2024 de participatieverplichting voor die uitvoering onverkort wordt toegepast. 4. Maak de wijze van participatie per fase expliciet en borg dat in concrete programma's rekening wordt gehouden met de diverse belangen. 5. Maak duidelijk in de regeling dat in geval van delegatie/uitvoering van taken door de gemeente aan inwoners of maatschappelijke organisaties, de gemeente toeziet op het maken van door belanghebbenden onderschreven afspraken en de wijze van toezicht. 6. Expliciteer wat nog onder maatschappelijke partij wordt verstaan en waar de grens ligt (een onderneming met winstoogmerk valt erbuiten).	2. Naar aanleiding van verschillende reacties over definities, heeft het college ervoor gekozen om alleen de belangrijkste te houden. Dit in verband met de leesbaarheid. We hebben ervoor gezorgd dat alle andere begrippen worden opgenomen in de toelichting of in de artikelen zelf. De term lokaal eigendom komt niet voor in de participatieverordening en voor de participatieverordening geldt geen afstandscriterium. Amsterdammers die zich betrokken voelen kunnen deelnemen aan participatieprocessen. Dit is anders dan in het Omgevingsrecht waarbij dat wel geldt. 3. De participatieverordening geldt vanaf het moment van vaststelling tenzij een proces al zo gevorderd is dat het maken van een participatieplan redelijkerwijs niet kan worden gevraagd. Wel wordt gestimuleerd de proces- en kwaliteitseisen uit het beleidskader Participatie én de verordening in de dagelijkse praktijk toe te passen. 4. De verordening beoogt het maken van expliciete en transparante afweging voor de wijze waarop een participatieproces per fase wordt ingericht. 5. Het gaat bij buurtrecht niet om delegeren, maar om het over laten nemen van taken van de gemeente door maatschappelijke partijen. Er wordt met het initiatief een samenwerkingsovereenkomst opgesteld waarin afspraken worden gemaakt over wederzijdse prestaties, aansprakelijkheid, beschikbaar budget, verantwoording, looptijd en kwaliteitseisen. Er wordt ook een accounthouder aan het initiatief verbonden. Zo organiseert de gemeente ook het toezicht. In artikel 14, lid 4 wordt geregeld hoe de gemeente een buurtrecht kan intrekken bij het niet goed uitvoeren van de taken. 6. Een buurtrecht kan worden ingediend door een inwoner of een maatschappelijke partij, namelijk een partij met een doelstelling die beantwoord aan een maatschappelijke vraag. Dit betekent dat het initiatief moet aantonen dat er bij het uitvoeren van het buurtrecht geen sprake mag zijn van een winstoogmerk. Het initiatief voldoet daarnaast aan de volgende voorwaarden: de initiatiefnemer is een rechtspersoon en het initiatief is inclusief en toegankelijk.	
012	Stichting Eigenwijks	1. De nieuwe verordening moet het inspraakrecht van bewoners en organisaties waarborgen, maar het document is ontoegankelijk vanwege de opbouw en het taalgebruik. 2. Er lijkt niet genoeg moeite te zijn gedaan om de inspraak van lokale gemeenschappen te verzamelen, wat een valse start betekent voor de verordening. 3. De artikelen wekken de indruk dat de gemeente bepaalt wanneer participatie mag komen en dat de beleidsruimte bepaalt (4.e) wat bewoners mogen zeggen. Dat is de omgekeerde wereld.	1. De participatieverordening is een formeel-juridisch document. Naar aanleiding van deze en andere reacties is de toelichting zo veel als mogelijk in heldere taal opgesteld. Na vaststelling door de gemeenteraad wordt een publieksversie gemaakt. 2. De verordening is een formalisering van het in 2021 vastgestelde Beleidskader Participatie. De beleidsruimte is beperkt en de inspraak is bedoeld als een laatste toets. Daarnaast starten we samen met Amsterdammers een leertraject over participatievakmanschap. Hiervoor wordt gezamenlijk een	Suggestie 4 heeft geleid tot het toevoegen van een zinsnede. 1, 11 en 12 hebben tot aanpassingen geleid in de toelichting.

		4. Ingeschatte wensen en belangen dienen altijd in samenspraak met bewoners te worden getoetst en verkregen (5.1.a.II). Ook wordt hieruit niet duidelijk hoe zeggenschap en eigenaarschap worden gedefinieerd. 5. Hoe worden inwoners en belanghebbenden benaderd en bereikt (5.1.b)? Het definiëren van belanghebbenden dient in samenspraak met bewoners te gebeuren. 6. Hoe wordt de mate van invloed bepaald en onderbouwd (5.1.c)? Wat is de ruimte binnen informeren, luisteren en meebeslissen? Het is van groot belang om van te voren aan te geven wat de ruimte is om het gedragen voorstel wel of niet door te laten gaan. 7. Wat is het minimale tijdvak voor bewoners om hun inbreng te kunnen leveren (5.1.e)? 8. Hoe wordt het participatieplan gecommuniceerd, wie wil je bereiken en hoe? Wie zijn belanghebbenden en hoe moeten die op de hoogte worden gebracht? (5.3) 9. Het document wekt de indruk dat de gemeente zich altijd op uitzonderingen kan beroepen, wat niet bevorderlijk is voor participatie. 10. Verschillende definities ontbreken, zoals beïnvloedingsruimte en burgerinitiatief, en het doel van de verordening is niet duidelijk genoeg verwoord. 11. Verschillende artikelen roepen vragen op over onder andere wie als belanghebbenden worden beschouwd, hoe ondervertegenwoordigde groepen worden betrokken, en hoe participatie wordt bepaald en onderbouwd. 12. Er wordt voorgesteld om meer aandacht te besteden aan luisteren in plaats van alleen informeren bij participatieprocessen. 13. Randvoorwaarden voor participatie zijn onvoldoende omschreven, waaronder de mogelijkheid voor belanghebbenden om onafhankelijke ondersteuning te krijgen en de behoefte aan heldere communicatie vanuit de gemeente. 14. Hoe binnen de gemeentelijke organisatie een verandering teweeggebracht gaat worden zou een centralere plek moeten innemen in deze verordening. 15. De inspreker uit kritiek op de onduidelijke kaders van buurtrechten en het ontbreken van specifieke richtlijnen bij potentieel conflicterende situaties, zoals bij een bod op een pand dat al in gebruik is. 16. Er is bezorgdheid over de hoge drempel die wordt opgeworpen voor buurtrechten, met name wat betreft de beoordeling van de capaciteit en continuïteit van initiatieven, de focus op kosten, en de lange beslistermijn. 17. Er is bezorgdheid over de deadline voor het indienen van reacties op de verordening voordat de Gemeenteraad beslist over hoofdstuk 4, en de vraag of er nog ruimte is voor inspraak. 18. De inspreker mist een omschrijving van wie betrokken zullen worden bij de evaluatie en in welke vorm.	plan van aanpak opgesteld. De uitvoering ervan start in mei 2024, met de inwerkingtreding van de verordening. 3. Zie de beantwoording bij punt 4 in de inleiding. 4. Het is de bedoeling dat de behoeften en wensen ten aanzien van de inhoud én het proces vooraf ik beeld worden gebracht. Vanzelfsprekend gebeurt dit in contact met bewoners e/o gebiedsteam, bewonersorganisaties. Dit wordt verduidelijkt in de verordening. Toegevoegd wordt het woord participatieproces. 5/6/7/8. Omdat de gemeente veel verschillende soorten projecten uitvoert, beleid maakt en andere taken heeft, is de verordening bewust algemeen geformuleerd. In het participatieplan worden dingen als de precieze mate van invloed en het tijdvak voor inbreng verder uitgewerkt. In het communicatieplan staat beschreven op welke wijze de omgeving wordt benaderd. 9. Zie de beantwoording bij punt 5 in de inleiding. 10. Veel reacties gingen in op het ontbreken van definities. Daarom is ervoor gekozen om alleen nog de belangrijkste definities in de verordening te zetten. Dit in verband met de leesbaarheid. De andere begrippen worden uitgelegd in de toelichting of in de artikelen zelf, of er wordt van uitgegaan dat de betekenis evident is. 11. Dit punt is in de toelichting verduidelijkt. 12. Deze suggestie zal worden meegenomen in de verdere uitwerking van de verordening door de organisatie. In de inleiding is beschreven hoe het college luisteren interpreteert. 13. Zie voor beantwoording punt 9 in de inleiding. 14. Zie voor beantwoordingpunt 2 in de inleiding. 15. De gemeente voert taken uit voor het algemeen belang. Het overnemen van taken die normaal door de gemeente worden uitgevoerd, worden inderdaad niet zomaar overgedragen. Een initiatief moet kunnen aantonen dat het in staat is de taken goed en langdurig uit te kunnen voeren. Tegelijk worden in een verordening altijd de zaken geregeld juist ook voor het geval het niet goed gaat. In de praktijk creëren we ruimte – ook met behulp van deze verordening- voor samenwerking tussen gemeente en het initiatief. 16. De kosten van het overnemen van taken van de gemeente mogen in ieder geval niet hoger zijn dan de kosten die de gemeente zelf maakt. Er is geen sprake van een besparingsoperatie. Bij een kansrijk buurtrecht kan gezocht worden naar een aanjaagbudget. Er zijn geen subsidiemiddelen om alle initiatieven bij het opstellen van een buurtrecht te ondersteunen. De termijn lijkt lang, maar er moet bij een buurtrecht veel uitgezocht worden en worden afgestemd met zowel het initiatief, als afdelingen in de gemeente. Ook vraagt het om een bestuurlijk besluit. In de tussentijd is er structureel afstemming en overleg met het initiatief.	

			17. Er is een artikel over buurtplatformen toegevoegd in de verordening, waarin buurtplatformen erkend worden als meerjarige samenwerkingspartner van de gemeente. Daar is geen inspraak meer over mogelijk (eventueel toevoegen), wel is er in de samenwerking tussen gemeente en platformen de komende jaren nog veel te leren en uit te proberen. Uw ideeën zijn daarbij altijd welkom. 18. Zie de beantwoording bij punt 15 in de inleiding.	
013	Privépersoon	De inspreker wil dat er participatie bij de begroting wordt georganiseerd.	Artikel 3, lid 2, onderdeel d sluit de begroting uit als onderwerp voor participatie, omdat het vaststellen van de begroting een kerntaak is van de gemeenteraad als representatief democratisch orgaan van de gemeente.	De reactie leidt niet tot een aanpassing van de verordening.
014	Bewonersplatform Transvaal	De inspreker vindt het goed dat bewoners hoe eerder hoe beter betrokken worden. Wel is de inspreker benieuwd hoe een platform als het bewonersplatform Transvaal wordt betrokken bij de verdere uitwerking. Dat wordt uit de tekst niet duidelijk. De inspreker merkt op dat de tekst van de verordening en met name de toelichting veel ambtelijke taal bevat, waardoor deze niet voor iedereen toegankelijk is. Wellicht is het een idee om een aantal bewoners/ondernemers mee te laten lezen.	Er is een artikel over buurtplatformen toegevoegd in de verordening, waarin buurtplatformen erkend worden als meerjarige samenwerkingspartner van de gemeente. De gemeente verplicht zich in de verordening om samenwerkingsafspraken te maken met de platformen. Uw platform kan contact opnemen met de coalitie van buurtplatformen via coalitievanbuurten@gmail.com.	De suggestie om toelichting in heldere taal te schrijven is verwerkt.
015	Privépersoon	1. Maak in de verordening duidelijk welke belangen er op het spel staan als participatie niet goed verloopt. De participatie mag niet vrijblijvend zijn. 2. De verordening richt zich volledig op de interne gemeentelijke organisatie en gaat ervan uit dat ambtenaren en bestuurders altijd volledig achter participatie staan. Het Rekenkamer rapport uit december 2022 bewijst het tegendeel. Ook de insprekers hebben de ervaring dat we heel veel vrije tijd hebben besteed aan nep-participatie. 3. Zodra een participatieplan is opgesteld moet bij de eerste bijeenkomst een peiling worden gedaan. Participanten moeten dan zoveel informatie hebben om een beslissing te kunnen nemen om wel of niet nog meer vrije tijd in deze participatie te steken. 4. De macht en kennis verhoudingen zijn bij burgerparticipatie niet in evenwicht. Burgers moeten het in hun spaarzame vrije tijd opnemen tegen fulltime professionals. Het verdient daarom aanbeveling om een omgevingsmanager toe te wijzen aan de participanten die namens de participanten deelneemt aan intern overleg over het project. 5. De verordening zou een evaluatieformulier moeten bevatten voor de afsluiting van de participatie. Dit evaluatieformulier moet dan ingevuld worden door de deelnemers. Het verantwoordelijke bestuursorgaan moet dan in een eindverslag reflecteren op de evaluatie van de deelnemers. Dit laatste zien wij essentieel voor een rechtvaardige en eerlijke evaluatie. De insprekers hebben de ervaring dat verantwoordelijk bestuursorganen alleen maar hun eigen perspectief in een verslag zetten. 6. De verordening gaat er te veel vanuit dat het openbaar bestuur competent en eerlijk zal handelen. Hier kan niet van worden uitgegaan. Burgers moeten daarom de gelegenheid krijgen om beroep aan te tekenen bij een Hoor- en adviescommissie. 7. Artikel 7 gaat ervan uit dat de betrokken bestuurder integer zal handelen. De insprekers hebben helaas de ervaring dat betrokken bestuurders politieke ambities belangrijker vinden dan rechtvaardige en eerlijke participatie. Een goede implementatie van de eerdere punten dwingt ook bestuurders om eerlijk en rechtvaardig te handelen.	1.De keuzes die gemaakt worden in een participatieproces dienen expliciet en transparant te worden beargumenteerd en participatie is daarmee niet vrijblijvend. 2. De participatieverordening redeneert vanuit de regels die gelden voor organisatie en bestuur waarop zij door inwoners aanspreekbaar zijn. De participatieverordening wil daarmee duidelijkheid geven over de rol voor deelnemers (bewoners, ondernemers etc.) en met name ook op welke onderdelen van een voorstel of een plan zij invloed hebben en op welke onderdelen niet. 3. Deze suggestie sluit aan bij artikel 8 waarin de voorwaarden voor een goed proces staan omschreven. Onder meer inzicht in de voor het participatieproces relevante stukken. Ook het participatieplan moet inzicht geven in de ruimte die er is om te participeren. 4. Participatie is maatwerk. Bij een proces met grote impact op de omgeving waarbij de relatie met bewoners veel aandacht verdient zal overwogen kunnen worden een omgevingsmanager in te schakelen. 5. Deze suggestie sluit aan bij artikel 7 waarin uitdrukkelijk ook moet worden aangegeven welke punten niet worden overgenomen. Dit impliceert dat alle gehoorde perspectieven moeten worden verwoord in het verslag. 6. Deze reactie heeft geleid tot het voorstel om aan de hand van een pilot te onderzoeken op welke wijze een vorm van arbitrage, bezwaar of procesinterventie tijdens of na participatie ingezet zou kunnen worden. 7. Zie beantwoording onder 6.	De reactie leidt niet tot een aanpassing van de verordening.

016	Privépersoon	1. De eerste definitie luidt: ‘Adviseren: het als onderdeel van een participatieproces voorleggen van een of meerdere adviesvragen aan daartoe uitgenodigd de deelnemers ten behoeve van een plan, visie, beleid, programma, of project’. Reactie inspreker: Moet hier niet staan ‘burgers’ in plaats van ‘daartoe uitgenodigd de deelnemers’? 2. De zesde definitie luidt: ‘Informeren en luisteren: Het als onderdeel van een participatieproces door de gemeente geven van duidelijke informatie en op de hoogte houden van betrokkenen.’ In deze tekst mist de inspreker het onderdeel ‘luisteren’. 3. Één voor laatste definitie: ‘Samenwerken (co creatie): het als onderdeel van een participatieproces door de gemeente en daartoe uitgenodigd de deelnemers in gezamenlijk overleg en op basis van gelijkwaardigheid ontwikkelen van een plan, visie, beleid, programma, of project met inachtneming van vooraf meegegeven kaders’. Deze tekst werkt bij de inspreker de indruk dat niet burgers, maar alleen door de gemeente uitgenodigde deelnemers meedoen aan samenwerking en co-creatie. De inspreker stelt voor om de tekst ‘en daartoe uitgenodigde deelnemers’ te vervangen door: 'burgers'. 4. Hoofdstuk 2, Burgerparticipatie Artikel 3, reikwijdte ▪ 2. h. ‘Als andere zwaarwegende belangen het afzien van participatie vergen’. Insprekers inziens moeten alle ‘andere zwaarwegende belangen’ worden gespecificeerd in deze tekst, om echte participatie te waarborgen. 5. Hoofdstuk 5, slotbepalingen ▪ Artikel 19, Intrekking algemene inspraakverordening: ‘De algemene inspraakverordening (gemeenteblad 2016, 38212) wordt ingetrokken’. Dit is voor de inspreker onduidelijk, graag meer uitleg.	1. Naar aanleiding van verschillende reacties over definities, heeft het college ervoor gekozen om alleen de belangrijkste te houden. Dit in verband met de leesbaarheid. We hebben ervoor gezorgd dat alle andere begrippen worden opgenomen in de toelichting of in de artikelen zelf. 2. Zie de beantwoording bij punt 12 in de inleiding. 3. Zie de beantwoording bij uw eerste suggestie. 4. In de toelichting zijn sommige uitzonderingsgronden voorzien van voorbeelden en uitleg. 5. De participatieverordening vervangt de inspraakverordening. De participatieverordening regelt namelijk ook eventuele inspraak. Daarom wordt de inspraakverordening ingetrokken. De gemeente is vanaf dat moment aanspreekbaar op de proces- en kwaliteitseisen van de participatieverordening.	Suggesties 1,2,3 en 4 hebben tot aanpassingen geleid in de verordening.
017	Privépersoon	De reactie benadrukt het belang van transparantie en begrijpelijkheid in de verordening om participatie voor alle Amsterdammers toegankelijk te maken. Drie belangrijke bezwaren worden geuit: 1. Ten eerste wordt er gepleit voor het gebruik van begrijpelijke taal. 2. Ten tweede wordt kritiek geuit op het op voorhand beschrijven van de ingeschatte belangen van belanghebbenden door de gemeente in artikel 5, lid 1, a, ii, omdat dit als contraproductief wordt beschouwd. 3. Tot slot wordt de afwezigheid van hoofdstuk 4 over buurtplatformrechten bekritiseerd en wordt gepleit voor gelijke behandeling van alle Amsterdammers in het participatieproces, zonder voorkeursbehandeling voor bepaalde groepen door het buurtplatformrecht.	1. Suggestie van de inspreker is verwerkt in de toelichting van de verordening. Zie ook de beantwoording bij punt 1 in de inleiding. 2. Bij ingeschatte belangen in artikel 5, lid 1, a, ii wordt toegevoegd: *met betrekking tot het participatieproces en de inhoud.* Het gaat hier om vooral om de inschatting, die actief dient te worden opgehaald, van de verwachtingen die eventuele deelnemers over het te voeren proces hebben. 3. Hoofdstuk 4 is geen geheim hoofdstuk, dit hoofdstuk was in de concept verordening nog niet ingevuld omdat eerst de evaluatie van de proeftuin buurtplatformrecht werd afgewacht. Op basis van deze evaluatie is een artikel toegevoegd waarin buurtplatformen erkend worden als meerjarige samenwerkingspartner van de gemeente. Dat betekent niet dat buurtplatformen de enige bewoners(groepen) zijn waar de gemeente mee samenwerkt, of dat zij meer rechten krijgen dan andere bewoners.	Suggesties 1 en 2 hebben tot aanpassingen geleid in de verordening.

018	Privépersoon	De inspreker bekritiseert de huidige aanpak van de gemeente bij participatieprojecten, omdat bewoners, ondernemers en organisaties weinig ruimte krijgen om deel te nemen. De aanpak concentreert zich nu hoofdzakelijk op het laten participeren van ambtenaren, wat vergeleken wordt met de Franse benadering van bureaucratie. Inspreker pleit voor een benadering die meer lijkt op de Duitse benadering, waarbij ambtenaren het besluitvormingsproces strikter en efficiënter invullen zonder extra 'democratie-lagen' toe te voegen. De inspreker waarschuwt dat de huidige aanpak de participatie van burgers uitholt en vervangt door ambtelijke dominantie, wat als zorgwekkend wordt beschouwd en aandacht verdient van burgers en politieke instanties.	De verordening richt zich met name op de gemeentelijke organisatie en op basis van de eisen die de verordening stelt is de gemeente hierop aan te spreken door inwoners, ondernemers en belangenorganisaties. De participatieverordening kent een specifieke rol voor het bestuur bij het vaststellen van een participatieplan waarin ook de ruimte voor invloed wordt beschreven. Daarmee is participatie in de basis een bestuurlijke afweging die door ambtenaren met kennis vanuit de inhoud en omgeving wordt voorbereid.	De reactie leidt niet tot een aanpassing van de verordening.
019	Privépersoon	Inspreker geeft een aantal suggesties voor aanpassingen van de verordening of voor verbetering van de uitvoering. 1.Explicieter moet in artikel 3 participatie ‘Ja, tenzij’ voorgeschreven worden. Daarnaast moet in de voordracht een participatieparagraaf blijven bestaan, zodat getoetst kan worden hoe het participatieplan, en de daarop gevolgde participatie in werkelijkheid heeft uitgepakt. 2. De verordening verzuimt een dergelijke lijst met buitenplanse omgevingsactiviteiten ingevolge artikel 16.55 lid 7 Omgevingswet op te nemen, dit is een nogal essentieel onderdeel van burgerparticipatie**.** 3. Bij artikel 4 lid d. De beschikbare beleidsruimte. Het is van belang om nader in te vullen waardoor die beperkingen worden bepaald. 4. Artikel 5 lid 1 sub a. onder i suggereert dat een keuze gemaakt moet worden TUSSEN deze doelen. Hier ontbreken de woorden ‘of een combinatie daarvan’. 5. Hoe wordt voorkomen dat burgerparticipatie meer wordt georganiseerd als een informatie- of communicatieproces dan als een onderhandelingsproces met onderhandeling, uitruil en ‘package deals’? 6. Inspreker stelt een extra artikellid voor, waarin duidelijk wordt gemaakt dat het bestuur streeft naar maximaal tegemoetkomen aan de in de reacties opgenomen bezwaren of suggesties ter verbetering resp. gemotiveerd afwijzen ervan. Kortom een normering van het bestuur op de zienswijzen. 7. Een onafhankelijke gespreksleiding. Ook dito verslaglegging en bewaking van het maximaal benutten van de ingebrachte inzichten. 8. Inspreker pleit dat de participatie tijdig plaatsvindt vóórdat de gemeente zelf plannen heeft uitgewerkt en dat de participatie daadwerkelijk leidt tot invloed op het beleid. 9. Aan de start van een project wordt nagedacht over de participatie, maar dat impliceert niet dat de participatie zelf ook aan de start van een project plaatsvindt.	1. Artikel 3 beschrijft participatieplan tenzij, maar in het participatieplan kan ook staan dat er geen participatie wordt georganiseerd. De participatieparagraaf in de collegevoordracht blijft bestaan. 2. De participatieverordening regelt de proces- en kwaliteitseisen voor de initiatieven van de gemeente. In het aanwijzingsbesluit staat waarvoor verplichte participatie en bindend adviesrecht van toepassing is. 3. In de toelichting is toegevoegd: wet- en regelgeving en eerder genomen kaderstellende besluiten. 4. In het artikel is toegevoegd: *of een combinatie* van. 5. Het één sluit het ander niet uit: de verordening beschrijft proces- en kwaliteitseisen die op z’n minst moeten worden nageleefd. Dat in participatieprocessen ook strategieën kunnen worden toegepast die gericht zijn op het honoreren van bepaalde wensen uit de omgeving, in ruil voor het realiseren van wensen vanuit de gemeente kan daarnaast bestaan. Overigens geldt de eis van transparantie óók bij de beschrijving van dergelijke processen, bijvoorbeeld in het eindverslag. 6. Besluitvorming betekent dat verschillende belangen worden gewogen. Derhalve is het a priori stellen dat maximaal tegemoet kan worden gekomen aan ingebrachte reactie niet aan de orde. Uiteraard is wel het streven om bij het besluit zo goed mogelijk te beargumenteren hoe belangen zijn afgewogen en inbreng van bewoners en stakeholders is meegewogen in het besluit. 7. De wijze waarop een participatieproces het best vorm kan worden gegeven is maatwerk. Regelmatig wordt daarbij gebruik gemaakt van externe gespreksleiders. 8. De participatieverordening bepleit participatie op het moment dat het er (nog) toe doet. We verwerken dit als uitgangspunt in artikel 4. 9. Zie 8. 10. Belangenafweging is meer dan de optelsom van verschillende individuele belangen. Afgewogen moet worden wat voor Amsterdam als geheel het meest wenselijk is. In het eindverslag wordt zo specifiek en transparant mogelijk gecommuniceerd over de keuzes die zijn gemaakt en hoe deze	Suggesties 1,3,4,8 hebben geleid tot aanpassingen in de verordening of in de toelichting.

		10. Volgens art. 9 sub b moet er wel verslag gelegd worden van de inbreng van de deelnemers en wat er mee gedaan is, maar elke aanduiding van evenwichtige belangenafweging of een houding waarin wordt opgeroepen tot maximale invloed van die inbreng resp. gemotiveerde afwijzing ontbreekt. 11. Overheidsparticipatie wordt teruggebracht tot de toekenning van buurtrechten. Gelet op de hoeveelheid voorwaarden die aan de toekenning van dergelijke rechten uit de 'Big Society' worden gehecht, zijn de verwachtingen niet erg hoog gespannen. Dat kan wel degelijk anders, mits sociaal ondernemerschap als dragende kracht voor maatschappelijke verantwoordelijkheid als uitgangspunt wordt genomen in domeinen die de overheid duidelijk aankondigt te willen loslaten. Zou het dus niet beter zijn om vooraf een categorie-indeling te maken van onderwerpen in het publiek domein waar de gemeente principieel uitgaat van maatschappelijke verantwoordelijkheid, zodat burgers begrijpen dat ze daarvoor vormen van co-operatie moeten organiseren alvorens bij de gemeente aan te kloppen?	zijn verwerkt in het definitieve besluit. 11. Het gaat in deze verordening inderdaad over buurtrechten. Het gaat hierbij heel specifiek om taken die de overheid nu zelf uitvoert die worden overgedragen, niet om alle maatschappelijke activiteiten in het publieke domein. Niet alle Amsterdammers willen overigens taken overnemen van de gemeente. Buurtrechten zijn er dus voor Amsterdammers die dat wel willen.	
020	Privépersoon	1. De inspreker vindt het belangrijk dat 'de gemeente' zich ervan bewust is, dat zij de actor is die handelt vanuit een verlangen. De definitie van participatie zou daarop moeten worden aangepast. 2. Het is daarbij goed om het inzicht te koesteren, dat de gemeente de actor, eigenaar blijft en de 'locus of control' houdt. Er is dus nergens in het betrekken van mensen sprake van gelijkwaardigheid. Niet in de beleving van participanten en dat zou ook niet de beleving van de betreffende ambtenaren moeten zijn. 3. Een deel van het doel van de Participatieverordening mag zijn, dat de belangen van verschillende groepen burgers in balans komen (toekomstige bewoners, actieve bewoners en de groep die niet meedoet aan participatie). Dat kan bijvoorbeeld door aanvullend op de huidige verordening van de gemeente te vragen dat: - Zij zich nadrukkelijk inspant ook de inzichten van 'perspectief-verliezers' te verzamelen, ook als deze groep zich niet actief meldt. - Zij de belangen van toekomstige bewoners duidelijk verwoordt bij haar voorstellen.	1. Zie de beantwoording bij punt 12 in de inleiding. In de algemene toelichting wordt beschreven waarom het bestuur participatie belangrijk vindt en dat doet vanuit het verlangen om met de kennis en expertise vanuit de samenleving haar besluiten te verrijken. 2. Daar waar de gemeente initiatiefnemer is, dus bij bewonersparticipatie, bepaalt deze, op basis van de beleidsruimte en behoeften van de omgeving, inderdaad de ruimte die er is voor Amsterdammers, om invloed uit te oefenen. Tegelijkertijd wordt, zie hiervoor artikel 8, zo veel mogelijk tegemoet gekomen aan het creëren van een gelijk speelveld. 3. Het in beeld brengen van diverse belangen rond een onderwerp is een belangrijk doel bij participatie. Dat betekent dat soms extra inspanning moet worden geleverd om minder gehoorde perspectieven voor het voetlicht te brengen.	De reactie leidt niet tot een aanpassing van de verordening.
021	Privépersoon	De inspreker vindt dat het woord luisteren en buurtrechten gedefinieerd moeten worden.	Naar aanleiding van verschillende reacties over definities, heeft het college ervoor gekozen om alleen de belangrijkste te houden. Dit in verband met de leesbaarheid. Alle andere begrippen worden beschreven in de toelichting of in de artikelen zelf. Wel is het begrip luisteren van meer duiding voorzien.	De reactie leidt niet tot een aanpassing van de verordening.
022	Privépersoon	De inspreker dringt er bij de gemeente op aan om marktpartijen die participatie organiseren volgens de omgevingswet, actief te controleren op de kwaliteit van hun participatie, zoals voorgeschreven in de verordening. Aangezien de omgevingswet niet is opgenomen in de verordening, blijft het onduidelijk hoe de kwaliteit van de participatie, georganiseerd door marktpartijen, wordt gegarandeerd. De spreker benadrukt dat marktpartijen andere belangen hebben dan burgers en uit persoonlijke ervaring blijkt dat de overheid momenteel onvoldoende waarborgen biedt om burgers te beschermen tegen de invloed van de markt, bijvoorbeeld bij gronduitgifte.	Zie de beantwoording bij punt 3 in de inleiding.	De reactie leidt niet tot een aanpassing van de verordening.

023	Privépersoon	De inspreker vindt het fijn dat de stad aandacht heeft voor een betere vorm van burgerparticipatie inzake de beleidsvorming en uitvoering ervan. Echter, wordt in het gehele plan niet duidelijk op grond van welke criteria, welke vormen van participatie worden gekozen. Bij deze uitwerking is volgens de inspreker de plannenmaker degene die kan bepalen hoe de burger mag participeren. Dit is niet neutraal en beïnvloed het resultaat van de participatie. Op deze wijze kan de ambtenaar sturen naar eigen dunken.	Het klopt dat, op het moment dat de gemeente het initiatief neemt, zij ook een voorstel doet voor de mate van invloed en het doel van de participatie. Dit moet echter wel worden beargumenteerd zoals beschreven in artikel 5, lid 1, onderdeel a. en door het bevoegd bestuursorgaan worden vastgesteld. Dit kan niet willekeurig worden bepaald: op basis van de beschikbare beleidsruimte, het doel van de participatie en de behoeften vanuit de omgeving wordt de mate van invloed bepaald.	De reactie leidt niet tot een aanpassing van de verordening.
024	Privépersoon	De inspreker is positief over de verordening, en benadrukt de noodzaak van regelmatige evaluaties om de naleving ervan te controleren. Vervolgens doet de inspreker een aantal suggesties. De inspreker merkt op dat het ontbreken van een participatieparagraaf moet worden gemeld aan de opsteller en dat bestuurders alert moeten zijn op dit aspect. Een belangrijk punt van kritiek is het gebrek aan specifieke afspraken over de timing van burgerparticipatie, met suggesties voor geschikte tijdstippen om een zo breed mogelijk publiek te bereiken, zoals avondvergaderingen en bijeenkomsten op zaterdag. Ook wordt aangegeven dat er bijeenkomsten moeten zijn die speciaal zijn afgestemd op bepaalde doelgroepen, zoals bijvoorbeeld kinderen.	Deze suggestie sluit aan bij artikel 17 in de verordening. Er wordt een monitor gemaakt zodat de uitvoering van participatie kan worden gevolgd. Doen we wat de verordening ons verplicht? En wordt daarmee bereikt wat we beogen? Kortom: als we op deze manier werken, zien we dan (op de langere termijn) ook dat Amsterdammers meer tevreden zijn over participatieprocessen? Elk jaar wordt de monitor aan de gemeenteraad gezonden. Het college onderschrijft de suggestie om maatwerk te leveren bij het bereiken van een zo breed mogelijk publiek. De suggestie sluit aan bij artikel 4: uitgangspunten van het participatieplan, in de toelichting staat hierover het volgende: zowel bij onderdeel c als onderdeel d, kan het nodig zijn om specifieke instrumenten of een manier van communicatie te gebruiken, die aansluit bij deze groep. Denk aan meertalige communicatie, visuele communicatie of aan tijdstippen en locaties van eventuele gesprekken die aansluiten bij deze doelgroepen. Het is goed te zoeken naar andere werkvormen waarbij het zwaartepunt niet ligt bij luisteren en praten. Ook kan samenwerking met zelforganisaties en bewoners- en jongerenorganisaties worden gezocht om zo bepaalde doelgroepen te bereiken.	De reactie leidt niet tot een aanpassing van de verordening.
025	Wmo-Adviesraad	Een adviesaanvraag wordt meestal pas aan de Wmo-Adviesraad gestuurd als het beleid of product nagenoeg klaar is. De Participatieverordening maakt de beweging van toetsend en controlerend achteraf naar een expliciete en bewuste afweging voorafgaand aan het proces (p. 10). Dit is een beweging die de Wmo-Adviesraad onderschrijft en het zou jammer zijn als bij onderwerpen die onder het domein van de Wmo-Adviesraad vallen, de participatie van Amsterdammers beperkt zou worden tot participatie in de eindfase van de beleidsontwikkeling, omdat de Participatieverordening niet van toepassing is. Geef in de uitwerking duidelijk aan hoe de twee vormen van participatie zich tot elkaar verhouden. In welke gevallen is "aanvullende inzet vanuit ervaringskennis en/of ervaringsdeskundigheid" gewenst vanuit de Wmo-Adviesraad? Als er een beroep wordt gedaan op een uitzonderingsgrond artikel 3, lid 4 (geen participatieplan ivm dubbeling), is het naar het oordeel van de Wmo-Adviesraad gewenst dat dit in een zo vroeg mogelijk stadium van de besluitvorming (of liever	De Wmo-Adviesraad geeft gevraagd en ongevraagd advies aan het bestuur en ambtelijke organisatie. De gemeente, óók de directies in het sociaal domein, maken vroegtijdig duidelijk op welke wijze zij vorm willen geven aan de participatie. In de praktijk wordt de adviesraad steeds vaker vroegtijdig te betrokken bij beleidsontwikkelingen die veel impact hebben op de Amsterdammer. Dit gaat in overleg en de samenwerking met de gemeente is dynamisch en sluit aan bij de genoemde beweging die gaande is. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de sociale basis. Ambtenaren zullen naar aanleiding van de nieuwe participatieverordening vaker en eerder een bewuste afweging moeten maken over de participatie vorm.	De reactie leidt niet tot een aanpassing van de verordening.

		besluitvoorbereiding) kenbaar wordt gemaakt, zodat relevante instanties (gemeenteraad, Wmo-Adviesraad etc.) daar iets van kunnen vinden en dan eventueel kunnen aandringen op het tóch opstellen van een participatieplan. Als dat pas in een laat stadium van de besluitvorming zou gebeuren, kan er een voldongen-feit situatie ontstaan, omdat het alsnog doorlopen van een participatietraject dan ongewenste vertraging zou opleveren. Hoe wordt dit punt vormgegeven? Ten slotte verzoeken wij u om de Wmo-Adviesraad bij de nadere uitwerking van de samenloop te betrekken en ons in uw reactie te zeggen hoe u die betrokkenheid vorm gaat geven.	Middels de ambtelijke bespreking van de termijnagenda kunnen de ideeën hierover naar voren worden gebracht. Het college is van mening dat de WMO-adviesraad vooraf mee moet kunnen denken over de inrichting van het participatieproces. Na inwerkingtreding van de participatieverordening wordt het komend jaar bekeken hoe binnen het sociaal domein de uitvoeringspraktijk in relatie tot de participatieverordening vorm krijgt. Dit wordt betrokken bij de evaluatie welke de komende drie jaar jaarlijks plaatsvindt en wordt besproken met de Wmo-Adviesraad.	
026	Privépersoon	De inspreker benadrukt dat het bij plannen waarbij plattegronden ter informatie voor de bewoners of belanghebbenden worden gebruikt, belangrijk is om ook ruimtelijke tekeningen toe te voegen van de locaties waar veranderingen zullen plaatsvinden. Het is niet voldoende om alleen een plattegrond te verstrekken, aangezien niet-experts niet alles uit een plattegrond kunnen aflezen, wat vaak tot misverstanden leidt. Daarom is het essentieel om de voorgenomen veranderingen ook visueel ruimtelijk weer te geven.	Het college is positief over de suggestie en vraagt de organisatie deze te verwerken in het instrumentarium.	De reactie wordt verwerkt in het instrumentarium.
027	Privépersoon	Inspreker uit teleurstelling over de wijze van inspraak gedurende de laatste tien jaar. Voordien waren er meer mogelijkheden om mee te denken, zowel op stedelijk niveau bijvoorbeeld middels raden als Amsterdamse Raad voor Stedenbouw, als op lokaal niveau via de stadsdelen.	Zie het antwoord bij zienswijze nummer 5.	De reactie leidt niet tot een aanpassing van de verordening.
028	Privépersoon	De inspreker heeft gebrek aan vertrouwen in de gemeente om de belangen van bewoners centraal te stellen of deze serieus te nemen, waardoor participatie als een loze kreet wordt beschouwd.	Zie het antwoord bij zienswijze nummer 5.	De reactie leidt niet tot een aanpassing van de verordening.
029	Fietsersbond Amsterdam	Om projectleiders te stimuleren om naast bewoners ook belangenorganisaties als de Fietsersbond, maar ook de voetgangersvereniging en Cliëntenbelang, in het participatietraject te betrekken, stelt inspreker voor om: 1. In artikel 1 onder definities een apart lid op te nemen met de definitie wat belanghebbenden zijn met mogelijk enkele voorbeelden erbij. Noem daarbij in ieder geval het woord ‘belangenorganisaties’, die bepaalde belangen van bewoners vertegenwoordigen. 2. Maak bovenstaande ook in de toelichting duidelijker, bv. met een voorbeeld of een enkele zin dat belangen van bewoners ook kunnen worden vertegenwoordigd door belangenorganisaties. 3.Wat betreft groot onderhoud zouden we graag artikel 5.2 en de toelichting daarop ietwat gewijzigd willen hebben, namelijk twee kleine toevoegingen: Bij onderhouds- en vervangingswerkzaamheden in de openbare ruimte is participatie in principe gericht op informeren en luisteren, omdat de werkzaamheden gericht zijn op instandhouding: herstel of vernieuwing van de bestaande situatie. Als er toch wijzigingen worden aangebracht in het bestaande ontwerp, kunnen die in een participatieproces worden ingebracht.	1.Naar aanleiding van verschillende reacties over definities, heeft het college ervoor gekozen om alleen de belangrijkste te houden. Dit in verband met de leesbaarheid. We hebben ervoor gezorgd dat alle andere begrippen worden opgenomen in de toelichting of in de artikelen zelf. 2. Onder belanghebbenden worden in het kader van de participatieverordening ook belangenorganisaties verstaan en dit zal worden toegevoegd in de toelichting. 3. Voor het derde voorstel geldt: ook bij onderhouds- en vervangingswerkzaamheden is er contact met de omgeving, alleen is de mate van invloed vanuit de omgeving kleiner. Bij ‘plussen’ wordt niet direct het participatieproces aangepast, maar zal pragmatisch worden bekeken per project wat nodig is om dit goed en zorgvuldig te doen. Als daarvoor meer afstemming met de buurt en andere betrokkenen nodig is dan wordt dat opgepakt door de omgevingsmanager of projectmanager.	Suggestie 2 heeft geleid tot een aanpassing in de verordening.

		Bij toelichting aanvullen: de participatieruimte is daarom beperkt tot de invulling van de plussen en de aspecten waar de plussen invloed op hebben.		
030	Privépersoon	De inspreker vindt dat: 1. De participatieverordening van de gemeente Amsterdam en de organisatie van een inspraakronde positief zijn maar het concept van de verordening juridisch ontoegankelijk is, wat deelname aan de inspraak belemmert. 2. Een participatieverordening alléén kan bestaan en zinvol kan zijn in de vorm van participatie als totaalconcept. Gemeente Amsterdam, herzie het concept zodanig dat dit totaalconcept inderdaad wordt bewerkstelligd èn gegarandeerd.	1.De verordening is een juridisch document en daarom wellicht minder toegankelijk. Wel is o.b.v. de inspraakreacties de toelichting in heldere taal opgesteld. Ook zal na vaststelling door de gemeenteraad een publieksversie worden gemaakt. 2. Het is niet helemaal duidelijk wat inspreker bedoelt met totaalconcept, maar om participatie goed in te richten geeft de verordening een heel aantal handvatten. De komende jaren wordt een eerste monitor opgeleverd. De monitor volgt het doel van de participatieverordening. Hoe worden de afspraken die we in de verordening hebben vastgelegd door ambtenaren en bestuurders uitgevoerd? Als we deze afspraken uitvoeren, wordt de ervaring van Amsterdammers met participatieprocessen dan ook beter?	Suggestie 1 heeft geleid tot een aanpassing in de verordening.
031	Privépersoon	1.Inspreker verzoekt een inleidend artikel toe te voegen met een visie op een participatie waaruit een positieve grondhouding ten aanzien van participatie van bewoners duidelijk wordt. 2. Formuleer ook het doel voor bewonersparticipatie. 3. Bij artikel 8 toevoegen: Bij ieder groot project zou 10% van het budget gereserveerd moeten worden voor ondersteuning en advisering van belanghebbende inwoners. 4.Inspreker benoemt de besluitvormingsfuik: in projecten wordt verwezen naar eerder genomen besluiten, maar bewoners hebben niet altijd eerder invloed uit kunnen oefenen en ervaren dan e.e.a. als voldongen feit. 5.De kwaliteit van de participatie, zowel in het proces als in de besluitvorming, kan enorm worden verbeterd als er op een aantal manieren actief tegenspraak wordt georganiseerd en mensen worden uitgenodigd om met een kritische blik te kijken naar de kwaliteit van het participatieproces, los van de inhoud. 6. Het was zo mooi geweest als actieve bewoners, bewonersinitiatieven en alle mensen die in de afgelopen jaren een zienswijze hebben ingediend actief gevraagd waren om te reageren op deze verordening? Of beter nog: bij het maken van het beleid dat hieraan ten grondslag ligt. Waarom heeft niemand ingezien welke meerwaarde dit zou kunnen hebben? Het zou helend kunnen werken voor deze bewoners en voor de stad, maar ook de kwaliteit van deze verordening had zichtbaar kunnen verbeteren. 8. Er wordt gesproken over initiatieven van inwoners, maar vervolgens kunnen alleen rechtspersonen een initiatief indienen. Waarom kunnen inwoners geen plan indienen voor de inrichting van de openbare ruimte zonder een rechtspersoon te moeten zijn? 9. Hoofdstuk 4 over netwerkparticipatie en buurtplatformrechten vormt de grootste uitdaging voor de gemeente, aangezien dit nog niet is ingevuld. Het succes van burgerparticipatie en buurtrechten vereist een sterke ondersteuning van netwerkparticipatie, aangezien alleen via buurtnetwerken de verbinding tussen verschillende vormen van participatie kan ontstaan. 10. Inspreker benoemt tot slot een aantal tekstuele fouten.	1.In de toelichting wordt beschreven waarom Amsterdam participatie belangrijk vindt. 2. In de overwegingen op bladzijde 1 wordt benoemd wat het doel is van participatie, en daarmee ook van bewonersparticipatie. In de doelen bij artikel 5 worden de doelen per proces beschreven. 3. Bij projecten wordt beoordeeld wat nodig is om het proces conform de verordening zo goed mogelijk in te richten. Zodanig dat het voor deelnemers van waarde is mee te doen. Dit betekent onder meer het delen van relevante documenten (artikel 8) zodat deelnemers goed geïnformeerd zijn. Het college kiest er niet voor 10 % van het budget vrij te maken, want dit is niet standaard wenselijk of nodig, maar vraagt maatwerk. 4.Dit is herkenbaar. Bij besluiten op een meer abstract niveau is vaak (nog) ruimte voor meer invloed maar de concrete implicaties zijn lastiger te benoemen. Ook is de belangstelling om te participeren dan vaak minder. Wel wordt bij de uitwerking van beleid, waar kaders vast staan, en men minder invloed heeft verwezen naar dat eerder vastgestelde beleid. Dit verschijnsel wordt meegenomen richting de participatiewerkplaats om te onderzoeken wat daarin anders zou kunnen. 5. Deze reactie heeft geleid tot het voorstel om aan de hand van een pilot te onderzoeken op welke wijze een vorm van arbitrage, bezwaar of procesinterventie tijdens of na participatie ingezet zou kunnen worden. 6. Vanuit deze gedachte is de participatiewerkplaats ontstaan. Een plek waar wordt onderzocht of de participatieverordening bereikt wat deze beoogt, en wat daarvoor nodig is aan kennis en competenties. Dit levert een leerprogramma op zodat de	Suggestie 1 en 10 hebben geleid tot aanpassingen in de verordening.

			afspraken in de verordening een verbetering in de uitvoeringspraktijk brengen. 8. Bij een buurtrecht waarbij taken van de gemeente worden overgenomen, moet de continuïteit gewaarborgd kunnen worden. Ook moeten er middelen kunnen worden overgedragen. Er wordt daarom van inwoners gevraagd zich te organiseren in een rechtspersoon. 9. Hoofdstuk 4 was in de concept verordening nog niet ingevuld omdat eerst de evaluatie van de proeftuin buurtplatformrecht werd afgewacht. Met deze vorm van structurele samenwerking tussen georganiseerde bewonersgroepen en de gemeente hebben we inderdaad nog de minste ervaring. Op basis van de evaluatie van de proeftuin buurtplatformrecht is een artikel toegevoegd waarin buurtplatformen erkend worden als meerjarige samenwerkingspartner van de gemeente en de gemeente zich verplicht samenwerkingsafspraken met hen te maken. 10. Tekstuele aanpassingen zijn verwerkt.	
032	Stichting Voordestad	De Vereniging Voordestad ondersteunt het belang van optimale participatie en de duidelijke vastlegging van participatieregels, maar plaatst enkele kanttekeningen bij de Concept Participatieverordening. 1.Het buurtrecht in de verordening vereist zorgvuldige afweging en definities, aangezien het initiatieven betreft voor openbare ruimte die niet privaat toegeëigend mag worden. 2.Er is behoefte aan duidelijkheid en aanvulling van definities voor complexe begrippen zoals 'buurtrecht', 'uitdagingsrecht', 'biedingsrecht' en 'buurtplan-recht'. 3.Artikel 6 behandelt summier hoe formele inspraak zich verhoudt tot andere participatievormen, maar er valt juist op dat inspraak mogelijkheden de laatste tijd zijn ingeperkt. Wij vragen ons af of het niet beter zou zijn om de regels voor inspreken bij de raadscommissies op te nemen in de participatieverordening, en daarbij meer ruimte te bieden aan de burgers dan nu het geval is. Vooral de regel dat er per vergadercyclus maar één keer kan worden ingesproken, kan voor een organisatie als de onze, die zich statutair bezighoudt met legio onderwerpen van de gemeentepolitiek, te beperkend uitpakken. 4.Tekstcorrecties zijn nodig, waaronder het corrigeren van verwijzingen in artikel 6 en het aanpassen van het woord 'bestuursrecht' naar 'buurtrecht' in artikel 14.	1. De gemeente voert taken uit voor het algemeen belang. Het overnemen van taken die normaal door de gemeente worden uitgevoerd, worden inderdaad niet zomaar overgedragen. Een initiatief moet kunnen aantonen dat het in staat is de taken goed en langdurig uit te kunnen voeren. Tegelijk worden in een verordening altijd de zaken geregeld juist ook voor het geval het niet goed gaat. In de praktijk is creëren we ruimte – ook met behulp van deze verordening- voor samenwerking tussen gemeente en het initiatief. 2. Naar aanleiding van verschillende reacties over definities, heeft het college ervoor gekozen om alleen de belangrijkste te houden. Dit in verband met de leesbaarheid. We hebben ervoor gezorgd dat alle andere begrippen worden opgenomen in de toelichting of in de artikelen zelf. 3.De participatieverordening regelt niet de inspreekmogelijkheden van bewoners bij de gemeenteraad. De raad regelt zelf de mogelijkheid voor inspreken bij de raadscommissies en de raad in het Reglement van orde gemeenteraad en raadscommissies Amsterdam. Het signaal is doorgegeven aan het griffiebureau. 4. Tekstcorrecties zijn verwerkt.	Suggestie 2 en 4 hebben geleid tot aanpassingen in de verordening.
033	Bewonersvereniging Groot Geerdinkhof	Bewonersvereniging Groot Geerdinkhof verzoekt het college de participatieverordening dusdanig aan te passen, zodat: 1. Naast direct betrokken bewoners ook bewonersverenigingen participant kunnen zijn – zij treden op namens alle bewoners. 2. Er per project één projectmanager is die álles overziet, alle diensten kan aanspreken, de aannemer kan aanspreken en die voor álles aanspreekbaar is	1. Ja, dat klopt. De participatieverordening regelt de betrokkenheid van bewoners, of bewonersorganisaties, zoals in het geval van de bewonersvereniging Groot Geerdinkhof, bij processen waar een besluit moet worden genomen en gaat niet over de uitvoering. 2. De suggesties van inspreker om bij projecten in de openbare ruimte één aanspreekpunt te hebben	De reactie leidt niet tot een aanpassing van de verordening.

		voor bewoners. We hebben eerder goede ervaringen met Rijkswaterstaat gehad. 3. Ook de gemeentelijke diensten/departementen van elkaar weten wat er waar gebeurt en samenwerken. Niet alleen de afdelingen rood en groen maar ook groen onderling. 4. Er in het participatieplan een nulmeting opgenomen wordt. Hoe ziet de leefomgeving er nu uit.	begrijpen wij heel goed. Inspreker geeft aan dat verschillende partijen in korte tijd werkzaamheden in de buurt hebben verricht (Liander, Waternet, KPN en Open Dutch). De gemeente probeert grote werkzaamheden te combineren met werken van de nutsbedrijven. Als de gemeente een straat gaat herinrichten, krijgen partijen de kans om mee te gaan in dit werk. In principe mogen er na deze uitvoering de eerste 5 jaar geen grote vervangingswerkzaamheden van gas/elektra/water/riolering worden uitgevoerd. Voor de kabels (denk aan internet ea) is het wat lastiger. Als een bewoner een aanvraag doet, wordt deze over het algemeen gehonoreerd. En als er geen grote herinrichtingen op stapel staan, plannen Liander en Waternet hun eigen werk. 3. Hoewel de gemeente zich ten doel stelt integraal te werken lukt dit niet altijd in de praktijk. De gebiedsteams hebben hier een rol in en wij zullen dit signaal doorgeven. 4. We zullen uw signaal doorgeven aan het Ingenieursbureau Amsterdam dat verantwoordelijk is voor de uitvoering van projecten in de openbare ruimte.	
034	Privépersoon	De reactie benadrukt een gebrek aan vertrouwen in het gemeentebestuur van Amsterdam, waarbij mooie woorden vaak niet worden gevolgd door daadwerkelijke acties die de belangen van bewoners behartigen. Er wordt specifiek verwezen naar teleurstellende ervaringen met het Stadsdeel Centrum en kritiek geuit op de participatieparagraaf in het 'Concept Horecanota' van 2022. Als de participatie-verordening draait om het streven naar procedurele rechtvaardigheid, moeten de vertegenwoordigers van bewoners, ondernemers en organisaties in gelijke mate betrokken worden om samenwerking te waarborgen en lobby-praktijken te voorkomen. Ook pleit inspreker voor een brede publicatie van het participatieplan, niet alleen op de website, maar ook in nieuwsberichten en openbare pers.	Wij zijn het met u eens dat álle mogelijke perspectieven moeten worden betrokken bij de besluitvorming. In de verordening wordt daar in artikel 4 nader op ingegaan. In de verordening is de standaard dat het participatieplan via de website van de gemeente wordt gepubliceerd. Daarnaast worden ook altijd inspanningen geleverd om het participatieplan bekend te maken via andere kanalen, zoals nieuwsberichten en advertenties.	De reactie leidt niet tot een aanpassing van de verordening.
035	Hogeschool van Amsterdam	De Hogeschool van Amsterdam (HvA) heeft langdurige betrokkenheid bij (beleids)participatie in Amsterdam. Ze onderzoeken beleidsontwikkelingen en -effecten van de gemeente en zijn actief betrokken bij participatie- en co-creatieprojecten. De HvA juicht een participatieverordening toe maar benadrukt dat participatie uniek is en dat algemene regels en procedures moeilijk passend zijn voor specifieke gevallen. Succesvolle participatie vraagt ook veel binnen de lokale overheid. De verordening lijkt vooral te focussen op situaties waarin het handelingsrepertoire ontbreekt of waar aansporing (of dwang) nodig is om participatie te bevorderen. Dit kan botsen met de diverse werkwijzen en opvattingen binnen een grote gemeentelijke organisatie. Het leren over verschillende perspectieven is essentieel voor succesvolle participatie. Dit leren, waarbij je de eigen positie fundamenteel bevraagt, heet in jargon ‘tweede orde	Inmiddels is de Participatiewerkplaats gestart. In de werkplaats wordt samen met bewoners een leerprogramma ontwikkeld voor ambtenaren, bestuurders en bewoners. Dit programma, dat gericht is op het verbeteren van participatie, start na de zomer van 2024, nadat de participatieverordening van kracht is geworden. Het doel is om gezamenlijk te leren en participatie steeds verder te verbeteren. De HvA is deelnemer van dit proces en kan zo haar visie op het leren inbrengen.	De reactie leidt niet tot een aanpassing van de verordening.

		leren’. Dit vereist bewustzijn van de eigen positie en die van anderen, waarbij betrokkenen gezamenlijk op zoek gaan naar passende oplossingen. De HvA pleit voor een proces van tweede orde leren binnen de gemeentelijke organisatie als onderdeel van de evaluatie van de participatieverordening. Dit zou moeten helpen begrijpen hoe co-creatie en zelforganisatie kunnen worden gerealiseerd in een omgeving met verschillende perspectieven. Een leerproces kan helpen bij het omgaan met de schuring tussen verschillende perspectieven en kan de participatieverordening transformeren tot een instrument voor een lerende organisatie die democratiseringsambities nastreeft met inachtneming van fundamentele waarden.		
036	Privépersoon	1.Het gebrek aan vermelding van vergoedingen voor actieve burgers dreigt de participatie te ondermijnen. 2.De focus op nabijheid van woonplaats bij het betrekken van burgers verdoezelt het belang van inhoudelijke kennis, wat de effectiviteit van participatie kan verminderen. Het ontbreken van criteria voor afstand heeft invloed op participatiebeslissingen en kan het algemeen belang schaden. 3.Een gebrek aan innovatieve en scenario-gerichte participatie in de verordening beperkt de flexibiliteit in onvoorziene situaties. 4.Om politiek te ontkoppelen van participatie voor kwesties van publiek belang en voor een langere termijn dan de ambtstermijn van een bestuur is noodzakelijk. 5.Het behouden van toegang tot oude kennis en data van gepensioneerden en voormalige ambtenaren voor participatieonderzoek is van essentieel belang. 6.De huidige participatiestructuur mist ruimte voor andersdenkenden en innovatieve benaderingen, waardoor waardevolle inzichten verloren kunnen gaan. Een gebrek aan flexibiliteit om af te wijken van regels, zoals bij aanbestedingen, om lokale belangen te beschermen wordt als een tekortkoming gezien. 7.Er is dringend behoefte aan budget voor onderzoek en ontwerp gericht op participatietrajecten om effectieve betrokkenheid te waarborgen. 8.Het ontbreken van een mechanisme of "rode knop" om participatieprocessen te stoppen wanneer ze niet effectief zijn, vormt een kritiek punt. 9.Duidelijkheid over hoe participatieprocessen worden ingericht en geleid, inclusief methodologieën, is cruciaal voor succesvolle betrokkenheid.	1. Zie de beantwoording bij punt 9 in de inleiding. 2.In het kader van de participatieverordening speelt het afstandscriterium niet. 3/4/5/6/7. Deze suggesties worden meegenomen naar de Participatiewerkplaats waar inspreker aan deelneemt. 8. Deze reactie heeft geleid tot het voorstel om aan de hand van een pilot te onderzoeken op welke wijze een vorm van arbitrage, bezwaar of procesinterventie tijdens of na participatie ingezet zou kunnen worden. 9. De participatieverordening beoogt hiervoor handvatten te bieden.	De reactie leidt niet tot een aanpassing van de verordening.
037	Privépersoon	De voornaamste bezwaren van inspreker betreffen de beperkte scope en ambitie van de verordening. Deze zou moeten streven naar een overdracht van zeggenschap van de representatieve democratie naar bewoners, zowel inhoudelijk als procesmatig. De inspreker pleit voor een gemeente die optreedt als partner of zelfs bondgenoot van burgers in precaire posities, wat vereist dat relationele processen en verhoudingen worden verdiept. Met als uitgangspunt om minder vóór en over hen te beslissen en meer mét hen samen te werken. Op dit moment blijven deze processen echter gevangen in een systeemlogica die mensen vaak niet gehoord laat voelen en hen blijft behandelen als lastige klanten.	Het college is van mening dat co-creatie een vorm van participatie is die, afhankelijk van de beleidsruimte, de fase in een proces en de wensen en behoeften vanuit de omgeving, kan worden ingezet. Een waardevolle inbreng vanuit de doelgroep kan besluiten beter maken. Echter, het is niet altijd de meest gewenste participatievorm voor alle onderwerpen. Ook willen niet alle Amsterdammers niet altijd op dit niveau worden betrokken bij beleid en projecten.	De reactie leidt niet tot een aanpassing van de verordening.

038	Privépersoon	De inspreker vraagt om verheldering over hoofdstuk 3 op een viertal punten. 1.Er is onduidelijkheid over de relatie tussen overheidsparticipatie en buurtrechten. Er wordt gesuggereerd dat overheidsparticipatie en buurtrechten één en hetzelfde zijn, wat ruimte laat voor misverstanden en beperkingen voor individuele initiatieven die niet onder buurtrechten vallen. 2.Er is gebrek aan transparantie en inspanningsverplichtingen van de gemeente. Er ontbreekt een overzicht van de inspanningsverplichtingen van de gemeente om buurtrechten mogelijk te maken, inclusief het leveren van transparantie zoals open financiële data. Dit gebrek aan transparantie staat in contrast met de strenge eisen die aan indieners/aanvragers worden gesteld. 3.Er is onhelderheid over de definitie van "kleinere" projecten: De term "kleinere" is onduidelijk en vaag, waardoor het de onzekerheid creëert over de omvang van de projecten die onder deze categorie vallen. Er wordt gevraagd om deze term duidelijk af te bakenen of nader toe te lichten. 4.De inspreker heeft kritiek op de lange beslistermijnen van de gemeente. De voorgestelde beslistermijn van 26 weken (of 52 weken bij complexe verzoeken) wordt als te lang beschouwd. Er wordt dringend verzocht om deze termijn in te korten tot 13 of 26 weken, omdat initiatieven vaak snelheid en energie vereisen, en kosten maken gedurende zo'n lange periode.	1. Zie de beantwoording bij punt 12 in de inleiding. Het verschil wordt geduid in de toelichting. 2. Niet al het gemeentelijke beleid is vastgelegd in deze verordening. Buurtrecht gaat over het overnemen van taken van de gemeente. Overheidsparticipatie gaat echter ook over initiatieven uit de stad, waar we als gemeente mee samenwerken. Hiervoor zijn onder meer verschillende subsidieregelingen. De eisen die aan de gemeente worden gesteld staan ook in de verordening. Sterker, deze verordening op zichzelf is een inspanningsverplichting en een teken dat buurtrechten geen vrijblijvendheid zijn voor de gemeente. 3. We zijn het met u eens daarom is het woord ‘kleinere’ is in dit verband geschrapt 4. De termijn lijkt lang, maar er moet bij een buurtrecht veel uitgezocht worden en worden afgestemd met zowel het initiatief, als afdelingen in de gemeente. Ook vraagt het om een bestuurlijk besluit. In de tussentijd is er structureel afstemming en overleg met het initiatief.	Suggesties 1 en 3 hebben geleid tot aanpassingen in de verordening.
039	Privépersoon	Waarom staat er niets in de verordening over RIMI en de subsidieregelingen voor bewonersinitiatieven? Dat is toch overheidsparticipatie?	Ja, dat klopt, dat is ook overheidsparticipatie. Echter, niet alles waarin de gemeente samenwerkt met bewoners en initiatiefnemers hoeft in de verordening worden vastgelegd. Specifieke manieren om initiatief financieel te ondersteunen, worden vastgelegd in subsidieregelingen.	De reactie leidt niet tot een aanpassing van de verordening.
040	Privépersoon	1.De inspreker pleit voor het gebruik van MEAX. De inspreker stelt een extra artikel in hoofdstuk 2 voor, waarbij een verplichting wordt opgenomen waarin de gemeente via de MAEX nagaat welke initiatieven zich met een bepaald onderwerp bezighouden en hen betrekt bij de participatie. Dit helpt bij het herstel van vertrouwen tussen burgers en overheid door hun kennis en ervaring serieus te nemen in beleidsvorming. 2.De inspreker wil dat het participatieverslag niet alleen gepubliceerd wordt, maar dat participanten ook op de hoogte worden gesteld van het verslag. Dit om wantrouwen en participatiemoeheid te voorkomen. 3. De inspreker pleit voor een uitbreiding van participatievormen: Meer geavanceerde methoden van participatie, zoals actieonderzoek, handelingsonderzoek en waarderend onderzoek, moeten worden opgenomen in de verordening om een gewenste verandering te bewerkstelligen en de betrokkenheid van belanghebbenden te vergroten. 4. Recht op financiële ondersteuning van burgerinitiatieven: Het recht op (gedeeltelijke) financiële ondersteuning van burgerinitiatieven moet worden opgenomen in de verordening. Bewoners en burgers leveren een aanzienlijke bijdrage aan de samenleving door hun betrokkenheid bij diverse initiatieven. De ervaring en kennis die zij hierbij opdoen, zijn waardevol en moeten worden meegenomen in de beleidsvoorbereiding van de gemeente. Het is van groot belang dat deze stemmen worden gehoord, aangezien zij vaak praktische kennis hebben over wat wel en niet werkt. De gemeente moet	1. Participatie is maatwerk. Het benaderen van specifieke groepen is altijd afhankelijk van het doel en van het onderwerp van het participatieproces en kan niet generiek worden vastgelegd in een verordening. 2. Wij begrijpen deze zorg en op basis van de door u beschreven ervaring geeft de participatieverordening handvatten. Artikel 7 van onze verordening voorziet in het opstellen van verslagen na elke nieuwe fase. Dergelijke verslagen en terugkoppelingen worden ook actief gedeeld. Hiermee wordt beoogd het participatieproces navolgbaar te laten zijn voor deelnemers en andere geïnteresseerden. 3. Participatie kan in veel verschillende vormen worden ingezet. Bij elk proces moet worden gekeken naar welke vorm het best past bij het doel en de doelgroep van het onderwerp. De participatieverordening benoemt het belang daarvan in artikel 4, onderdeel b en c. De verordening, die algemene regels stelt voor alle beleidsvoornemens en projecten, is niet de plek voor op specifieke werkvormen. Wel kan dit worden meegenomen in het instrumentarium dat voortdurend wordt ontwikkeld en geactualiseerd.	Suggestie 6 heeft geleid tot een aanpassing in de verordening.

		terughoudend zijn met inhoudelijke sturing bij de financiering van deze initiatieven, omdat zij vaak innovatie bevorderen en lacunes in het overheidsbeleid opvullen. 5. De inspreker ziet het voordeel in van buurtplatformen, omdat hier structureel in plaats van incidenteel overleg mogelijk is tussen overheid en bewoners. 6. Maak een toegankelijke en praktische versie van de verordening. 7. Het belang van een andere rol en houding voor zowel bewoners als ambtenaren en bestuurders moet worden benadrukt, en er moet aandacht zijn voor de voorbereiding van ambtenaren en bestuurders op deze veranderingen.	4. De financiële ondersteuning van een initiatief is vastgelegd in afzonderlijke subsidieregelingen. 5. Er is een artikel over buurtplatformen toegevoegd in de verordening, waarin buurtplatformen erkend worden als meerjarige samenwerkingspartner van de gemeente. De gemeente verplicht zich in de verordening om samenwerkingsafspraken te maken met de platformen. Dit artikel is opgenomen op basis van de evaluatie van de proeftuin buurtplatformrecht, die is ontstaan op basis van initiatief van de platformen zelf. 6. De toelichting is in heldere taal opgesteld en bij de vaststelling van de verordening wordt een publieksversie gemaakt. 7. Zie de beantwoording van punt 8 in de inleiding.	
041	Cliëntenbelang Amsterdam	De inspreker heeft de volgende opmerkingen. 1. Het doel is om mensen beter, vaker en vanzelfsprekender te laten meepraten en meedoen in Amsterdam, vooral degenen die normaal gesproken niet makkelijk de weg naar het stadhuis vinden. Zorg voor heldere terugkoppeling over wat er met inbreng is gedaan om begrip te bevorderen en burgers betrokken te houden. 2. Zorg voor een toegankelijke participatieverordening die begrijpelijk is voor alle Amsterdammers en besteed aandacht aan fysieke toegankelijkheid van het participatieproces. 3. Maak duidelijk welke spelregels wanneer gelden tijdens de overgang van de oude naar de nieuwe verordening en zorg voor een termijn waarbinnen de gemeente moet reageren op ideeën en plannen van burgers. 4. Beschrijf de veranderingen voor bestaande adviesraden en informele groeperingen en verduidelijk hoe dit zich verhoudt tot de participatie van andere burgers. 5. Geef duidelijkheid over hoe burgers geïnformeerd worden over projecten en plannen, creëer ruimte voor maatwerk en betrek diverse groepen bij het participatieproces. 6. Zorg voor invulling van toegankelijkheid en inclusie in de verordening en benadruk de verantwoordelijkheid van de gemeente bij het faciliteren van initiatieven. 7. Verbind participatie in fysieke projecten met het sociale domein en stimuleer co-creatie en gedeelde verantwoordelijkheden. 8. Benadruk de belangen van burgers bij gesprekken met vastgoedontwikkelaars en particuliere beheerders en maak duidelijk welke rechten burgers hebben binnen participatieplannen. 9. Verduidelijk de ruimte van de gemeente Amsterdam in participatieprocessen die gerelateerd zijn aan de Vervoerregio Amsterdam en betrek burgers bij besluitvorming over openbaar vervoer en verkeersveiligheid. 10. Zorg dat toegankelijkheidsverbeteringen worden meegenomen bij groot onderhoud en maak duidelijk hoe burgers met een beperking hun suggesties kunnen uiten. 11. Implementeer monitoring en evaluatie van participatieprocessen en betrek bewoners en ervaringsdeskundigen hierbij om te leren en ontwikkelen. 12. Tot slot toegevoegd de reactie van het Jeugdplatform Amsterdam: Zorg voor duidelijkheid over inspraakmogelijkheden en transparantie over het participatieproces, stimuleer actieve participatie en zorg voor terugkoppeling over hoe input is verwerkt.	1.De participatieverordening geeft hier handvatten voor. 2.De toelichting op de verordening wordt in heldere taal opgesteld. 3. De participatieverordening geldt vanaf de datum vaststelling door de gemeenteraad. In artikel 18, zie ook de toelichting, wordt aangegeven dat als een proces al vergevorderd is er geen participatieplan meer hoeft te worden opgesteld. 4. Met de participatieverordening verandert er niets aan de bestaande werkwijze in het sociaal domein waarbij de door het college ingestelde formele adviesraden ongevraagd en gevraagd advies kunnen geven over de onderwerpen waar de afspraken met deze adviesraden over zijn gemaakt (i.e. de Wmo). Het is de verantwoordelijkheid van de gemeente om te beoordelen bij welke onderwerpen meer inbreng, bijvoorbeeld vanuit ervaringskennis/deskundigheid nodig is, naast het advies van bijvoorbeeld de Wmo-Adviesraad. De gemeente kan kiezen om een participatieplan op te stellen. De Wmo-Adviesraad bepaalt daarnaast op haar beurt op welke wijze zij ervaringsdeskundigheid/ ervaringskennis uit de stad vanuit het eigen netwerk wil inbrengen in de eigen adviezen richting het de gemeente/het bestuur. 5. Dit is in lijn met de verordening. 6. Initiatieven hebben meerdere ingangen bij de gemeente, waarbij gebiedsteams een belangrijke rol spelen. Bij het indienen van een buurtrecht wordt de initiatiefnemer ondersteund door het Bureau Integraal Maatschappelijk Initiatief (BIMI). 7. Het college is het ermee eens dat de verbinding tussen sociaal en fysiek goede verbinding vergt. De directie Maatschappelijke Voorzieningen, GGD en Sport & Bos vormen samen de kernclub voor het Programma Sociaal-Ruimtelijke Impact. Het doel van dit programma is het vergroten van de inbreng van het sociaal domein (en zijn bestuurders) in ruimtelijke plan- en beleidsvorming, om dat beleid en die plannen nog inclusiever, socialer en completer te maken. In het	Suggestie 2 heeft geleid tot een aanpassing in de verordening.

			kader hiervan wil dit programma bij de directies in het sociaal domein samenwerken aan bewustzijn van de samenhang van sociale en ruimtelijke vraagstukken. Ook vanuit het ruimtelijk perspectief (zoals bijvoorbeeld bij Ruimte voor de stad en gebiedsontwikkeling) wordt ingezet op een verbeterde samenwerking van fysiek met sociaal domein. 8. De participatieverordening geldt voor het beleid van de gemeente. De suggestie wordt overgedragen aan de directies in het fysiek domein. 9. De participatieverordening geldt voor het beleid van de gemeente. Dit betreft dus ook besluitvorming over verkeersveiligheid. Voor wat betreft de Vervoersregio: Dit is een zelfstandige entiteit waarvoor de Amsterdamse participatieverordening niet kan gelden. 10. Recent zijn er voorbeelden waarbij onvoldoende was afgestemd over de toegankelijkheid bij voorzieningen in de openbare ruimte. Inmiddels is daar binnen de directie V&OR meer ruimte voor. 11.In het kader van de evaluatie van de participatieverordening wordt een monitor opgesteld. Deze wordt opgesteld inclusief de evaluaties van twee à drie projecten per directie waarbij nadrukkelijk het perspectief van de deelnemers aan dat proces wordt ingebracht. 12. Deze elementen hebben allemaal een plek in de voorliggende verordening.	